

Uvodnik

Jurij Paljk

Upanje za naš čas

Po ljubezni pride upanje, bi lahko napisali pod črto nove papeževe enciklike, ki so objavili minuli teden na spletnih straneh Vatikana, jo razposlali v svet krajevnim Cerkvam, kjer se sedaj prevaja v različne jezike, da bo v kratkem dosegljiva vsem vernikom in ljudem, ki razmišljajo o sodobnem svetu in svoji vlogi v njem. Papež Benedikt XVI. je svojo drugo encikliko posvetil upanju in ji dal naslov "Spe salvi" (Rešen skozi upanje). V njej kot filozof in vrhovni pastir vesoljne Cerkve razglablja o tem, kako je mogoče, da sodobni človek zmotno veruje v tehnični napredek in se zadovolji z materialističnim svetovnim nazorom, ko pa je resnica evangelija še vedno živa.

"Svet brez Boga je svet brez upanja," je samo ena od trditev, ki jih v encikliki postavlja papež Benedikt XVI., ki tudi pravi, da človek prav danes, sredi tehničnega in znanstvenega razmaha še kako potrebuje Boga.

"Znanost ne odreši človeka," pravi sveti oče, "temveč ljubezen! In Bog je ljubezen!"

Sveti oče je v novi encikliki izrazil nasprotovanje raznim ateističnim ideologijam, znanosti, politiki in veri v napredek kot nadomestilo za upanje na večno življenje.

"Priča smo, kako napredek v napačnih rokah pripomore k slabemu in postane napredek slabega," je pojasnil papež in kristjane spomnil na "veliko upanje, ki mora preseči vse ostalo". To upanje pa je Bog.

V encikliki je sveti oče kritičen do Marxa, ki je "pozabil, da človek vedno ostane le človek. Pozabil je na človeka in pozabil na njegovo svobodo!" Predvsem pa sveti oče poudarja, da se "bridko motijo vsi tisti, ki mislijo, da bo človeka odrešila znanost!" Znanost je seveda sama po sebi nekaj dobrega, ne more pa nadomestiti vere v Boga in ne prinese odrešenja, ki ga prinaša Bog. Ljubezen. Papež Benedikt XVI. se predstavlja kot filozof in posrednik med razumom in vero, ki od nekdanjega zagovarja tezo, da razum ne izključuje vere in obratno, da je torej vera v Boga edini ključ za polno življenje!

Papež je svojo prvo encikliko "Deus Caritas est" (Bog je ljubezen) objavil pred dvema letoma, posvetil pa jo je ljubezni, v sedanji encikliki pa nadaljuje z razmišljanjem o upanju. Po ljubezni torej upanje.

Papež pronicljivo ugotavlja, da je nevarnost za današnjega človeka prepričanje, da lahko znanstveni, tehnološki ali politični napredek nadomesti Božji načrt. Zmotno je tudi, da človek lahko "umetno premaga naravo" in si tudi ustvari "raj", ki ne predvideva več ne vere in ne upanja, seveda tudi Boga ne.

Papež pa pravi, da vero v Boga potrebuje prav današnji človek, ki je prestrašen in sam v tej družbi, ki zmotno prisega samo na znanstveni in tehnološki napredek. Prav zato se sveti oče zavzema za dialog in avtokritiko, za iskanje krščanskih korenin v družbi! Krščansko upanje je lahko samo "Bog, ki objema vesoljni svet in nam lahko ponudi in podari vse tisto, česar ljudje sami ne moremo doseči!" Seveda sveti oče tudi pove, da "krščanski Bog ni katerikoli izmišljeni ali ideološki bog, ampak Bog s človeškim obrazom, ki nas je ljubil do konca!"

Sveti oče ponuja evangelij kot žarek upanja, ki lahko spremeni svet, vsakega človeka posebej in seveda družbo. Evangelij namreč ne informira, ampak spreminja človeka, ki njegovo resnico sprejme. Krščansko upanje, krščanska vera nista samo tolažilni misli, neka psihološka danost, ampak živi stvarnost, ki spreminjata človeka in družbo. Tudi zato sveti oče piše, da smo vsi poklicani, da "se lahko soočimo s svojo sedanjostjo!" Krščanska vera kot dejanje torej!

Kard. Franc Rode z mašo v oglejski baziliki odprl Kromacijevo leto

Foto Andrian

Zadnje zasedanje italijansko - slovenske komisije Ali se bomo še spomnili prepustnice?

Večina meni, da je bila nekoč meja med Italijo in Jugoslavijo najbolj odprta meja v Evropi, sicer med državama, ki sta pripadali dvema ideološko nasprotnima svetovoma. Nedvomno gre tako oznako pripisati številnim mejnim prehodom, ki so prebili tedanjo železno zaveso na celotnem obmejnem pasu. Ali so to bile zgolj majhne luknje, skozi katere se je veliko število prebivalcev obeh strani meje vsak dan peljalo z Vzhoda proti Zahodu in obratno?

"Sploh niso bile majhne špranje, temveč prava okna v železni zavesi", nam je povedal Tone Poljšak, osebnost slovenske in nekdanje jugoslovanske diplomacije. Poljšak je namreč leta 1982 vodil jugoslovansko oz. slovensko delegacijo, ki je z italijansko stranjo speljala zadnjo etapo t.i. Videmskih sporazumov. "Videmski sporazumi so preprečili gospodarsko in demografsko opustošenje obmejnega prostora, ki je zaradi svoje geopolitične lege že itak zapostavljen. Pozabiti pa ne gre, da so bili to edini mednarodni sporazumi v SFRJ, napisani v slovenskem jeziku", je dejal diplomat ob koncu slavnostnega zasedanja italijansko - slovenske komisije za izvajanje Videmskega sporazuma, ki se je še zadnjič sestala v sredo, 28. novembra, v Pretorski palači v Kopru. Z vstopom Slovenije v schengensko območje dvajsetega decembra bo slovensko - italijanska meja postala notranja meja Evropske unije: Videmski sporazum, ki so ga prvič podpisali leta 1955, in mešana komisija za izvajanje njegovih določil, ki je imela nalogo blažiti posledice meje za prebival-

stvo obmejnega pasu, bosta dejansko izpolnila svoje poslanstvo.

Geneza Videmskega sporazuma sega v obdobje po koncu druge svetovne vojne, točneje po podpisu pariške mirovne pogodbe l. 1947 in Londonskega memoranduma 1954. "Mednarodna skupnost je namreč problem razmejitev med državama rešila tako, da je z eno samo črto na zemljevidu razdelila na dva dela ozemlje in prebivalstvo, ki je stoletja živel v skupnem prostoru", je dejal na slovesnem zasedanju državni sekretar RS Matjaž Šinkovec. S tega vidika je meja travmatičen poseg v družbeno tkivo: ločila je družine, pretrgala sorodstvene vezi, ločila ljudi od zemlje, ki so jo obdelovali, onemogočila ljudem obisk grobov svojcev: obenem je obe manjšini ločila od matičnih teles. S podpisom Videmskega sporazuma se je dejansko začelo dolgo obdobje postopne blažitve mejne razmejitve, čeprav so prva zasedanja mešane komisije potekala v dokaj hladnih pogojih, saj so italijanski člani do podpisa Osimskih sporazumov vztrajali pri izrazu 'razmejitvena črta' in niso pristajali na izraz 'državna meja'. "Razvojni mejniki sporazumov so bili leta 1949, 1955,

1962 in 1982", je dejala v uvodnih besedah članica komisije Vlasta Vanenčič Pelikan. Stalna mešana komisija, ki se je v obdobju svojega obstoja sestala več kot tridesetkrat (po osamosvojitvi Slovenije pa še osemkrat), je urejala režim prehajanja meje: uredila je 59 železniških in cestnih mejnih prehodov ter tri pomorske povezave, poenostavila je prehajanje meje za dovolastnike (kdor je imel zemljišča v obeh državah), zdravnike, živinozdravnike, za turiste v gorskih predelih; pozitivno je vplivala na obmejno gospodarstvo in z maloobmejnimi prometom je omogočila neformalno čezmejno trgovino, ki je ljudem omogočila prihranek oz. majhen zaslužek: komisija je tudi spodbujala sodelovanje sosednjih obmejnih občin in tkala na novo družbene vezi, sicer kolikor so dopuščale objektivne razmere.

/ stran 16
Igor Gregori

Foto IG

Pogovor

Goriški župan Ettore Romoli o italijansko-slovenski meji in vstopu Slovenije v schengensko območje

3

Zahvalna maša

Velika množica ljudi od vsepovsod se je prejšnjo soboto v Gorici poslovila od dr. Mirka Špacapana

6

Posvet v Trstu

Zgodovinski seminar o 60-letnici slovenskega političnega nastopanja v sedanjih mejah republike Italije

14

Evropske teme - Naše teme

Rusi na volitvah kronali carja

Prepričljiva volilna zmaga Vladimirja Putina na ruskih parlamentarnih volitvah ni nobeno volilno presenečenje. Predvolilne javnomnenjske ankete so uspeh že zdavnaj napovedale; debata je v zadnjih tednih potekala le še okrog vprašanja, če bo Putinovi stranki *Enotna Rusija* uspelo doseči 70% večino v dumi, kar bi ji omogočilo spremeniti ustavo brez dodatnega dogovarjanja s tekmeci.

Enotna Rusija sicer ni dosegla 70%, a s 63% glasov in s sklenjenim predvolilnim dogovorom v žepu s stranko *Pravična Rusija* Sergeja Mironova (8,4% glasov) in pa z ultranacionalistično Liberalno-demokratsko stranko Vladimirja Žirinovskega (8,8% glasov) se bo Putin lahko mirne duše lotil ustavnih reform, ki jih je med drugim na enem izmed zadnjih predvolilnih televizijskih nastopov napovedal, ko je dobesedno izjavil, da je Rusija država na robu popolne preobrazbe izvršilnih in zakonodajnih teles, kar pomeni spremembo sistema oblasti, ki bo omogočila oz. zagotovila kontinuiteto načrtane poti.

Edina opozicija torej, ki sedi danes v dumi, je nekdanja nostalgična komunistična stranka Genadija Žuganova, ki je dosegla približno 11,5% glasov in je nedvomno prešibka, da bi kakorkoli ovirala napovedane reforme.

Parlamentarne volitve so se tako dejansko spremenile v pravi plebiscit za Putina, ki bo v vlogi modernega carja v naslednjih letih nedvomno še naprej trdno držal v rokah pomembne vzvode oblasti. Prav zaradi tega se po volitvah vsi sprašujejo, katere bodo poteze zmagovalca, ki je v dosedajni funkciji državnega predsednika v nekaj letih Rusijo dvignil iz globoke ekonomske krize, ji ponovno dal veliko mednarodno vidljivost, Rusom pa posredoval izgubljeni občutek varnosti.

Komentatorji so si namreč enotni v ugotovitvi, da Putin ne bo le eden izmed 450 parlamentarcev, kot je to sam v volilni kampanji izjavil. Trenutno se mu namreč izteka mandat predsednika republike, mesto za katerega ne more več kandidirati. Napovedane ustavne reforme pa odpirajo nove možnosti za njegovo nadaljnje politično udejstvovanje. Štirje so scenariji, ki jih politologi trenutno nakazujejo.

Vladimir Putin

Prvi, ki je najbolj verjeten, predvideva spremembo ustave, ki bi močno zmanjšala pristojnosti predsednika republike ter povečala pristojnosti predsednika vlade, kateri naj bi od maja 2008 načeloval prav Putin. Drugi, sicer manj verjeten scenarij, bi bil ta, da bi duma omogočila Putinu tretjo kandidaturu za mesto ruskega predsednika. Po predvidevanju tretjih pa naj bi se sedanjí predsednik umaknil iz vsakodnevne politike in prevzel vodstvo energetskega koncerna Gazprom, ki je danes pravicata država v državi. Putin naj bi postal tako eden od novih oligarhov cvetočega ruskega gospodarstva in bi, v vlogi predsednika največjega ruskega energetskega koncerna, lahko v senci mirno diktiral smernice ne samo ruski zunanji in ekonomski politiki, ampak celo mednarodno pogojeval evropsko energetskega politiko, ki je danes v veliki meri odvisna prav od Rusije. Četrta, najnevarnejša možnost pa je t.i. neostalinistična varianta. Putin naj bi ustavo prikril osebni potrebami in v Rusiji utrdil avtoritarno oblast.

In prav tega zadnjega scenarija se trenutno Evropa in svet najbolj bojata. V zadnjih tednih so namreč skoraj vsi pomembni časopisi posvetili veliko prostora kritikam ruskih disidentov, ki obtožujejo uradno Moskvo, da ni omogočila demokratične volilne kampanje. V tisku je močno odjeknila aretacija nekdanjega svetovnega šahovskega prvaka Kasparova, zaslediti pa je bilo tudi zapise o ugrabitvi časnikarjev, ki so bili, kot se je to dogajalo v temnih časih komunizma, prisilno zaprti v umobolnice zaradi svojega protivladnega pisanja. Obenem stališče Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE) do stanja demokracije v Rusiji ni pomirjujoče. Skratka množijo se bojazni za obstoj ruske demokracije.

Koliko vse to odraža stališča Zahoda proti Putinu in koliko se v resnici v Rusiji začena grajenje avtoritarnega in nedemokratičnega režima, bodo pokazala dejanja v naslednjih mesecih. Nedvomno pa bi bilo naivno meniti, da se je Rusija po padcu komunizma v tako kratkem času spremenila v državo po zgledu zahodnih demokracij. To ni bila Rusija zadnjih let in verjetno tudi še dolgo ne bo.

Peter Čornić

Slovenska skupnost / Deželno tajništvo Zakon 38/01 je treba preprosto izvesti!

Ob objavi seznama 32 občin v Uradnem listu republike Italije, v katerih se bo izvajal zaščitni zakon 38/01 za zaščito slovenske manjšine, Slovenska skupnost, narodna stranka Slovencev v Italiji, sprejema sicer to v vednost, ob tem pa meni, da ni posebnega razloga za zadovoljstvo.

Vsem je namreč znano, kdaj je bil zakon 38/01 izglasovan v italijanskem parlamentu, in dejstvo, da

je Uradni list republike Italije 27. novembra objavil seznam občin, je dovolj zgovoren dokaz o tem, kako se premikajo stvari glede pravic slovenske manjšine v Italiji. Pri tem ne zdrži niti opravičila, da je celoten postopek blokirala Berlusconijska vlada, saj se lahko upravičeno vprašamo, zakaj predhodna levosredinska vlada ni zakona za Slovence izglasovala prej in ne tik pred koncem tistega zakonodajnega obdobja.

Če nato upoštevamo dejstva, da je ministrski svet odobril seznam občin avgusta letos in ga je šele dober mesec potem predsednik Napolitano podpisal in poslal v objavo, zlahka ugotovimo, da je to kar dolga procedura, s katero se sodobna in demokratična članica Evropske unije ne more posebeno hvaliti.

Po drugi strani se Slovenska skupnost čudi izjavam, da je zakon 38/01 prazna skatla, ki ga moramo polniti manjšinci. Slovenska skupnost se ne strinja s takim obračunanjem bistvenih pristopov. Državne institucije, v tem primeru italijanski parlament, sestavljajo in dajajo vsebino zakonu, vlada pa je dolžna zakone izvajati, kot so to dolžne storiti dežele, pokrajine in občine. Da bi zdaj manjšina morala nadoknaditi praznine italijanske zakonodaje ter italijanskega vladnega izvajanja, je zelo vprašljivo načelo, tudi če ga skušamo opravičiti pod krinko pragmatizma ali česa drugega.

Ob objavi seznama 32 občin v Uradnem listu republike Italije Slovenska skupnost ne najde večjih razlogov za veselje. Zbirna stranka Slovencev v Italiji je mnenja, da je potrebno ob takih trenutkih spominjati italijanske državne ustanove na vse tisto, kar še ni bilo izvedeno, pa čeprav se je republika Italija k temu zavezala bodisi z Ustavo kot z mednarodnimi sporazumi pred več kot 60 leti. Sedaj, ko je bil objavljen tudi seznam občin, v katerih so vključeni tudi tisti predeli, ki so bili izključeni iz izvajanja na podlagi čl. 10 o vidni dvojezičnosti, ni več razlogov za nikakršno odlašanje ali pojasnjevanje. Zakon je treba preprosto izvesti.

Na dnu...

JEZUS, MARIJA! TUKAJ SO VSI LEPI, PRIDNI, PERFEKTNI, BREZ GREHOV! BOLJ KOT ODREŠENJA SO POTREBNI NAKUPOV!

Po Berlusconijski odločitvi o novi stranki Desnosredinski pol zašel v krizo

Dovčerajšnji nesporni vodja desnosredinskega zavezništva Silvio Berlusconi je zadnje mesece vztrajno napovedoval skorajšnjo krizo in padec Prodijske vlade ob glasovanju finančnega zakona o proračunu v senatni zbornici, v kateri ima desnosredinska koalicija pičlo in ne vedno zanesljivo večino. Svojim privržencem in še posebno medijem je celo napovedoval, da se bo vlada "sesula" 14. novembra pri glasovanju finančnega zakona za leto 2008. V pričakovanju tega "sunka" je mobiliziral svoje prijateljske krožke v državi, kot imenuje skupine svojih najbolj zvestih privržencev, da so po italijanskih mestih razpostavili sodobne šotore, v katerih so v času od 15. do 17. novembra vabili državljane, naj podpisajo zahtevo po "odslovitvi" Prodijske vlade. Ob zaključku te pobude je Berlusconi zmogljivo sporočil, da je bilo nabranih čez 8 milijonov podpisov, a pri tem povsem zamolčal, da je Prodijska vlada 15. novembra uspešno prestala preizkušnjo v senatu, kar je pomenilo za Berlusconijsko očitno politični poraz.

Mnogi so pričakovali, da bo svoje "ljudstvo" pozval k nadaljevanju protestnih akcij proti vladi. Nenadoma pa je spremenil taktiko in brez vsakršnega posvetovanja z zavezniki (Severno ligo, Nacionalnim zavezništvom in Krščanskodemokratsko unijo) v značilnem populističnem slogu pred televizijskimi kamerami na nekem milanskem trgu napovedal razpust stranke Forza Italia in čimprejšnjo ustanovitev nove politične tvorbe, ki naj bi se imenovala Stranka svobode ali nekaj podobnega. Vanjo je povabil vse desno in sredinsko usmerjene politične skupine, vključno svoje zgoraj omenjene dosedanje zaveznike. Hkrati je napovedal novo programsko usmeritev, to je odpravo sedanjega bipolaristič-

nega sistema in sprejem nemškega volilnega sistema z visokim vstopnim pragom za manjše politične stranke. Izrazil je tudi pripravljenost za dogovor o spremembi sedanjega volilnega sistema v pravkar omenjenem smislu in nato takojšen razpis parlamentarnih volitev.

Ni bilo treba dolgo čakati na reakcije dosedanjih političnih zaveznikov, posebno voditeljev Nacionalnega zavezništva in Krščanskodemokratske unije, to se pravi Finija in Casinija. Berlusconijska poteza je posebno razkačila Finija, saj je isti Berlusconi pred kratkim javno podprl disidentsko skupino Storaceja. Iz vsega povedanega je očitno, da se je Dom svoboščin po zadnji Berlusconijski potezi dejansko

Silvio Berlusconi

razkrojil.

Ponesrečeni populistični poskus že močno omajane Doma svoboščin, da bi se zrušila Prodijska vlada v senatu, je prisilil njegovega voditelja Berlusconijsko, da je čez noč opravil politični zasuk v odklanjanju kakršnega koli dialoga z vladnimi strankami glede izpeljave nujno potrebnih reform ustavnega značaja in oblikovanja novega volilnega

zakona. Za zdaj je pripravljen se pogovarjati samo glede volilne reforme, medtem ko sta Fini (Nacionalno zavezništvo) in Casini (Krščanskodemokratska unija) za dogovarjanje tudi o reformi nekaterih delov ustave. To sta potrdila tudi med srečanjem s tajnikom Demokratične stranke Veltronijem.

Dogajanje v vrhovih Doma svoboščin nujno odmeva tudi v naši deželi, kjer se stranke pripravljajo na oblikovanje koalicij za nastop na deželnih volitvah spomladi 2008. Predsednik Illy bo po Novem letu povedal, ali namerava še kandidirati, a vse kaže, da bo njegov odgovor pozitiven. V težavah pa je desnosredinski Dom svoboščin, ki mrzlično išče predsedniškega kandidata za deželne volitve, potem ko je znani furlanski podjetnik Snaidero ponudbo odklonil. Berlusconijska napoved o ustanovitvi nove stranke gotovo ne olajšuje dela krajevnim predstavnikom Doma svoboščin.

Tudi odnosi med strankami vladne večine se krhajo, tako da je moral potprežljivi predsednik Prodi glede odloka za iz-

vajanje socialnega sporazuma med vlado in sindikati postaviti zahtevo po zaupnici in tako prevzeti nase vso odgovornost za verodostojnost sprejetih obvez. Posebno napeti odnosi so zavladali med obema komunističnima strankama in Dinijevu sredinsko skupino. Poslanska zbornica je v minulih dneh sprejela tudi zakonski osnutek o pokojninski reformi in varnosti zaposlitve. Glasovanja pa se ni udeležilo 14 poslancev Dilibertovih komunistov, kar je sprožilo napetost zlasti v vrstah radikalne levice. Po srečanju s Finijem in Casinijem se je vsedrjavni tajnik Demokratične stranke Veltroni sestel tudi z vodjo stranke Forza Italia Berlusconijskim. Za to srečanje je vlada veliko pričakovanje. V središču njenih pogovorov so bile volilna in druge reforme. Berlusconi je dejal, da je dogovor o novem volilnem zakonu mogoč, a je treba takoj po reformi na volitve. Veltroni pa je po sestanku dejal, da Berlusconi ni postavil predčasnih volitev kot pogoj za začetek pogovorov.

Alojz Tul

Povejmo na glas

Evropsko dogovarjanje naj preobrazí svet

Kot se še kako in z velikim zadovoljstvom zavedamo, kolikšnega pomena je bližnja širitev schengenskega območja, tako nemara pozabljamo, da je marsikje po svetu popolnoma drugače in to žal v slabem smislu. V Evropi dogovarjanje in sporazumno sodelovanje ter povezovanje, drugje napetosti in vojaški spopadi. V Evropi preseganje starih sporov in sovraštev, drugje nova in nova krvava obračunavanja prav v imenu neporavnanih krivic iz preteklosti. V Evropi odločna uveljavitev načela, da različnosti in drugačnosti niso zlo, ki onemogoča srečno sobivanje in ga je zato treba odpraviti s poenotenjem, drugje želja po poenotenju drugih, ker me s svojo drugačnostjo ogrožajo in mi strežejo po življenju. V Evropi prepoznavanje, da je ob sosedu mogoče živeti brez grmičastih in policijskih meja, drugje prepričanje, da lastno varnost zagotavljajo le močne in dobro zastražene meje. V tej luči bi bilo seveda lepo, da bi se evropski duh dogovarjanja razširil po svetu, kajti krizna območja pomenijo uničevanje in brezštevne žrtve. Istočasno krizna območja grozijo, da zanetijo požare tudi drugje ter ne nazadnje skušajo dokazati, da je dogovarjanje miselnost sanjačev, ki nočejo ali ne morejo videti življenja, kakršno slednje v resnici je: polno krivic in sovražnikov. In krivice poravnamo tako, da sovražnikom brez pomisleka vrnemo udarec z udarcem, uničenje z uničenjem, smrt s smrtjo.

Evropsko dogovarjanje naj bi torej prepričalo druge, da mu prisluhnejo in poskusijo na nje-

gov način urejati odnose. Dovolj se je spomniti Bližnjega vzhoda, Izraelcev in Palestincev, ki bodo po desetletjih spopadov in mržnje nemara našli pot do miru. Bo slednjič prižgana zelezna luč za ustanovitev palestinske države, brez katere po mnenju zmernih arabskih držav terorizem nikoli ne bo odložil svojega orožja? Nič bolje, če ne slabše, je s stanjem v Perzijskem zalivu. Brez dogovarjanja se bodo tudi tukaj v trikotniku Irak, Afganistan, Iran stvari le zaostrovale, o tem ni nobenega dvoma. In potem imamo že pred očmi porajanje napetosti med Rusijo in Združenimi državami Amerike, sredi katerih se je zaradi napovedanega raketnega štčita znašla še Evropa. V tej točki je opuščanje dosedanjega medsebojnega dogovarjanja oziroma hitro ohlajevanje odnosov toliko bolj zaskrbljujoče. V ta okvir končno sodi poslabšano vzdušje, ki je zajelo Srbijo in Kosovo, kjer ravno tako grozi zaostrovanje, v kolikor bi dogovarjanje zavrgli kot nerabno in iztrošeno blago. Skratka: dogovarjanje ali nedogovarjanje, sporazumevanje ali zaostrovanje, urejanje odnosov z upoštevanjem drugega ali s silo proti drugemu?

Nova Evropa je vsekakor izjemen dogodek, je utelešen dokaz, da uporaba sile ni edina možnost, kot se je marsikdaj mislilo in se še danes marsikje misli. Uporaba sile je z Evropo izgubila ogromno svoje moči, vendar ne toliko, da ne bo v uničevalnem srdcu poskusila ponovno zavladati.

Janez Povše

POGOVOR Goriški župan Ettore Romoli

Z dokončnim padcem meje se bodo spremenile življenjske navade Goričanov

V nizu pogovorov ob bližnjem vstopu Slovenije v Schengen tokrat objavljamo, skupno z goriškim in tržaškim škofijskim tednikom, intervju z goriškim županom Ettorejem Romolijem.

Čez dobra dva tedna bo Slovenija uradno stopila v schengensko območje. Kakšne posledice bo po vašem mnenju to imelo na Gorico in njeno pokrajino?

Posebno z gospodarskega vidika se je pomemben dogodek že zgodil 1. maja 2004. Prost prehod blaga je pomenil izredno pozitiven premik in dovelj mestu Gorica, da izstopi iz enklave, v kateri je bila zaprta od konca druge svetovne vojne.

Širitev schengenskega področja pa bo gotovo imela večji vpliv na življenje ljudi. V zadnjih letih prehajanje meje z dokumentom, ki ga pogosto niso niti preverjali, že ni bilo problematično. Mislim, da bo močno spremenilo naše življenje prav psihološko dejstvo, da bo odpadla še ta fizična ovira. Navadili se bomo živeti na tej in oni strani meje bolj sproščeno, pač glede na osebne potrebe in stil življenja. Življenjske navade Goričanov se bodo spremenile. Za ostali del pokrajine, ki teži deloma proti Vidmu in deloma proti Trstu, pa bodo te spremembe bolj posredne.

Med volilno kampanjo ste večkrat govorili o tem, naj bodo projekti med Gorico in Novo Gorico bolj konkretni...

Manifestacije ob širitvi schengenskega območja bodo predstavljale dokončno simbolično dejanje novih odnosov med Italijo in Slovenijo; to bo sklenilo pot, ki se je začela s priključitvijo bližnje republike Evropski uniji in s sprejetjem evra. Za tem bodo potrebna samo konkretna dejstva.

Danes opažam znatne zamude in zastoj z gospodarskega vidika. Še vedno premalo slovenskih podjetij se je odločilo za svojo izpostavo v Italiji (kjer bi gospodarske neugodne plati sicer kompenzirali z možnostjo uporabe znamke Made in Italy), prav tako je premalo italijanskih podjetij šlo v Slovenijo (kjer bi imela znatne davčne olajšave). V tem smislu se meja ni izkazala za zelo prepustno: prišlo je do posameznih primerov, ki pa so preveč

sporadični. Po mojem je manjkal ozemeljski italijansko-slovenski marketing, ki bi poudaril ugodnosti podjetniške naselitve na tem ozemlju.

Do pomanjkljivosti je prišlo tudi na ekološkem področju. Zgrešeno je, da nam v petih oz. šestih letih še ni uspelo rešiti problema emisij slovenske Livarne. Srečanja in spori niso privedli do nobenega konkretnega rezultata. Isto velja za čezmejno čistilno napravo: na koncu je vsaka od dveh strani odločila, da postavi svojo napravo. To je bila izbira, ki gotovo ni šla v smer integracije. Lahko bi kaj povedali tudi o magnetni resonanci...

Skratka: smo v veliki zamudi, kar se tiče praktičnih dejanj; ne bi hotel, da bi po koncu simboličnih gest ostalo le malo konkretnega v rokah.

Kakšne posledice lahko ima z gospodarskega vidika padec meje na trg z nepremičninami?

Obstajajo primeri krajevnih gradbenih podjetij, ki so prodala precej stanovanj v Italiji slovenskim državljanom; nisem pa slišal, da bi italijanski državljani kupovali nepremičnine na oni strani meje. Drugače je sicer na slovenski jadranski obali...

Mislim, da bo odsotnost meje psihološko vplivala na razvoj tudi tega sektorja.

Padec meje je privedel tudi do neizogibne smrti proste cone: se temu res ni bilo mogoče izogniti?

Osebnostno mislim, da bi lahko vsaj poskusili se ji izogniti. Evropska unija gleda s skrajno antipatijo na vse proste cone, saj jih ima za neke vrste izkrivljanje trga. To je dejstvo. Lahko pa bi poskusili vsaj pridobiti "mehak prehod" iz tega stanja olajšav v štirih oz. petih letih. Nekaj podobnega se dogaja v Sloveniji, kjer olajšave za podjetja upadajo postopoma. V resnici nam je EU že dodeljevala, čeprav na zakrit način, take vrste "mehkega" izhoda iz olajšave: prosta cona bi se namreč bila morala končati že pred letom dni. Deželni odbor je sklenil, da zamenja prosto cono, ki se je bližala smrti (a še ni umrla!), s celo vrsto finančnih podpor, s soudeležbo pri državnih

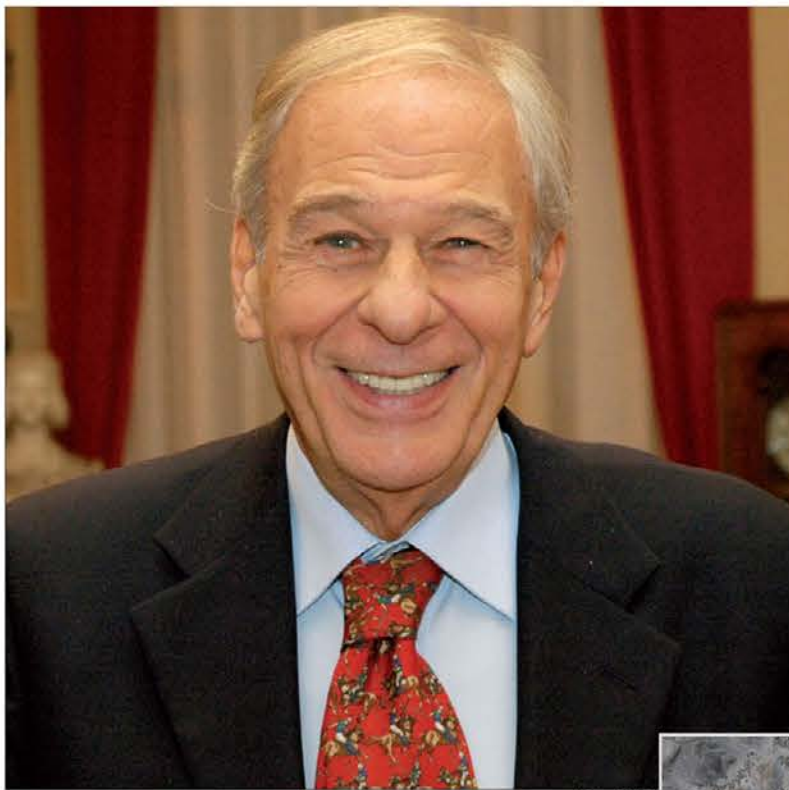

Foto DPD

prihodkih od davkov na promet pri gorivih. Prosta cona je predvidevala, da država ni zahtevala davka na promet na določeno kvoto goriva. Sporazum med državo in deželo danes predvideva tole: dežela si pridrži 30% prihodkov, država pa pospravi ostalih 70%. S svojo kvoto dežela financira deželni bencin.

Bili ste senator in poslanec. Kakšno pozornost daje po vašem mnenju danes Rim našemu obmejnemu področju?

Živimo na obrobem ozemlja, ki nima velike politične teže. V deželi s posebnim statutom, kakršna je naša, ki ima tudi posebne pristojnosti, je pomemben način, kako se snuje in uresničuje gospodarska politika v Trstu. Hoditi moramo z lastnimi nogami. Za nas ni toliko pomembno biti pod žarometom rimskih palač; pomembnejše je oprezno upravljanje deželo v njej sami.

Kakšno prihodnost ima evroregija?

Ko govorimo o evroregiji, moramo ločiti simbolične geste od dejanj, ki lahko imajo praktične posledice. Preveriti bomo morali, kaj bo država pripravljena dodeliti deželi s posebnim statutom na gospodarskem področju in kakšna bo potem dejavska integracija s partnerji evroregije. Če pustimo pri kraju načelne izjave, imamo doslej le malo v rokah.

na le italijanska verzija. Glede tega je Štoka v sozvočju z ostalimi odborniki ostro sodil tako nesmiselno ravnanje, ki nasprotuje večjezični specifični dežele Furlanije Julijske krajine.

Govor je nato prešel k objavi v Uradnem listu v Rimu seznama 32 občin zaščitnega zakona, kar je Štoka ocenil za zgolj formalno, a pozitivno dejstvo, ki dokončno potrjuje zaščiteno območje.

Dalje se je med drugim govorilo o pripravah in predlogih, ki potekajo v vseh treh pokrajinah, na praznovanju vstopa Slovenije v schengenski sporazum 21. decembra; o nedavnem obisku slovenskega državnega poslanca Antona Kokalja pri naših organizacijah na Goriškem; o pripravah na prihodnjo Prešernovo proslavo ter o zanimivem nastajajočem evroprojektu Jezik.

viti sodobnejši in učinkovitejši trgovinski sektor. Do tega pa žal ni prišlo. Poleg tega so trgovci tudi zavrnil vsak drug predlog postavitve trgovskih središč; s svojimi nasprotnimi stališči so vplivali na izbire tistih, ki so bili na politični in institucionalni ravni in institucionalni ravni klicani, da odločajo. Današnji mestni trgovski sistem je star in potreben prenove. V načrtu imamo uresničitev dveh trgovskih središč: enega središča, v bližini tržnice, in drugega na ul. Terza Armata. Uspeh takih stvarnosti pa bo prenatovno odvisen od podjetnikov in njihove želje biti prisotni v dveh strukturah s svojimi

celotno področje.

Deželne Karitas so izrazile svoj odločni "ne" možnosti vlezabavišča v Sloveniji, tik ob meji. Gradnja novih igralnic bi lahko privedla do še večjih težav na področju varnosti tudi za naše mesto, če upoštevamo povečan pretok ljudi...

Osebnostno me te gospodarske bližnjice niso nikdar navdušile. Logično je, da igralnica ustvarja nove dejavnosti in torej bogastvo, čeprav precej kratkotrajno. Nihče pa ne more zanikati dejstva, da s sabo prinaša tudi nove probleme; to bi bilo razvidno tudi v naši pokrajini. Še toliko bolj v trenutku, ko na mejnem prehodu ne bo več nobene kontrole. Doslej smo imeli opravka z dokaj tradicionalnimi strukturami: danes pa se govori o igralnicah v stilu Las Vegasa.

Ameriški upravitelji in pokrovitelji seveda zmanjšujejo pomembnost vpliva le-teh, saj poudarjajo, da bi šlo za strukturo, kjer bi prevladoval vidik gostinstva, bogata pa da bi bila tudi ponudba posvetov. Toda kdo bi odpotoval iz Amerike samo zato, da bi prišel ovrednotiti novogoriške griče? To drži kot približno, če pomislimo še na to, da bi bilo za uresničitev takšne strukture potrebno spremeniti slovensko zakonodajo in zmanjšati višino obdavčenja igralnic ter predvideti novo uravnovešeno večino soudeležbenih družb.

Nova Gorica bi gotovo imela koristi, Gorica pa bi tvegala imeti samo škodo. Ne vem, koliko gostov igralnic, ki bi stopali v bogato opremljene strukture s klimatizacijskimi napravami, bi se spremenilo v turiste, ki bi hoteli obiskati tudi naše palače.

Premik, ki mu bomo pričeli 20. decembra, bo zahteval tudi večje sodelovanje v turizmu in na področju prometa med Italijo in Slovenijo.

To upam in hkrati mislim, da bo šlo za nujen pogoj, čeprav žal nezadosten, za prihodnost našega območja. Če Gorica hoče razviti svoj turizem, to lahko stori samo v sodelovanju s slovensko stranjo tako, da si zamisli širšo ponudbo, ki lahko privabi turista na ogled ne le mesta, ampak tudi Gradšča, Brd, Krmina, Nove Gorice, Postojne itd.

Kar se pa tiče prometnih zvez, si prizadevamo, da bi povežali obmejni področji okrog mejnega prehoda v Štandrežu-Vertojbi tako, da med italijansko in slovensko avtocesto ne bo nujno neposrednega prehoda. To bi znal biti za nas tudi problem. Kdor se bo namreč peljal mimo naših krajev, bo verjetno imel skušnjava iti mimo nas in se odpraviti naprej. Na kakšen način si bomo morali prizadevati, da ga zadržimo v naših krajih.

Mauro Ungaro, Tiziana Melloni in Danijel Devetak

Kako gledate na prihodnost Gorice in njene pokrajine v naši deželi?

Povedati moram, da moja pričakovanja niso zelo optimistična. V deželnem merilu Gorica ni nikdar imela velike teže in nekatere politične odločitve so ji bolj škodile kot pa koristile. Mesto plačuje zaradi šibkosti svojega ozemlja.

Upam, da si bo Gorica v prihodnje spet prilastila (seveda v miroljubnem in zlasti gospodarskem smislu) ozemlje ter se tako projicirala v področje, ki ji je pač sorodno. Gorica je namreč edino glavno mesto pokrajine v deželi, proti kateremu ne težijo drugi kraji pokrajine. Pokrajine Vidma, Pordenona in Trsta naravno težijo proti svojim glavnim mestom. Na Goriškem je stanje drugačno, nepravilno: Tržič z okolico teži proti Trstu, Krmin s svojo okolico pa proti Vidmu.

Goriško ozemlje je bilo, zgodovinsko gledano, tisto, ki je po drugi svetovni vojni ostalo na oni strani meje. Novi red, ki se bo vzpostavil s priključitvijo Slovenije Schengenu, bo lahko vplival prav na ta pogled in bo postavil temelje dejanske gospodarske integracije, ki sem jo omenil že prej.

Gorico dobesedno obkrožajo velika trgovska središča, in vendar so mestni trgovci najprej odklonili (še) po županovem posegu so sprejeli) vaš predlog, da bi priredili t.i. "belo noč" (z odprtimi trgovinami), ko bomo praznovali vstop Slovenije v schengensko območje. Občutek imamo, kot da prevladuje mnenje, da kupcev ni treba iskati, saj bodo itak prišli...

"Bela noč" med Italijo in Slovenijo je zares pomembna priložnost. Trgovci so jo najprej odklonili in se tako izkazali za zaprte kot v 70. letih, šele kasneje - po srečanju z mano - so spremenili mnenje. V Gorici so bile storjene makroskopske napake v času, ko je tu bila zelo močna prisotnost kupcev z one strani meje, ki so v našem mestu nakupovali to, česar doma niso našli. V tistem trenutku bi bilo pomembno raz-

proizvodi. Ne pozabimo, da medtem v Novi Gorici raste novo trgovsko središče prav na stičišču Škabrijelove in Erjavčeve ulice, torej na strateški točki, kjer bodo lahko privabili hkrati italijanske in slovenske kupce.

Tudi s trgovskega vidika smo torej v zamudi: upajmo, da bomo vendarle nadoknadili priložnosti, ki smo jih v zadnjih letih zapravili zaradi pretirane korporativne zaprtosti, ki je samo postarala trgovinski aparat.

Kako potekajo dela na Travniku in kaj mislijo trgovci o teh?

Trgovci na Travniku moram prav pohvaliti. Na začetku so bili polni predsodkov: v teh mesecih pa smo le utegnili splesti tesen dialog; mesečno se srečujemo in skupaj ocenjujemo potek del. Mislim, da bo mesto ob koncu del uživalo z novo preobleko Travnika in da bodo sami trgovci od tega marsikaj odnesli. Obnovitvena dela so seveda dolga. Šlo je za napako, za katero ni kriva sedanja uprava, saj celotni poseg ni bil razdeljen v več delov. Ko bi bilo tako, bi tlakovanje trga (to, kar zanima trgovce) lahko uresničili največ v poldrugem letu. Danes nas čaka celotno delo, ki naj bi trajalo tri leta, in roki so zato nujno daljši.

Odličan signal se mi zdi nedavna prenovitev Katoliške knjigarnice; znamenje v perspektivi možnosti in razvoja, ki ga bo nudil še lepši Travnik. Občinska uprava si ob tem prizadeva, da bi oživila vhod v mesto na severnem delu Gorice, tako da bomo izpeljali tok prometa po Gosposki ulici vse do Travnika. Gre za odločitve, ki - sem prepričan - bo oživila

Seja SSO na čedajskem sedežu Hvaležen poklon Mirku Špacapanu

Uvodni del zadnje seje SSO, ki je potekala na čedajskem sedežu v sredo, 28. novembra, je bil posebej pomemben za slovenskega deželnega svetnika, kulturnega delavca, pediatra, športnika in glasbenika Mirka Špacapanu, ki nas je v petek, 23. novembra, prerano zapustil. Njegove velike politične osebnosti, delovanja v Slovenski skupnosti ter odprtega značaja, ki je vlivlval zaupanje ter vzbujal prepričanje v bližnjega, sta se v svojih spominih dotaknila predsednik izvršnega odbora SSO, Drago Štoka, in goriški predsednik Janez Povše ter

mu v imenu vseh odbornikov izrazila hvaležnost za ogromno premoženje, ki nam ga je zapustil. Po poročanju o nedavnem ganljivem slovenskem večeru, ki je v goriškem kulturnem centru Lojze Bratuž bil posvečen Špacapanu, so se od njega odborniki poslovili s trenutkom molka.

V ospredju nadaljevanja seje je bilo pereče vprašanje odločitve glede osnutka novega deželnegega statuta, po kateri je pred nedavnim bila v državni poslanski komisiji za ustavna vprašanja zavrnjena štirijezična oblika imena naše dežele ter obranbe

Začetek leta, posvečenega sv. Kromacij, škofu iz Ogleja

Sv. Kromacij je tudi danes zgled nove evangelizacije!

Kardinal Franc Rode je minulo nedeljo v Ogleju med večjezično mašo v svoji homiliji vernike spomnil,

Foto Andrian

da bo leta 2008 že 1600 let, odkar je živel v Ogleju patriarh sv. Kromacij, ki je bil škof oglejske krajevske Cerkve med letoma 388 in 408 in je bil znan

ko izjemen oznanjevalec Kristusove besede. Kardinal Rode je v začetku pridige izpostavil, da je prav oglejski Cerkvi kot sin slovenskega naroda hvaležen za krščansko vero.

V nedeljo popoldan je na povabilo goriškega nadškofa Din De Antonija in videmskega nadškofa Pietra Brolla kardinal Rode vodil somaševanje, ki pomeni tudi začetek Kromacijvega leta, kakor so v videmski nadškofiji poimenovali niz prireditev v čast oglejskega svetnika. Prisotni so bili tudi koprski škof Metod Pirih in koprski pomožni škof Jurij Bizjak, ljubljanski pomožni škof Tone Jamnik ter mariborski škof Franc Kramberger.

Kardinal Franc Rode, ki je rad sprejel vabilo organizatorjev, da je odprl Kromacijve leto, je v svoji briljantni pridigi prikazal čas nastanka Ogleja in pojav prvih krščanskih skupnosti v njem, predvsem pa se je osredotočil na lik sv. Kromacija,

ki ga je označil za "episcoporum doctissime", za "najbolj učenega med vsemi škofi", kot je to bil zapisal sv. Hieronim, tudi sam formiran v Ogleju, in še dodal, da je sv. Kromacij lahko za zgled tudi današnjim kristjanom kot človek nove evangelizacije. Citiral je svete očeta, ki je zapisal, da imamo danes potrebo po pričevalcih, ki "z živo vero pričajo v današnjem svetu o Bogu."

Kardinal Rode je dejal, da "je bil sv. Kromacij pričevalec in

ne samo učitelj srečanja z živim Kristusom". Orisal je njegovo zavzetost pri širjenju vere in svetniško življenje in se zavzel, "da se moramo danes vsi mi ponovno polastiti poguma prvih kristjanov, premagati vse strahove in oznanjati resnico Vstalega Kristusa!"

"Imeti pogum oznanjati vero danes, ne tavi v absurdnem, ampak oznanjati vero, ki rešuje človeštvo!" je vzkliknil kard. Rode, ki je še poudaril, da "moramo biti kristjani danes Kristusovi prepričljivi pričevalci, predvsem pa ljudje, ki v današnji družbi, ki daje vse na denar, na uspeh za vsako ceno, na minljivo, užitek, moč, maščevanje, spore, vojne, izbiramo mir, odpuščanje, usmiljenje, ljubezen za nič, požrtvovalni duh!"

Jurij Paljk

Kardinal Franc Rode z goriškim nadškofom Dinom De Antonijem (foto JMP)

Rim - Vatikan

Janša v Vatikanu o predsedovanju EU in odprtih vprašanjih

Premier Janez Janša je v četrtek, 29. novembra, na obisku v Vatikanu sogovornike seznanil s prednostnimi nalogami slovenskega predsedovanja EU, pogovarjali pa so se tudi o odprtih dvostranskih vprašanjih. Gre za lokacijo za novo nunciato, proces denacionalizacije cerkvenega premoženja in vprašanja, povezana z vatikanskim sporazumom, med katerimi je tudi duhovna oskrba, je po srečanjih s papežem Benediktom XVI. in državnim tajnikom Svetega sedeža, kardinalom Tarcisio Bertonejem, za slovenske medije povedal Janša. Premier, ki ga je Benedikt XVI. sprejel kot prihodnjega predsedujočega EU, je v izjavi tudi ocenil, da so odnosi med Slovenijo in Svetim sedežem dobri, prijateljski in da sta strani zadnje čase naredili veliko korakov naprej

za sodelovanje.

Premier Janša je papeža tudi povabil na obisk v Slovenijo. "Želeli bi si novega obiska svetega očeta v Sloveniji," je dejal in menil, da bi bila morda primerna priložnost za obisk ob 10. obletnici beatifikacije škofa Antona Martina Slomška, torej leta 2009. Slomška je med obiskom v Sloveniji beatificiral tedanji papež Janez Pavel II.

Janša je med prednostnimi nalogami predsedovanja Evropski uniji med delovnim obiskom v Vatikanu izpostavil Unijino širitveno politiko, predvsem na zahodnem Balkanu, ter medkulturni dialog. V zvezi s slednjim bo Slovenija med predsedovanjem po napovedih predsednika vlade priredila več srečanj z verskimi voditelji; eno med njimi naj bi potekalo aprila prihodnje leto.

Kot so zapisali v izjavi za medije pri Svetem sedežu, je državni tajnik Svetega sedeža Bertone slovenskemu premieru zaželel, da bi polletno slovensko predsedovanje Uniji prineslo pozitivne rezultate, tudi kar zadeva stabilnost in mir na zahodnem Balkanu. O podrobnostih dvostranskih odnosov se je premier pogovarjal predvsem z vatikanskim državnim tajnikom Bertonejem. Kot je pojasnil, ga je med drugim seznanil s podatki o vračanju premoženja cerkvi, glede katerega je veliko postopkov že zaključnih. Janša je Bertoneju predstavil tudi pobudo za sporazum s Svetim sedežem o duhovni oskrbi v policiji, obrambnih silah in ustanovah za izvajanje kazenskih sankcij, ki je v Sloveniji v zadnjih dneh dvignila veliko prahu. Kot je pojasnil, je "ta pobuda še zelo na začetku".

Po prvotnih napovedih naj bi omenjeno pobudo vlada obravnavala na sredini seji, a so jo umaknili z dnevnega reda, ker še ni bila usklajena med ministrstvi. Predlagani novi sporazum naj bi urejal organizirano versko oskrbo katoliških pripadnikov

obrambnih sil, policije in zaporov katoliške veroizpovedi. V ta namen naj bi ustanovili

obrambno-varnostni ordinariat, ki bi bil po pravnem položaju izenačen s škofijo in bi imel sedež v Ljubljani. Ordinariat bi vodil škof ordinarij, ki bi ga imenoval Sveti sedež. Za gnotne in prostorske pogoje ordinariata pa bi poskrbela država.

Obstoječi vatikanski sporazum med Slovenijo in Svetim sedežem o pravnih vprašanjih, ki

sta ga strani sklenili leta 2002, ratificirali pa leta 2004, sicer pomeni prelomnico v dvostranskih odnosih. Dokument ureja razmerja med Slovenijo in Svetim sedežem ter položaj katoliške cerkve v Sloveniji in odpira možnosti za uspešno sodelovanje v prihodnosti.

Janša in Benedikt XVI. sta si tudi izmenjala darila. Premier je svetemu očetu podaril velik kelih Oskarja Kogoja iz modrega stekla z zlatimi zvezdami. Papež pa je Janši dal pero v beli skatli, ki je reprodukcija enega od stebrov Berninijevega baldahina v Baziliki svetega Petra v Vatikanu iz serije ob 500-letnici bazilike. Članom slovenske delegacije pa je sveti oče podaril papeške medalje.

Premier se je popoldne v Rimu sešel še z italijanskim kolegom Romanom Prodiem, s katerim naj bi govorila o dvostranskih odnosih ter o vprašanjih, povezanih s predsedovanjem Slovenije Svetu EU v prvi polovici prihodnjega leta. Premierja je na obisku spremljal zunanji minister Dimitrij Rupel.

STA

2. ADVENTNA NEDELJA

Iz 11,1-10; Ps 72; Rim 15,4-9; Mt 3,1-12

Na današnjo, drugo adventno nedeljo, stopi pred nas svojevrstni mož. Ime mu je Janez, kar v hebrejščini pomeni: Bog se usmilil ali Jahve je milostljiv. Njegova mati je Elizabeta, žena duhovnika Zaharija. Ker je bila nerodovitna, je moral poseči vmes Bog s čudežem. Hotel je namreč pripraviti družino in ožjo okolico na izpolnitev Božje volje, ki razodeva Boga kot usmiljenega, čeprav Janez v zrelih letih kliče ljudi k spreobrnitvi z gotovo ostrino, ki se navidezno ne strinja z usmiljenjem. Že v Stari zavezi kliče ljudi k spreobrnitvi, k pokori, ki očisti ljudi za vstop v nebeško kraljestvo. Pridiganje se odvija v puščavi Judeje tja do Mrtvega morja. Verjetno je bil član zelo strogega reda tako imenovanih Esenov. Tam se je naučil brati in pisati ter spoznavati Sveto pismo. Leta 1947 so slučajno tam odkrili v pesku ohranjene nekatere knjige-zvitke svetopisemskih

knjig, seveda v anforah, ki so jih verni Judje hoteli rešiti pred uničenjem. Kdaj se je to zgodilo, je predmet študijev. Nas zanima dejstvo, da je Krstnik spoznaval skrivnost nebeškega kraljestva tudi po Svetem pismu Stare zaveze. Zato ga je tem globlje oznanjal ljudem. Živel je strogo samotarsko meniško življenje v pokori, postu in molitvi. Grmel je proti grehu. In je krščeval v odpuščanje grehov. Krstil je tudi Jezusa, ki ga je za to prosil, toda ne v odpuščanje svojih grehov, saj je bil nedolžen, pač pa, da si je naložil na svoje rame grehe nas vseh, ki jih je nesel na križ. Zaslužil si je naziv Krstnik. Tudi farizejem in saducejem, ki so bili znani kot materialisti, je oznanjal pokoro, to je spreminitev krivega mišljenja in življenja. Ni čudno, da so prav farizeji in saduceji pospešili Janezovo mučniško smrt, a tudi kralj Herod Antipa, sin pokojnega Heroda Velikega (umrl je l. 4. pr. Kr.), ne njegova nezakonita žena Herodiada ne drugi ga niso mogli prenašati zaradi njegovih ognjeviti pridig, ki so bile živ očitek zaradi njihovega grešnega življenja. Tudi danes govori Cerkev nam vsem: "Spreobrnite se! Ni ti dovoljeno in ono!" Samo ra-

dikalna spreobrnitev srca in dejanj nas namreč lahko reši pred Božjo jezo.

Ker želimo krščansko praznovati Božič, moramo vsak dan vsaj malo napredovati v dobrem. Zato postanimo dobri v družini, na delovnem mestu. Potrpimo. Molimo za zakone in družine, za vero, za novo upanje. Povabimo koga v cerkev, v cerkveni pevski zbor, k spovedi, k skupni molitvi, kot je npr. čiščenje. Otrokom razlagajmo, kako naj živimo zakramente, zlasti sv. mašo, kamor jih vozimo vsako nedeljo. Na vsak način pa moramo računati na opazke tistih, ki niso verni ali so se oddaljili od Cerkve, morda zaradi kake večje krivde, npr. splava. Janez Krstnik je bil kljub vsej strogosti usmiljen, saj je pričakoval, da bodo ljudje obrodili dober sad (Mt 3,8).

Tudi dobra beseda laika lahko postane čudežno zdravilo za druge, kajti Bog kot Oče vseh ljudi in vsakega posameznega človeka dela vse v vseh (1 Kor 12,6).

Lahko si predstavljamo, kako so se ljudje odpravljali na pot v judejsko puščavo, ker jih je žejalo po Bogu. Gotovo so hodili skupaj v večjih skupinah, tudi zaradi varnosti pred raz-

bojniki, ki so imeli tam ob poti proti Jordanu naravno skrališče.

Danes imamo neprimerno več možnosti za romanja v velike božjepotne kraje, v katerih se marsikdo duhovno prerodi. Tu je namreč več priložnosti za sveto spoved, za maše, za verske pogovore. Poleg Lurda in Fatime imamo na razpolago nešteto dugih Božjih poti, a najdražje so nam Sv. Gora, Sv. Višarje in druge, kjer se lahko približamo Bogu, zlasti z Marijino pomočjo. Bog, ki je zvest (2 Tim 2,13), bo spolnil obljubo, uresničenje Božjega kraljestva, kar prerok Izaija slikovito opisuje z vesoljnim mirom in z ljubeznijo.

Seveda bodo divje zverine ostale krvoločne in napadalne. Toda Bog bo vse preustvaril v svoji modrosti in previdnosti, saj končno vodi vse h Kristus in njegovemu vstajenju. Najprej nas rešuje iz kraljestva smrti in greha ter umiranja. Vzemimo si čas za branje pisma Efežanom in Kološanom, kjer bomo našli veliko tolažbe in pouka.

Advent naj nas prenovi s Svetim Duhom in z ognjem!

DUHOVNIKI POMAGAJO VSEM.

POMAGAJ VSEM DUHOVNIKOM.

39 tisoč škofijskih duhovnikov vsak dan oznanja evangelij po župnijah med ljudmi in nudi vsem ljubezen, tolažbo in upanje. Da bi lahko nadaljevali svoje poslanstvo, potrebujejo tudi tvojo konkretno pomoč: prispevek za vzdrževanje duhovnikov. Darove zbira Osrednji inštitut za vzdrževanje duhovnikov (Istituto Centrale Sostentamento Clero), ki jih razdeli med vse duhovnike, zlasti med tiste, ki delujejo v najbolj potrebnih skupnostih in bodo tako lahko računali na velikodušnost vseh.

DAROVI ZA NAŠE DUHOVNIKE. PODPORA ŠTEVILNIM ZA DOBRO VSEH.

Svoj prispevek lahko nudiš na štiri načine:

- poštini tekoči račun št. 57803009
- kreditne kartice: s kartico **CartaSi** in s klicem na brezplačno telefonsko številko 800.82.50.00 ali prek interneta na naslovu www.offertesacerdoti.it
- bančno nakazilo na glavnih italijanskih bankah
- neposredno na Inštitutu za vzdrževanje duhovnikov (Istituto Sostentamento Clero) v svoji škofiji

Prispevki so odtegljivi:

Kdor želi, lahko svoje prispevke Osrednjemu inštitutu za vzdrževanje duhovnikov (Istituto Centrale Sostentamento Clero) v znesku do največ 1032,91 evra letno odbije od celote svojih prihodkov za izračun davčne prijave Irpef ter povezanih dodatkov.

Več informacij najdeš na spletni strani www.offertesacerdoti.it

Kratke

Mednarodno zborovanje ICM
Pot Cirila in Metoda do Janeza Pavla II.

Vsakoletno mednarodno zborovanje je Inštitut za srednjeevropska kulturna srečanja (Istituto per gli Incontri culturali mitteleuropei) namenil zgodovini srednje in vzhodne Evrope od slovanskih blagovestnikov dalje. Letošnje 41. zborovanje je potekalo v Gorici od 22. do 24. novembra in je bilo delno posvečeno uglednemu članu inštituta in avtorju pomembnih del Goričanu Vittorio Periju (1932-2006), ki je bil docent na rimski univerzi La Sapienza, več desetletij vodilna osebnost v vatikanski knjižnici ter član številnih komisij in ustanov. Na goriškem zborovanju so nastopili strokovnjaki iz raznih italijanskih ustanov in univerz in iz sveta (Romunija, Slovaška, Avstrija, Poljska, Avstralija, Slovenija, Ukrajina). Iz naše dežele in iz Slovenije so govorili Fulvio Salimbeni in Tatjana Rojc (Trst), Sergio Tavano, Michele Cassese in Luigi Tavano (Gorica), Matjaž Ambrožič, Metod Benedik in Ciril Sorč (Ljubljana).

Novi župnik pri sv. Ignaciju v Gorici

Dosedanji župnik v cerkvi sv. Ignacija na goriškem Travniku g. Lucio Comellato je po daljšem obdobju dušnopastirske službe v Gorici premeščen v župnijo S. Pier d'Isonzo. Na njegovo mesto je prišel msgr. Adelchi Cabass, tudi generalni vikar nadškofije. G. Comellato se je že poslovil tudi od slovenskih vernikov pri maši ob 9. uri. Msgr. Cabass pa je v nedeljo, 2. decembra, pozdravil slovenske vernike pri njihovi maši, potem ko ga je predstavil g. Marijan Markežič. Obema duhovnikoma želimo veliko blagoslova in uspehov v novem dušnopastirskem delovanju.

Mladinski dom: tečaj o vzgoji za ljubezen

Mladinski dom je 24. novembra organiziral v dvorani Doma Franc Močnik v Gorici tečaj z naslovom "Za veliki da ljubezni". Udeležilo se ga je okrog 30 mladih (od 2. razreda srednje šole do 3. razreda višje), ki so se ob predavanjih ginekologinje mag. Mirjam Cvelbar in psihologinje dr. Marie Carmele Palmisano lahko zamislili o pomembnih temah odraščajoče mladine, kot npr. o razvoju v pubertetni fazi, o spolnem in čustvenem dozorevanju, o načrtovanju družine in odgovornem starševstvu, o kontracepcijskih metodah, neplodnosti in drugih povezanih vprašanjih.

Novice iz skavtskega delovanja

Pri skavtih je že nekaj časa veselo. Sestanki so se spet začeli in otrokom, ki so že hodili k skavtom, so se pridružili novi vrstniki, ki so skupaj z ostalimi poslušali zgodbo o džungli, o življenju v krdelu in o sprejemu človeškega mladiča, Mavglia, v krdelo. Volčiči se že nekaj časa igrajo in spoznavajo nove spretnosti. Ko je vreme še dopuščalo vesele trenutke v naravi, so si tudi spekli na žerjavici kostanj in hrenovke. V soboto, 17. novembra, je bilo vreme nekoliko bolj zimsko, pihalo je in mraz je segal do kosti, a volčiči se niso vdali. Šli so v Števerjan in kljub mrazu preživeli lepo in veselo popoldne. Zbrali so se na kraju, ki mu volčiči pravijo posvetovalna skala. Gre za kraj, kjer se dogajajo pomembni trenutki v življenju krdela. Pomembno in slovesno je bilo tudi v soboto, saj so v krdelo sprejeli osem novih članov, mladičev, ki bodo spomladi z obljubo postali volčiči. V knjigi o džungli je bil Mavgli sprejet v krdelo zaradi dobre besede Baluja, učitelja postave, in Bagire, ki je Mavglia odkupil z bikom. Tudi naše volčiče je v Števerjanu čakal bik, vendar priti do njega ni bilo tako enostavno. Tisti, ki so vedeli za skrivnost, kje se skriva bik, so se najprej hoteli prepričati, ali so volčiči dovolj spretni. Preden so volčiči poiskali bika, so jih čakale kar štiri preizkušnje. Pomerili so se v poligonu, mimiranju, ugotavljanju skritih predmetov in okusov. Ko so vse uspešno prestali, so dobili namig, kje se skriva bik. Tudi v iskanju bika so se izkazali, saj so napeli vse moči in ga brez večjih težav poiskali. Veter je še vedno pihal, ko so pojedli bika, ki je v sebi skrival sladke dobrote. Popoldan so končali s sproščeno igro, medtem ko se je že delal mrak. S prepraženimi rokami, a s toploto v srcih so se poslovili in hiteli staršem pripovedovat o novih dogodivščinah, ki so jih ravnokar doživeli. / SR

Zahvalna maša v cerkvi sv. Ignacija na Travniku

Zadnje slovo od dr. Mirka Špacapana

Prejšnji teden smo se poslovili od prerano umrlega politika, zdravnika in vsestranskega kulturnega delavca dr. Mirka Špacapana, ki je umrl 23. novembra. Pogrebni obred, ki ga predvideva krščanski obrednik, se je začel že pred upepelitvijo v Vidmu. Prejšnji ponedeljek, 26. novembra, je velika množica ljudi v Kulturnem centru Lojze Bratuž občuteno obudila spomin na neutrudnega delavca na skavtskem, športnem, kulturnem, liturgičnem in političnem področju.

V soboto, 1. decembra, pa se je še večja množica ljudi od vsepovsod poslovila od njega z zahvalno mašo v njemu posebno dragi cerkvi, pri sv. Ignaciju na Travniku. Poleg žene Manuele, nekdanje žene Katy in nekajletne sopotnice Laure so bili prisotni štiri starejši pokojnikov otroci, brat Bernard z družino in drugi sorodniki. Med vidnimi političnimi predstavniki so bili vladna podtajnika Budin in Rosato, podpredsednik deželne odbora Moreton, deželni tajnik DS Zvech, predsednik pokrajinske uprave Gherghetta, goriški župan Romoli, števerjanski župan Corsi, cela vrsta izvoljenih predstavnikov deželne, pokrajinske in občinske uprave, številni predstavniki Slovenske skupnosti, predsednik koroške

Foto DP

Enotne liste Smrtnik, zastopniki civilne družbe. Navzoči so bili tudi predstavniki ustanov iz osrednje Slovenije, pa tudi člani skavtske organizacije v kroju, športnega združenja Olympia, prijatelji, znanci in ljudje od vsepovsod, ki so Mirka kot zdravnika, politika in poliedričnega kulturnika cenili. Ob vstopu v cerkev mu je krepko zapel moški zbor, ob oltarju so stali njegovi pevci iz Mešanega zbora Podgora, na koru pa so pod vodstvom Zdravka Klanjščka in ob orgljanju Davida Bandlerja peli pevci raznih zborov z Goriškega. Tik pred koncem obreda so Mozar-

tov Ave verum izvedli gojenci šole Kometl. Bogoslužje je vodil kanonik Ivan Merlak z g. Marijanom Markežičem, ob njih pa so somaševali še msgr. Oskar Simčič, msgr. Cvetko Žbogar, g. Tvrto Tadić, g. Vojko Makuc, g. Karel Bolčina, p. Robin Schweiger in g. Daniele Alimonda. "Smrt in življenje sta prevleki poglavji za samo človeški razum in občutke," je začel homilijo g. Markežič. Kot otroci ob koncu prvega razreda osnovne šole sicer poznamo abecedo, ne znamo pa še prav povezovati besed in razvozlati njihovega pomena. Zakaj umreti pri 54 letih, zakaj

Mirko, "še poln življenja in načrtov"? Odgovor bomo dobili šele v Bogu, v večnosti. "Rajni Mirko ga že pozna. Zato si gotovo želi, da ga tudi mi iščemo in najdemo pri Bogu." V vznemirjenosti smemo žalovati, smemo dati duška bolečini, a "na dnu srca naj nam vladata mir in predanost," ki izvirata iz vere v Boga. Oče naj ga tesno objame v svoje naročje "in ga postavi tja, kjer je njegovo pravo mesto v velikem mozaiku Božjega načrta, saj edino dobra dela odpirajo na stečaj nebeška vrata," je sklenil pridigar.

DD

Krožek

ANTON GREGORČIČ

Študijski center za socialno-politična vprašanja

SLOVENSKA SKUPNOST

Ob 60-letnici obnove samostojnega političnega nastopanja

Slovensko manjšinsko
politično zastopstvo

Med tradicijo in novimi prijemi

SODELUJETA:

Vladimir Smrtnik - predsednik Enotne liste iz Celovca
Damijan Terpin - deželni tajnik SSKKulturni center Lojze Bratuž - Gorica
Ponedeljek, 10. decembra 2007, ob 19. uri

DRAGI SREČKO...

Neobjavljena pisma Srečku Kosovelu

Zbrala in uredila Tatjana Rojc

Predstavitev:

v ponedeljek, 10. decembra 2007, ob 17. uri
v galeriji Ars nad Katoliško knjigarno v Gorici

Goriška Mohorjeva družba

Rajonski svet Sv. Gora-Placuta in KS Solkan
Prva uradna skupna
seja po volitvah

V torek, 27. novembra, je potekala skupna seja rajonskega sveta Sveta Gora-Placuta in Krajevne skupnosti iz Solkana. Srečanje je bilo prvo uradno po zadnjih goriških volitvah, čeprav sta krajevni ustanovi vedno povezani preko svetovalcev, ki so za to posebej zadolženi. V goriškem rajonskem

novi obvoznico; to bo za Solkan zelo pomembna pridobitev, saj bo prepovedan težki promet skozi center, pa tudi ostalih vozil bo veliko manj. Solkanci torej že razmišljajo na preureditev vaškega jedra in bodo v ta namen napisali natečaj. V tem smislu so se upravitelji tudi pogovarjali o možnosti skupnih krajevnih ur-

svetu skrbita za stike s sosednjim odborom svetovalca Slovenske skupnosti Miloš Cotar in Niko Klanjšček, ki sta to nalogo opravljala že v prejšnji mandatni dobi. Gostitelji so spotoma prevajali posege, tako da je seja potekala dvojezično. Uvodni poseg je imel svetnik Miloš Cotar, ki se je spomnil preminulega dr. Mirka Špacapana.

Po enominutnem molku, posvečenem prijatelju v spomin, se je spomnil številnih zanimanj in vsesplošne Špacapanove angažiranosti na zdravniškem, kulturnem, športnem in političnem področju. "Mirkova smrt - je podčrtal Cotar - ne pomeni velike izgube samo za vso slovensko manjšino, temveč tudi za celotni goriški prostor, za katerega se je pokojni vedno zavzemal z vsemi močmi."

V nadaljevanju sta predsednika obeh javnih uprav predstavila delo obeh odborov in najbolj pereče probleme, s katerimi se ukvarjata upravi. Predsednik Krajevne skupnosti iz Solkana, Michael Ravnik, je napovedal, da bodo v mesecu decembru odprli

banističnih načrtov, kakor npr. predvidevanje kolesarskih stez, ki bi povezovale goriško severno četrt s solkanskim ozemljem. Možnosti skupnega reševanja problemov in enotnih pobud ne manjka: skupna obrtna cona, razvoj in ovrednotenje levega brega Soče in potreba po posodobitvi prometnih povezav, po katerih se bo čez manj kot mesec dni pretakal povsem prost promet med državama.

V nadaljevanju večera je sledil družabni del, med katerim so se prisotni upravitelji tudi dogovorili, da bodo skupaj nazdravili padcu meje. 20. decembra se bodo tako, predvidoma ob 23.00, srečali na solkanskem mejnem prehodu, ki bo od tistega večera dokončno odprt.

glasbena matica

KULTURNI DOM-GORICA in GLASBENA MATICA
v sodelovanju z Društvom Sardincev FJK

v okviru koncertne sezone GLASBENI SPLETI
in festivala ACROSS THE BORDER 2007

vabita na koncert sardinske skupine

ANDHIRA

v ponedeljek, 10. decembra ob 20.30 v Kulturnem domu v Gorici

INFO:
Kulturni dom Gorica
tel. 0481 33288
e-mail: info@kulturnidom.it

REGIJE AVTONOMNA
FEDERAZIJA SLOVENIJA

MAJA

KONCERT V ŠTANDREŽU Luka Debevec Mayer, Ani Rode, Diego Licciardi

Vrhunsko doživetje čudovitih biserov nabožne glasbe

Čudovit dar je bil koncert sakralne glasbe pod Kraljevimi oboki cerkve sv. Andreja v Štandrežu v sredo, 28. novembra, ko so v sklopu praznovanj župnijskega zavetnika nastopili trije prvovrstni in svetovno uveljavljeni glasbeniki, ki so se oktobra in novembra mudili na slovenski turneji s podporo Rafaelove družbe. Glava, srce in prava "zvezda" večera je bil basbariton Luka Debevec Mayer, ki se je rodil slovenskim staršem v Argentini, pravi kovnici vrhunskih slovenskih solopcev. V odličnega opernega pevača se je izučil z odličnimi pedagogi in zablestel na več mednarodnih natečajih. Argentinsko združenje glasbenih kritikov mu je podelilo nagrado za najboljšega pevca Argentine v sezoni 2004. Ob njem je pela Ani Rode, odlična operna pevka slovenskega rodu s širokim razponom glasu in žlahtno barvitostjo. Brilljantne vrline štandreških orgel je znal odlično ovrednotiti vrhunski argentinski pianist, orglar, orkestrski dirigent, skladatelj in gla-

sbeni pedagog Diego Licciardi. Uvodoma je župnik Karel Bolčina povedal, da je zavetnik sv. Andrej tokrat združil rojake z obeh strani velike luže. Koncert je bil obenem tudi poklon našemu vsestranskemu kulturnemu delavcu in glasbeniku dr. Mirku Špacapanu, ki se je tudi sam rodil v Argentini. Debevec Mayer, Rode in Licciardi so na tem edinem zamejskem glasbenem večeru ponudili nekaj več kot samo koncert sakralne glasbe: slovenski solopivec, pravi mojster glasu in besede, je namreč z odlomki iz najlepših psalmov in globokimi osebnimi meditativnimi besedili povezoval spored slovenskih, argentinskih in drugih mednarodnih nabožnih skladb. Doživetje zato ni imelo le umetniške in estetske vrednosti, ampak tudi duhovno in to-rej celostno. To je bila dragocena priprava na bližnji advent in božični čas. Organist je suvereno izvedel nekaj biserov iz zakladnice orgelske glasbe, ob nje-

Foto DPD

govi spremljavi pa sta pevca s svojima mogočnima glasovoma doživeto, kot bi molila s srcem v roki, pela Dvoraka, Francka, Riharja, Ščeka, Gruberja, Tomerja, Kimovca, Ramireza, Adama in dve črnski duhovni pe-

smi. Krasna je bila - med drugimi izredno lepimi - znana *O Mati čistega srca*; še najbolj pa je številne od navzočih poslušalcev prevzela znana črnska *Amazing grace - Čudoviti dar*. **DD**

Obvestila

Blagor ženskam, zadnja uspešnica Alenke Rebula, bo goriški publiki ob prisotnosti avtorice predstavljena v torek, 11. decembra, ob 17.30, v čitalnici knjižnice v KB centru. Vabita Knjižnica "D. Feigel" in Založništvo tržaškega tiska.

Slikarska razstava Andreja Kosiča AKVARELI v veliki dvorani Mušičeve galerije na gradu Dobrovo bo odprta še do konca januarja 2008. Razstavljenih je 40 novejših Kosičevih akvarelov velikega formata. Ogled je možen od torka do petka, od 8.00 do 16.00; sobota, nedelja in prazniki od 12.00 do 16.00.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja tradicionalno silvestrovanje v petek, 28. decembra, v restavraciji Šolskega doma v Novi Gorici. Novoletno prijetno srečanje bo ob primernem vzdušju popestrila glasba prijatelja Silva. Vpisovanje in informacije pri poverjenikih na tel. št.: 0481 882024 (Ivo), 0481 390688 (Saverij), 0481 21361 (Ema), 0481 882302 (Veronika) in 0481 78061 (Ana K.).

Darovi

Za Kočo sv. Jožefa v spomin na Mirka Špacapana darujeta Nadja in Bogomila Lupinc 50 evrov; v spomin na svojega pokojnega voditelja Mirka Špacapana darujejo nekdanji člani skavtske skupine rangerjev 220 evrov.

V spomin na dragega Mirka Špacapana darujeta Lojzka in Andrej Bratuž 200 evrov za MePZ Podgora in vokalno skupino Akord. Za Novi glas daruje N.N. 10 evrov.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 07.12. do 13.12.2007)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 18.30 do 19.30. Spored:

Petek, 7. decembra (v studiu Andrej Baucon): Ob domačem ognjišču: narodno-zabavna in zabavna glasba, zborovski kotiček, iz krščanskega sveta, zanimivosti, humor, obvestila.

Ponedeljek, 10. decembra (v studiu Andrej Baucon): Sodobni sound: moderna glasba včeraj in danes, kotiček za popevke Đorda Novkovića; Živemu se vse zgodi; Zanimivosti in obvestila.

Torek, 11. decembra (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 12. decembra (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: 150 let kraške železnice - Izbor melodij.

Četrtek, 13. decembra (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditvev - Glasba iz studia 2.

Ob praznovanju zavetnika sv. Andreja Priznanje Klas 2007 in druge pobude

R. Budal, E. Romoli, msgr. J. Bizjak, g. K. Bolčina

domače kmetije. Opremil jo je s stroji, ki so pripomogli k lažjemu in boljše opraviljanju poljskih del. Kmečko delo ga je veselilo in leta 1970 je prevzel funkcijo v odboru štandreškega kmečkega društva, kjer so mu zaupali oskrbo

Ga. Albina Pintar ob svoji freski (foto DP)

pokopališču so spregovorili na srečanju krajevne skupnosti. Izredno doživetje je bil koncert argentinskih umetnikov, o katerem poročamo posebej. Za najmlajše je poskrbelo Gledališče na vrhovi iz Nove Gorice, ki je v režiji Emila Aberska v župnijski dvorani predstavilo igrice *Juhuhu, gledališče je že tu!* Otroci so tudi izde-

lali lepe adventne venčke, ki jih je koprski škof blagoslovil. V niši na zunanji steni župnijskega je 30. novembra domači župnik Karel Bolčina blagoslovil in odkril fresko, ki jo je mojstrsko izdelala Albina Pintar in prikazuje Marijo z Detetom v štandreškem okolju. Praznovanje se je končalo z dobredelnim koncertom tria Novina. Gre za družinsko glasbeno skupino, ki sta jo bolezen in smrt dveh članov hudo prizadeli. V veliki stiski in težavah je družina našla pomoč in tolažbo v veri. To je tudi izpričala na koncertu. Zbrana sredstva so namenili bolnim otrokom. Pri raznih pobudah so poleg župnije sodelovali še Krajevna skupnost, Prosvetno društvo Štandrež in Združenje cerkvenih pevskih zborov.

Letošnje praznovanje farnege zavetnika sv. Andreja so v Štandrežu obhajali zelo slovesno. Občutena in slavnostna verska obreda sta bila na godovni dan svetnika in v nedeljo, 2. decembra. Nedeljski obred je vodil koprski pomožni škof msgr. Jurij Bizjak. Po maši je bila v cerkvi podelitev priznanja Klas 2007, ki ga podeljuje krajevna skupnost. Priznanje je prejel Rudi Budal, ki je januarja letos dopolnil 80 let. Otroška leta je preživel v težkih časih fašističnega nasilja. V osnovni šoli v Štandrežu je bila slovenska beseda prepovedana. Že kot otrok je pomagal doma pri kmečkih opravilih. Spominja se, kako ga je oče v zbrinčiji posadil na voz, ko so šli obdelovat njive. Leta 1944 je bil dva meseca pri partizanih v Kosovelovi brigadi. Januarja 1945 so ga zajeli nacisti in ga odpeljali v Dachau, kjer je kot 17-letni mladenič trpel pomanjkanje, mraz in boleznin. Konec aprila 1945 so zavezniki osvobodili taborišče, Budal pa je bil tako izčrpan in bolan, da se je moral še nekaj mesecev zdraviti v taboriščni ambulanti. V začetku julija 1945 se je končno vrnil domov. Leta 1953 si je ustvaril družino. V povojnih letih je v prostoru štandreške šole obiskoval razne tečaje in dve leti sodeloval pri moškem pevskem zboru, ki ga je vodil Franc Lupin. Leta 1963 je kupil traktor in prevzel vodstvo

društvenega orodja in strojev. Rudi Budal je še vedno zelo trdno zasidran v domači zemlji, ki jo obdeluje z veliko ljubeznijo. Dvorišče njegove domačije je vsako leto ob dnevu zahvale prirošišče priprav okrašenega in bogato obloženega voza s štandreškimi kmečkimi pridelki. Navezanost na domači kraj izkazuje tudi s shranjevanjem in zbiranjem starih predmetov, ki so jih nekaj uporabljali na kmetiji. Doma ima pravi muzej kmečke kulture. Ko se v Štandrežu pripravila kaka razstava ali zbira dokumentacija za publikacije, je Budal vedno pripravljen dati na razpolago svojo bogato zbirko. Je tudi zelo razgledan in prijeten sogovornik, posebno rad se zadrži v pogovoru o raznih temah, o katerih vedno pove svoje mnenje, ki izhaja iz njegove bogate življenjske izkušnje. Njegovi nasveti so vedno zelo dragoceni. O njegovi življenjski poti je na slavnju spregovoril predsednik krajevne skupnosti Marjan Breščak, nagrajenec se je zahvalil tudi goriški župan Ettore Romoli, ki je poudaril njegove zasluge za vaško skupnost. Razne pobude ob praznovanju župnijskega zavetnika so se začele v ponedeljek, 26. novembra, in trajale ves teden. O hudih posledicah pretiranega uživanja alkohola med mladimi je bil govor na okrogli mizi. O domačem

KULTURNI CENTER KLOJZE BRATUŽ

vljudno vabljeni na predstavitev publikacije in zgoščenke z naslovom

JE ŽALOSTNA, MA JE L'ÉPA TA PESEM

Izdane v sklopu evropskega projekta **LUJSKO IZROČILO V BESEDI IN GLASBI**
Pobuda skupnosti Interreg IIIA Italija-Slovenija 2000-2006

Spored:
Pozdrav Predsednice
Dr. Marija Klobčar, Višja znanstvena sodelavka GNI ZRC SAZU
Viljena Devetak, predstavitev publikacije
Ljuba Jenče, pravljica
Domači Pevci iz Lokovca
Sanja Vogrič, Marko Berte'in Matija Zorzut
izštevanka, pregovori, zbadljivke

Kulturni center Lojze Bratuž
petek, 14. decembra 2007, ob 18. uri

REGIONE AUTONOMA FRIULI VENEZIA GIULIA

ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSkih ZBOROV GORICA

REVUJA OTROŠKIH IN MLADINSKIH ZBOROV

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
GORICA, 8. IN 9. DECEMBRA 2007 OB 15.30

MALA CECILIJANKA

Srečanja z glasbo 2007-2008

Združenje cerkvenih pevskih zborov

Kulturni center Lojze Bratuž

BOŽIČNI KONCERT

KOMORNI ZBOR KONSERVATORIJA IZ BRATISLAVE
Zborovodja Dušan Bill

in SLOVENSKI KOMORNI ORKESTER BOGDANA WARCHALA
Dirigent Ewald Danel

Na sporedu najlepše božične melodije za zbor in orkester

Kulturni center Lojze Bratuž
sreda, 19. decembra 2007, ob 20.30

Predprodaja vstopnic na tel. 0481 531445

Odprije razstave Umetniki za karitas v Gorici, Iskanje lepega na poti dobrega

Prava "enciklopedija dobrih" del je projekt Škofijske karitas Koper, ki se je začel leta 1995. Kot je na odprtju prodajne razstave likovnih del (stotriinidesete po vrsti) v Galeriji Ars na Travniku povedala "duša" in vodja projekta Jožica Ličen v petek, 30. novembra, je v vseh teh letih 628 avtorjev darovalo za namene Karitas 1081 umetniških del. Dve tretjini teh sta bili prodani, ostala dela pa visijo na stalnih razstavah. Poleg umetnikov je neutrudna ga. Ličen pohvalila tudi prizadevanja galeristov in članov drugih ustanov ter ne nazadnje kupce umetnin, ki s svojo velikodušnostjo na različne načine podpirajo in pomagajo ljudem v potrebi. Večer, ki ga je s primernimi pesmimi obogatil odlični vipavski Kvintet Ventus, je v imenu galerije uvedla Franka Žgavec. Jožica

Ličen pa je spregovorila o avgustovski, že trinajsti koloniji na Sinjem vrhu, ki se je udeležilo deset umetnikov. Med občinstvom je pozdravila goriškega akvarelista Andreja Kosiča, zvestega spremljevalca pobude. Geslo letošnje kolonije, vzeto iz psalma 71, se je glasilo: "Ne zavri me v času starosti, ko gre moja moč h koncu, me ne zapusti!" Sadovi umetniške delavnice bodo namreč namenjeni domu, ki ga Karitas načrtuje v Ajdovščini za ostarele in bolne duhovnike ter druge občane. "Teh je namreč vedno več, domovi so vedno bolj polni." V predbožičnem in božičnem času bo razstava del odličnih bolj ali manj znanih umetnikov odprta v goriški galeriji. "Upam, da bo kakšno delo našlo svoj dom tudi tu," je povedala ga. Ličen, ki je tudi dodala, da bo razstava nato romala naj-

prej v Ljubljano, nato pa na Madžarsko. Umetnostna zgodovinarica in likovna kritičarka Anamarija Stibilj Šajn je podčrtala, da je umetnost iskanje lepote, "na Sinjem vrhu pa umetniki vselej znova ustvarjajo zaradi dobrega." Umetnost je torej lahko tudi pot dobrote: "Tlakujejo jo udeleženci, darovalci in tisti, ki dela kupite." O avtorjih razstavljenih del je povedala nekaj besed. Zvest Apollonio je zavezan svetu barv, ki izvirajo iz mediteranskega sveta; zanj so značilne luminiscentne barve, vehementne poteze in virtuozno poplesavanje. Milena Gregorčič s toplimi barvami išče harmonijo, umirjeno atmosfero in liričnost izkustva. Veljko Toman je odličan kolorist; njegove barve govorijo o življenju in energiji, so nosilke tudi intimnih občutij. Laszlo Nemes je prikazal

Z leve: Jožica Ličen, Anamarija Stibilj Šajn, Franka Žgavec (foto DPD)

svojo afiniteto do struktur z ugodovitvijo kamna, ki v njegovem delu postane svetinja, amulet in zaščitni znak Sinjega vrha. Nandev Rupnik se izraža z različnimi slogi in tehnikami; ene in druge podreja vsebini, o kateri želi govoriti. Lucijanu Bratušu je temeljna iztočnica človeški lik, udejanjen v dialogu nasprotij, predmet simbolnega razkrajanja. Andrej Kosič je z akvarelom dosegel svoj ustvarjalni vrhunec; z

drobnimi prosojnimi lisami tke podobe, ki so obenem intimno čutenje. Marija Prelog je znana slovenska ilustratorica, ki črpa motive v naravi z natančnostjo botanika; akter njenega likovnega dogajanja je bil tokrat šipek. Mira Uršič, avtorica romantičnih atmosfer, govori o lepoti narave, ki žari. Azad Karim prepleta naboj rodne kulture s tendencami modernizma in postmodernizma. Tone Seifert išče osebno iz-

raznost, razpeto med impresijo in ekspresivnim. Jože Bartolj s sv. Ignacijem nadaljuje niz svojih upodobitev bibličnih osebnosti. V katalogu, ki ga lahko najdete v razstavnih prostorih (odprti so do konca meseca po urniku Katoške knjigarne), so predstavljene še drugi umetniki. Vsi skupaj delajo kolonijo takšno, je sklenila likovna kritičarka, ki nima primere v slovenskem prostoru. DD

Tinje na Koroškem / Einspielerjeva nagrada Letošnja dobitnica je Hilda Hawlicek

Narodni svet koroških Slovencev (NSKS) in Kršćanska kulturna zveza (KKZ) sta v sredo v Tinjah na avstrijskem Koroškem podelila letošnje Einspielerjevo nagrado nekdanji avstrijski ministrici za šolstvo in kulturo Hildi Hawlicek. Kot je pojasnil predsednik KKZ Janko Zerzer, organizaciji visoko cenita nagradnikino "korektno zadržanje in pogumne pobude za inovativne rešitve pri razširitvi in nadaljnjem razvoju manjšinskega šolstva." Hawlicekova je bila avstrijska ministrica za šolstvo in kulturo med letoma 1987 in 1991. Prav v teh letih je bilo več pomembnih premikov v avstrijskem manjšinskem šolstvu, ki jih je v svojem slavnostnem govoru posebej

poudaril nekdanji državnozbornski poslanec avstrijskih Zelenih in današnji podpredsednik NSKS Karel Smolle, v omenjenem obdobju eden najpomembnejših ministričnih sogovornikov iz vrst opozicije. Med ministrovanjem Hawlicekove so namreč ustanovili dvojezično trgovsko akademijo v Celovcu, dvojezično gimnazijo za hrvaško in madžarsko manjšino na Gradiščanskem, zasebno dvojezično ljudsko šolo Mohorjeve družbe v Celovcu ter javno dvojezično ljudsko šolo prav tako v Celovcu. Pomembno poglavje v tistem času je bil nov zakon o manjšinskem šolstvu na avstrijskem Koroškem, pri katerem je posebej korektno vlogo odigrala

prav Einspielerjeva nagradjenka, je opozoril Smolle, ki je tedaj prav tako bil eden bistvenih dejavnikov za doseg kompromisa v tem vprašanju. Nekdanji državnozbornski poslanec je ob podelitvi nagrade Hawlicekovi spomnil tudi, da se je prav v času njenega vodenja ministrstva za šolstvo, kulturo

Dr. Hilda Hawlicek

in šport uredilo tudi področje podpovr za slovensko manjšino

na avstrijskem Koroškem ter za Hrvate na Gradiščanskem. Kot je pojasnil Smolle, so se finančne dotacije tedaj zgolj v štirih letih povečale za sedemkrat, od 49.000 evrov v letu 1986 na 324.000 evrov v letu 1990. NSKS in KKZ podeljujeta Einspielerjevo nagrado posameznikom iz vrst večinskega naroda v Avstriji, ki so si pridobili pomembne zasluge za enakopravnost in razvoj slovenske manjšine. Nagrada je poimenovana po duhovniku, profesorju slovenščine, politiku in publicistu Andreju Einspielerju, ki se je v 19. stoletju zavezal za enakopravnost Slovencev. Bil je izdajatelj več časopisov, leta 1851 pa je skupaj s škofom Antonom Martinom Slomškom ter profesorjem Antonom Janežičem ustanovil Mohorjevo družbo ter s tem tudi najstarejšo založbo na avstrijskem Koroškem in med Slovenci nasploh. STA

Ljubljana Novost na knjižni polici

Skoraj tisoč slovenskih družinskih ljudskih pesmi v eni knjigi

Najnovejša, peta knjiga slovenskih ljudskih pesmi je zagotovo eno temeljnih del, ki so izšla v zadnjem desetletju. Tokrat gre za družinske pripovedne pesmi, skupaj z notnim gradivom, z desetimi zemljevidi razširjenosti pesmi, kazali (npr. pesemskih tipov in variant) ter zgoščenko z izborom dvaindvajsetih posnetkov in s spremno knjižico. Za boljšo predstavo naj podrobnejše podatke povzamemo kar po knjigi, ki ima skoraj tisoč strani velikega formata! Objavljenih je 54 tipov pripovednih pesmi o družinskih usodah z 857 variantami (in še 62 variant srb-skih in hrvaških na slovenskem ozemlju), z melodijami in znanstvenimi tekstološkimi, etnomuzikološkimi, zgodovinskimi, dialektološkimi, sociološkimi študijami in komentarji. V knjigi imamo torej dobesedno vse znane vrste družinskih pripovednih pesmi od prvih zapisov iz 18. in 19. stoletja pa do najnovjših zvočnih posnetkov vse do leta 2001. Za tuje bralce je na koncu

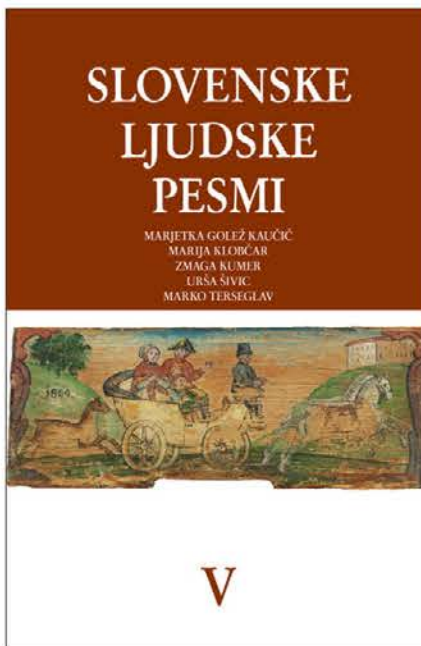
dodan temeljit, skoraj štirideset strani dolg članek v angleškem jeziku, slovenski in angleški povzetek pa sta tudi na zavihku ovitka ter v knjižici, ki je priložena zgoščenki. Skratka, za današnjega

hitro, na strokovno neoporečen način in v strnjeni obliki, v knjigi in z zgoščenko. Knjiga je skupinsko delo, ki si po obsegu in znanstvenem aparatu zasluži samo čudenje in občudovanje.

Glavna urednica in avtorica je doc. dr. Marjetka Golež Kaučič, tudi predstojnica Glasbenonarodopisnega inštituta Znanstvenoraziskovalnega centra pri SAZU, pomembne deleže pa ima cela vrsta uglednih raziskovalcev tega inštituta. (ZRC SAZU ima sicer sedemnajst inštitutov in raziskovalnih skupin ter lastno založbo.) Kot nosilci so na naslovnici izpostavljeni še dr. Marija Klobčar, dr. Zmaga Kumer, dr. Urša Šivic in izr.prof.dr. Marko Terseglav.

Družinske pripovedne pesmi so definirane kot ljudske balade o družinskih usodah, vsebujejo občečloveške teme in prinašajo večinoma pretresljive, usodne zgodbe. Poudariti velja, da je v knjigi objavljeno in obdelano gradivo s celotnega slovenskega etničnega ozemlja. Za nas je posebej pomembno, da je v knjigi in na

zgoščenki več pesmi, ki so bile najdene zahodno od sedanje slovensko-italijanske državne meje, na primer v Osojanah v Režiji (za zgled je na zgoščenki pesem Marjanca ne tela naga sinu), v Števerjanu (za zgled je na zgoščenki pesem Marička sedi na kamenčku) in drugod, seveda tudi na avstrijskem Koroškem in v Porabju na Madžarskem. Vse pesmi so objavljene v vseh variantah, kolikor jih je, in z melodijami, če so znane. Kot je za ljudsko slovnost značilno, obstaja in se ohranja v variantah. Tako ima samo motiv detomorilke (Lepa Vida) 188 variant! Slovenske ljudske pesmi V. je izdala založba Znanstvenoraziskovalnega centra pri SAZU, v sozaložništvu Slovenske maticе, ki po besedah njenega predsednika dr. Jože Mahničiča ni več sama zmogla tega založniškega (finančnega) in strokovnega bremena. Pred to knjigo je minilo debelih devet let od izida Slovenskih ljudskih pesmi IV., ki je, tako kot prejšnje tri, še izšla pri Slovenski matici. Niti najmanj ni pretirano, če rečemo, da imamo pred seboj novo temeljno delo, ki črpa iz bogatega slovenskega kulturnega spomina. Še več, knjiga Slovenske ljudske pesmi V. sodi v vrsto največjih dosežkov, kar zadeva znanstveno proučevanje slovenskega ljudskega slovnostva in pesemskega izročila sploh. Peter Kuhar

hitečega človeka so že prve bistvene informacije bralcu dosegljive

Kratke

Vlada razglasila leto 2008 za Trubarjevo leto

Vlada je leto 2008 razglasila za Trubarjevo leto. V letu 2008 bo Slovenija namreč praznovala 500. obletnico rojstva Primoža Trubarja, protestantskega reformatorja, ustanovitelja in prvega superintendenta evangeličanske cerkve na Slovenskem, začetnika in utemeljitelja slovenskega knjižnega jezika. Primož Trubar je eden izmed najpomembnejših stebrov slovenske kulture in narodne istovetnosti, čigar vzor nam je še danes zgled za dejavno stališče pri uveljavljanju našega jezika tudi na vseh novih sporazumevalnih področjih, ki jih odpira družbeni in tehnološki razvoj. Zato je vlada sklenila, da se ob tej pomembni obletnici leto 2008 razglasi za Trubarjevo leto, so sporočili z vladnega urada za komuniciranje. Koordinacijski odbor za državne proslave je sklenil za počastitev 500. obletnice rojstva Primoža Trubarja ustanoviti častni odbor. Vanj so uvrščeni predsednik republike Janez Drnovšek, predsednik DZ France Cukjati, premier Janez Janša, predsednik državnega sveta Janez Sušnik, predsednik ustavnega sodišča Jože Tratnik, minister za kulturo Vasko Simoniti, minister za šolstvo in šport Milan Zver, ministrica za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo Mojca Kucelj Dolinar, minister za zunanje zadeve Dimitrij Rupel, predsednik SAZU akademik Boštjan Žekš, rektorica ljubljanske univerze dr. Andreja Kocijančič, rektor mariborske univerze dr. Ivan Rozman, rektor primorske univerze dr. Rado Bohinc, direktor novogoriške univerze dr. Danilo Zavrtanik, ljubljanski nadškof in metropolit Alojz Uran, škof Evangeličanske cerkve Geza Erniša, predsednik Slovenskega protestantskega društva Primož Trubar Viktor Žakelj, ravnatelj NUK Lenart Šetinc, akademiki Jože Toporišič, France Bernik, Jože Krašovec in Drago Jančar, dr. Bogdan Kolar in župan občine Velike Lašče Anton Zakrajšek. Spremembe častnega odbora bodo mogoče ob morebitnih zamenjavah oseb na funkcijah, ki so vezane na mandat. Za koordinacijo pomembnejših aktivnosti ob počastitvi 500. obletnice rojstva Primoža Trubarja je pristojen koordinacijski odbor za državne proslave. / STA

Bluesovski večer na rockerski način

Na Jesenskem glasbenem trisu je v Veliki dvorani Kulturnega doma Nova Gorica v petek, 23. novembra, izzvenel še bluesovski večer. Nastopili sta dve priznani skupini W.I.N.D iz Italije in Marc Ford Group iz ZDA. Italijanski glasbeniki so klasični rockerski trio (bas kitara, solo/ritem kitara in bobni), tak, kjer se avtonomiji rocka in bluesa združujeta, oplajata in dopolnjujeta. Primerno so opravili delo predskupine ter ogreli ozračje za ameriškega kitarista, kakšnega globljega vtisa pa niso pustili. Marc Ford, ki je nastopil v drugem delu koncerta, se je, kljub strahotno močnemu ozvočenju, ki je presegllo meje zdravega razuma in povzročilo kar nekaj nejevolje tudi pri mlajših poslušalcih, predstavil kot vrhunski rockerski glasbenik ameriške šole. Njegovo virtuozno igranje kitare ni samo preigravanje standardnih riffov drugih mojstrov, temveč je dopolnjeno z izvirnimi izpeljavami, podčrtano z odlično tehniko ter oplemenitenjeno z osebnim pristopom. Spremljevalni glasbeniki Eliah James (ritem kitara), Mark Ugolini Dutton (bas kitara, klaviatura) in Dennis Charles Morehouse (bobni) so zvezdniskemu frontmanu priskrbeli odlično zaledje, čeprav zaradi pretirane glasnosti vseh detajlov sploh ni bilo mogoče registrirati. Skoda, saj so ameriški glasbeniki zanimiva skupina za vse tiste ljubitelje rock glasbe, kjer v ospredju nista samo čista energija, izraznost na prvo žogo, ter uporniški duh, temveč tudi baladno vzdušje, začinjeno z mehko bluesa, v nekaterih skladbah celo countryja. / Jože Štucin

Posvet o delitvi Goriške nadškofije

Goriški Inštitut za družbeno in versko zgodovino prireja v sodelovanju z našim tednikom študijsko srečanje z naslovom: Gorica 1947- Delitev nadškofije: dogodki in težave. Sodelovala bosta Luigi Tavano in dr. Renato Podberšič ml. Srečanje bo potekalo v goriški Državni knjižnici v ul. Mameli 12 v četrtek, 6. decembra, ob 17.30. Vabljeni!

Četrta številka Pastirčka Bliža se skrivnostna sveta noč...

Decembrsko številko, med našimi otroki najbolj razširjene revije Pastirček, preseva svetla, upanja polna luč Božiča, ki bo prav kmalu spet oznanila rojstvo Jezusa. Božji Sin se je učlovečil, da bi odrešil grešni človeški rod. Brleče adventne sveče, trepetajoče v hrepenem pričakovanju velikega dogodka, vonj po smrečju in mahu je zaznati iz Pastirčkovih strani, s katerih se oglašata tudi urednik Marjan Markežič, ki želi, da bi božična luč "prinesla v naša srca, družine, šole, vsa društva in župnije, veliko veselja, miru in prizadevanja pri oblikovanju boljšega sveta, saj je vsak izmed nas nezamenljiv kamenček v velikem svetovnem mozaiku". Na prihod Božjega deteta in na adventne navade se nanaša dopolnjevanje Karmen Smodiš z naslovom Andrej in smreke. Adventni venec s štirimi svečami je topljiv znak adventa; kako ga lahko pripravimo sami, nazorno prikazuje Hema na 121. strani decembrske številke. Iz ustvarjalnega svetopisemnega zvezka Božič, Ognjišče, Koper 2006, je Pastirček povzel dve strani; otroci bodo ob reševanju zank z mislijo ob Jezusku, ki so mu pastirji prinesli darove.

Božično noč, posuto z utripajočimi zvezdicami, ki so se spremenile v cekinčke, je Lučka Susič - po motivih iz pravljičje Zvezdni tolarji bratov Grimm - postavila v središče otroškega prizorčka. Božične zvezdice z neba, ki bi lahko zelo primerno pospremil miklavževanje. Miklavževih darov se že veselita mala medvedka Metka, ki jo je kot zmeraj srčkano upodobila Danila Komjanc, avtorica tudi ostalih lepih ilustracij tokratne številke, in navihani Pavec, ki izpod nabritega peresa Walterja Grudine sprašuje Miklavža, kakšen bi moral biti, da bi dobil zaželeno igračko. Kako so nekoč v adventu z iskreno pobožnostjo, kljub mrazu, zgodaj zjutraj hiteli k zornicam (neogrevano!) cerkev tudi najmlajši in kako željno so pričakovali sveto božično noč, ki jim je vlila nepopisno toplino in veselje v sr-

ca, pripoveduje Jožica Žniderčič v svoji rubriki Utrinki spominov naših babic. To so izredno dragoceni biserčki iz naše preteklosti, za katere morajo izvedeti današnji otroci, da bodo znali prislusniti glasu srca in se zaustaviti pri drobnih, a za rast tako pomembnih stvarih.

Takoj po Božiču goduje sv. Štefan, čigar življenje in delo nazorno opisuje Bernarda B. v rubriki Nebeški prijatelj. Kako je odpuščajoče prestajal kamenjanje Judov pri Damaščanskih vratih, okrog leta 40., pa je s čopičem, prepojenim s sočutjem in milino do tega prvega mučenca, narisala Paola Bertolini Grudina.

Pridni strežniki bodo v svojem koticu Ministranti O.K. spet našli plemenite nasvete za čim boljše opravljanje službe kot sodelavci Kralja in njegovih služabnikov. Izkušnje v tej posebni "službi" so izpovedali nekateri dopisniki v Pastirčkovi pošti, ki se odlikuje po pestrosti zapisov in lepih risbica. Slednje v živih barvah pripovedujejo, kako so njihovi mali avtorji pozorni na vse, kar se dogaja okoli njih.

Kdor v mrzlih zimskih dneh rad sedi pri topli peči zatopljen v branje, bo z radovednostjo

vzel v roke Pastirčka in prebral tokratno dogodivščino zgodbi v nadaljevanjih o škratih in mucu, ki je vzklikala na domišljiskem polju Marize Perat. Jesenski čas s svojimi tisočeriimi barvami je bil idealen za pohajkovanje po gozdnih stezah, postlanih z odpad-

lim listjem, a tudi kak sončen zimski dan bo morda dopustil izlet, na katerega je peljal stric Maks Pastirčka in Tjašo, seveda na spodbudo Marijana Markežiča, in sicer v Posočje na ogled šestih muzejev na prostem, po poteh miru, v odkrivanju ostalin iz prve svetovne vojne. Poleg opisanega boste v decembrski številki našli stihe Zlate Volarič in Berte Golob, pesmico o sv. Miklavžu s priloženimi notami, SMS Jezusu, zanimivosti iz narave in poučne križanke in razvedrilne zanke. Vzemite v roke Pastirčka in lepo vam bo pri srcu!

Iva Koršič

Ljubljana / Cankarjev dom GMD na knjižnem sejmu

Na 23. knjižnem sejmu v Ljubljani se je publiki predstavila tudi Goriška Mohorjeva družba. V petek, 30. novembra, so v literarnem klubu Lili Novy v Cankarjevem domu spregovorili o knjižni zbirki 2008 in še o dveh drugih publikacijah.

prispevek o novih odkritjih iz "Kobariške delavnice", razpravo o krasoslovju Nataše Ravbar in prispevek o Alojzu Gradniku. Pri kolektarju je sodelovalo 61 sodelavcev, vsebuje pa tudi poročila o dejavnostih vseh treh Mohorjevih družb in dejavnosti na kultur-

Najprej je imel besedo dr. Jože Markuža, urednik kolektarja, ki je povedal, da je to že 77. kolektar. Gre za zbornik člankov, ki zanimajo primorskega človeka, vendar je zanimiv tudi za širše slovensko območje. Dr. Markuža je omenil zanimivejše prispevke iz kolektarja: Štrukljevo razpravo o papežu Ratzingerju, Gabersčkov

nem, glasbenem, športnem in družbenem področju. Kolektarski del in platnice je na poseben in mladosten način oblikoval mladi goriški umetnik Ivan Žerjal. O knjižnem prvencu Marjanke Rebula Vas na jasi in druge čudne zgodbe je spregovorila prof. Tatjana Rojc. Iz pripovedi vejejo okusi, zaznave in zvoki pisateljčine no-

tranjosti. Avtorica odstira delce svoje biti. Do resnice hoče priti sama in se ne zadovolji s pododanimi modrostmi. Pripoved ni nikdar težka in suhoparna, njen jezik je klen in domišljija brezmejna. Tudi slika na naslovnici je delo Marjanke Rebula.

O knjigi Življenjska pot Rafka Premrla je spregovorila urednica knjige, Lida Turk. Gre za osemnajsto knjigo iz zbirke Naše korenine, ki predstavlja pomembne osebnosti iz prejšnjega stoletja, ki so delovale proti asimilaciji. Intervjuji za radio Trst A, ki so bili posneti leta 1979, sestavljajo osrednji del knjige.

chau ter do zadnje službe v vasi ob vznožju Sabotina, Štmavru. Iz knjige veje značaj Rafka Premrla, ki je bil po duhu svetovljan. Knjiga je nekakšen zbornik, saj stoji na začetku življenjepisa in osvetlitev Premrlovega lika izpod peresa msgr. Oskarja Simčiča, sodeloval pa je tudi Rafko Dolhar s prispevkom o problemu Kanalske doline, kjer je dolga leta služboval Rafko Premrl in se trudil, da bi ohranil slovenstvo, za svoja dejanja pa je tudi plačal drago ceno.

Milan Pasarit je povedal, da je pravljice začel pisati, ko je bila njegova hčerka majhna. Predstavil je svojo knjigo Pravljičje za moje malčke in povedal, da gre za male in preproste besede za velike misli. Njegove ilustracije poudarjajo vsebino pravljič in se navezujejo na resnične kraje v okolici Trsta, da lahko mladi bralec spozna svojo okolico. Otrokom je želel približati knjigo v materinščini, ki je jezik srca.

Poleg knjig iz knjižne zbirke sta bili predstavljeni še dve knjigi. Verena Koršič Zorn je spregovorila o knjigi Naš kulturni hram in njegovi graditelji, ki predstavlja zgodovino prvega kulturnega hrama na Goriškem. V začetku je nosil ime Katoliški dom, sedaj pa je to Kulturni center Lojze Bratuž. Profesorica Tatjana Rojc je predstavila knjigo Dragi Srečko, ki vsebuje še neobjavljena pisma Srečka Kosovelu. Gre za pomembno gradivo, ki nam pomaga še dodatno osvetliti Kosovelov lik, ki lahko slovenskim ljubiteljem književnosti nudi še mnogo izzivov za debato.

Slavica Radinja

Debatna kavarna na knjižnem sejmu Tudi papež mora vernike prepričati!

Debatna kavarna, ki jo je v okviru knjižnega sejma minulo soboto v Cankarjevem domu pripravila založba Družina, je bila namenjena temi o moči papežev besede. Sogovorniki so se strinjali, da v sodobnem času tudi papež ni več apriorna avtoriteta, da mora tudi on svoje vernike prepričati. Papež Janez Pavel II. je to delal na svoj način, Benedikt XVI. pa je ubral drugo pot. Razlika med obema sedili Janeza Pavla II. stala ekipa, medtem ko Benedikt XVI. vse napiše sam.

Urednik našega tednika Jurij Paljk je povedal, da, ko v medij posreduje papežev besedo, vedno zelo natančno prebere besedilo, objavljeno na vatican-

skih spletnih straneh. Za pravilno razumevanje papežev besede je potrebno teološko znanje, nikakor je tudi ne gre iztrgati iz konteksta. Paljku je bila sicer bližja beseda prejšnjega papeža, zdajšnji ni tako medijsko neposreden, res pa je, tako Paljk, da je Benedikt XVI. s svojimi nagovori vernikom ponovno napolnil Trg sv. Petra. Prevajalec del obeh papežev Pavle Bratina je dejal, da se je Janez Pavel II. v svojih besedilih posvečal mladim, invalidom, njegova komunikativnost

veje tudi iz pisane besede. Knjiga Jezus iz Nazareta, ki jo je napisal Benedikt XVI., pa ga je presenetila zaradi podajanja osebnega iskanja vere. Da bo Benedikt XVI. ubral svojo pot papeževanja, je po mnenju Toneta Štruklja s Teološke fakultete jasno že po tem, da se

bo dal svoj pečat". Dodal je še, da je Janez Pavel II. srca odprl, Benedikt XVI. pa jih polni. Ko spregovori papež, pogosto naleti na kritiko, kar pa je po mnenju patra Marija Osredkarja znak, da mu kritiki, vpeti v sodobni čas, pritrjujejo. Radi bi se strinjali z 2000 let sta-

ni odločil za ime Janez Pavel III. S tem je pokazal, tako Štrukelj, da je samostojna osebnost, "da

ro mislijo, a tega za zdaj še ne zmorejo.

po STA

Jesenice / 20. Čufarjevi dnevi Nagrade na festivalu amaterskih gledališč

V Gledališču Toneta Čufarja na Jesenicah so potekali 20. Čufarjevi dnevi - festival ljubiteljskih gledališč iz vse Slovenije in zamejstva. Med festivalom se je od 14. do 19. novembra zvrstilo devet predstav, večinoma komedij, za štiri nagrade pa se je potegovalo sedem uprizoritev izmed devetnajst prijavljenih. Na sporedu srečanja je imel tako rekoč prvo in zadnjo besedo Linhart s kar dvema predstavama. Najboljša po izboru publike (z oceno 4,78) je bila komedija Ta veseli dan ali Maticek se ženi v izvedbi Gledališča

Toneta Čufarja Jesenice in v režiji Alena Jelena. Strokovna žirija (Miran Kenda, Peter Militarev in Matjaž Šmalc) je odločila drugače in je za najboljšo predstavo izbrala Gospoda lovca v režiji Mihe Alujeviča in izvedbi KUD Zarja Trnovlje - Celje. Kot so zapisali v utemeljitvi, je uigranemu ansamblu z duhovitostjo, pravo mero čustev in neposrednosti uspelo ustvariti pristen stik s publiko, k ustvarjanju izjemnih igralskih kreacij pa je v odločilni meri pripomogla tudi režija Mihe Alujeviča. Naj omenimo še nekaj drugih nagrad. Najboljšo žensko

vlogo je po mnenju žirije odigrala Mira Rebernik Žižek kot Jean v predstavi Raya Cooneya Denar z neba (KD Ivan Kaučič Ljutomer). Plaketo za najboljšo moško vlogo je dobil Saša Klančnik iz Šentjakobskega gledališča Ljubljana kot Švejc v predstavi Jaroslava Haška Prigode dobrega vojaka Švejka (režija Gojmir Lešnjak).

Od zamejskih skupin je letos tekmovala samo Mladinska gledališka skupina KPD Planina v Selah, Koroška, in sicer s predstavo Milene Olip, Iz spomina A (konstrukt sodobne slovenske in svetovne poezije). Gostitelji, Gledališče Toneta Čufarja v Jesenic, so za zaključno prireditev (19. novembra) pripravili premiero Linhartove Županove Micke, ki pa ni bila del tekmovalnega programa. Predstava je bila prva

mišljena kot koprodukcija slovenskih ljubiteljskih gledališč iz matične domovine, Avstrije in Italije. Na koncu poleg Jeseničanov nastopata Božidar Tabaj in Marko Brajnik iz Štandreža. Predstavo je režiral Emil Aberšek iz novogoriškega gledališča, ki dela tudi med goriškimi gledališkimi skupinami.

Ob letošnjih jubilejnih Čufarjevih dnevih praznujejo tudi zavidljivo 110-letnico gledališke dejavnosti na Jesenicah. Ljubiteljska gledališča v Sloveniji se lahko pomerijo na več srečanjih, ne le na Čufarjevih dnevih, pač pa tudi na Novočasnih srečanjih v Celju in na Linhartovih srečanjih, ki ga prireja Javni sklad RS za ljubiteljske dejavnosti in velja za državno tekmovanje.

Peter Kuhar

Gledališka sezona SSG in SNG v Gorici

Prva predstava letošnje skupne ponudbe

S predstavo Samomorilec, satirično komedijo, pretkano z grenkobnim humorjem, ruskega dramatika Nikolaja Erdmana v izvedbi pomlajenega ansambla Slovenskega stalnega gledališča Trst in zanimivi ter prodorni režijski viziji Eduarda Milerja, enega od vidnejših režiserjev na Slovenskem, se je v torek, 27. novembra, v gledališču Verdi v Gorici končno začela tudi slovenska gledališka sezona za goriške abonente, ki predstavlja letos spodbudno novost. Kot je bilo že napovedano, sta letošnji abonmajski program z združenimi močmi pripravili SSG Trst in Slovensko narodno gledališče Nova Gorica in tako že predčasno dokončno predrli mejne pregrade. Goriškim gledalcem se bosta predstavili vsako s tremi deli in tako ponudili gledalcem vpogled v svoje umetniško snovanje in jim dali možnost trezne primerjave med ustvarjalnimi izbirami enega in drugega gledališča. Škoda le, da nista vključili v spored tudi gostovanja vsaj ene izmed osrednjih gledaliških hiš na Slovenskem, saj bodo zaradi tega goriški gledalci prikrajšani za širši spekter ustvarjanja na slovenskih tleh. Vsekakor so abonenti zelo dobro ocenili tovrstno sodelovanje med dvema sosednjima gledališkima hišama in toplo sprejeli prvo uprizoritev, kar se je lahko razbralo tudi iz iskrenega in dolgotrajnega aplavza, ki so ga bili deležni igralci ob koncu predstave, vsebina katere priključuje marsikatero asociacijo z današnjim časom. V postavitveni realizaciji so se izkazali vsi igralci, nedvomno pa je s svojo izrazito in prepričljivo interpretacijo glavnega protagonista gledalce še posebno prevzel Janko Petrovec. Tudi med goriško publiko je bilo opaziti več mladih obrazov, kar pomeni, da je bila ob zavzetosti Vesne Tomšič, odgovorne za goriško abonmajsko kampanjo, vnema mladih vpisovalcev abonmajev učinkovita. Rahlo porast abonentov nam je potrdil tudi ravnatelj SSG Tomaž Ban, ki je z umetniškimi vodjo Markom Sosičem in z ravnateljem ter umetniškimi vodjo SNG Nova Gorica, Mojmirjem Koničem in Primožem Beblerjem, bil prisoten na tem uvodnem večeru, na katerem je bila predstava opremljena z italijanskimi nadnapisi. / IK

Gledališki večer

V misijonske namene

Društvo Rojanski Marijin dom si je zamislilo prijeten večer v znamenju smeha in zabave, namenjen podpori aktivne misijonske skupine, ki deluje prav pod okriljem rojanskega društva. Kulturnemu večeru, ki je v nedeljo, 25. novembra, privabil v prostore rojanskega Marijinega doma prav lepo število ljudi, med katerimi je bilo tudi veliko otrok in mladih, sta svoj pečat dali kar dve mladinski gledališki skupini: skupina Slovenskega kulturnega kluba, ki jo vodi Lučka Susič, in skupina Igo Gruden iz Nabrežine, ki deluje pod vodstvom Gregorja Geča. Skupini sta nastopili z dvema komedijama, ki pa sta z vsebinskega vidika povsem različni. Prva se je s trichetturno predstavo Moliere za mlade predstavila skupina Igo Gruden, ki je odklonila običajen pristop do klasičnih komedij in se odločila za aktualnejšo priredbo, ki bi Moliere približala mladini. Mladi so odigrali dva prizora iz znanih Molierovih komedij Namišljeni bolnik in Zdravnik po sili in si tako zagotovili pozornost publike, ki je z zanimanjem sledila igri in se pri tem zabavala. Sledil je nastop igralcev Slovenskega kulturnega kluba s predstavo Kdor išče, najde. Predstava, ki sta jo napisala Paolo Tanze in Fabrizio Polojaz, je bil končni produkt gledališke delavnice Festivala mladinske ustvarjalnosti, ki je potekala septembra na Opčinah. Gre za zgodbo o tem, kako je Benečan, Neapelčan, Argentinec in celo Kitajec pripravljen postati Slovenec, ko ima pri tem kako korist; gre za izredno aktualno in duhovito igro o narodnosti in identiteti v povezavi z zaščitnim zakonom. Obe skupini sta se zelo dobro odrezali in dokazali, da lahko pritegneta pozornost publike in jo zabavata, gledalci pa so bili nad obema predstavama izredno zadovoljni in skupini nagradili s toplim aplavzom. Rojanski Marijin dom je poleg gledaliških predstav poskrbel tudi za srečolov, ki je bil prav tako namenjen podpori misijonarjem. Pri vходу so lahko obiskovalci kupili srečke in zmagali zanimive nagrade, ki so bile na ogled v dvorani. Na koncu so si prav vsi obiskovalci privoščili prigrizek in pijačo ob klepetu in družabnosti. / Patrizia Jurincic

OPČINE CPZ sv. Jernej

Praznik sv. Cecilije

Praznik sv. Cecilije, zavetnice cerkvene glasbe, glasbenikov, izdelovalcev glasbenih instrumentov, pevcev in pesnikov so na Opčinah obhajali na najlepši način, s pesmijo. S tisto pesmijo, ki od nedelje do nedelje, od praznika do praznika spremlja verske obrede v domači cerkvi. Openski farani se namreč lahko ponašajo z izredno skupino liturgičnih sodelavcev, pevk in pevcev, ki v vrstah CPZ sv. Jernej iz tedna v teden redno sooblikujejo nedeljske in praznične sv. maše. Vsako bogoslužje, pri katerem sodelujejo, je slavnije in za vse globlje doživetje. Petje, najzlahajnejša glasbena zvrst, prihaja naravnost iz srca in iz človekovega bistva, zato zlahka najde pot k drugemu srcu, k sočloveku. Je nagovor in povabilo, ki na najbolj občuten in neposreden način pomaga dvigati človeka k Bogu. Pod vodstvom zborovodje Janka Bana in ob orgelski spremljavi Davida Lenise je CPZ Sv. Jernej pripravil idejni sprehod skozi bogoslužno leto, t.j. od adventa do praznika Kristusa, Kralja Vesoljstva. Večer je uvedla Marijina V duši nam plamen čist gori (L. Šorli - L. Bratuž). Adventni čas, čas pričakovanja Novorojenega Kristusa, so obeležili s skladbo K nebu

povzdignimo solzne oči (F. Terčelj - B. Šček), iz zakladnice božičnih pesmi pa je nato zavznela Božična noč (L. Šorli - Z. Harej). Jezusovih muk na križu so se spomnili z Bratuževu Strašno trpiš, na besedilo Filipa Terčelja. Velikonočni radosti so se prepustili s skladbo Slavlina pesem naj doni skladatelja in dolgoletnega zborovodje openskega cerkvenega zbora, Staneta Maliča. Z Riharjevo O pridi, Sveti Duh, tolažnik pa so podoživeli Binkošti. Pevski sprehod po liturgičnem letu so nazadnje sklenili s praznikom Kristusa Kralja, ki smo ga obhajali v nedeljo, 25. novembra. Izbrali so Vodopivčevu Kristus Kralj na besedilo Venceslava Beleta. S prisrčnim aplavzom se je zbrano občinstvo oddolžilo nastopajočim ne samo za občuten večer, temveč tudi za pomembno in neutrudno delo, ki ga pevke, pevci, oba organista in zborovodja opravljajo skozi vse leto. Koncert je bil posvečen hvalnemu spominu preminulega Mirka Škerlavaja, neutrudnega, zvestega in zanesljivega prijatelja in pevca CPZ Sv. Jernej, ki je pred kratkim zapustil cerkveni kor, da bi se pridružil nebeškemu zboru, kjer bo odslej prepeval Najvišjemu.

AL

DVRANA BARONCINI Predavanje o dunajskem zavodu Avguštiniej

Šola elite habsburške cerkvene hierarhije

Društvo slovenskih izobražencev je v petek, 30. novembra, priredilo v sodelovanju s Centrom Veritas in Inštitutom za socialno in cerkveno zgodovino iz Gorice večer, ki je bil namenjen predstavitvi raziskave o Avguštiniej (Frintaneumu v nemščini), zavodu za izobraževanje duhovnikov. Slednjega je na Dunaju v letih 1816-1918 vzdrževala habsburška cesarska hiša. Srečanje je uvedel ravnatelj Inštituta za socialno in cerkveno zgodovino, prof. Luigi Tavano, ki je v uvodnih besedah poudaril tesne pretekle vezi med Trstom in Gorico ("kar deset tržaških škofov je izhajalo iz Goriškega prostora"), med Primorsko in Dunajem ter med cerkveno zgodovino in politično stvarnostjo, ki je kovala usodo naših krajev. Prof. Tavano je hkrati predstavil tudi publikacijo o Frintaneumu, v kateri je zbranih 257 biografskih spisov o gojencih, ki so obiskovali dunajski zavod: slednji je v nekaj več kot stoletni dejavnosti bil namenjen formiranju cerkvenih kadrov

habsburškega cesarstva. Podrobnejši vpogled v dejavnosti zavoda, s posebnim ozirom na tržaške in koprške gojence Avguštinieja, sta podala profesorica

Terezija z reformo teoloških študijev opravila sredi 18. stoletja. "Bogoslovci, ki so hoteli upravljati določeno župnijo, so morali biti za to ustrezno izobraženi".

Dvorski župnik, škof Frint, je v duhu restavracije nato ustanovil šolo, katere programi so bili namreč v skladu s tradicionalnim nazorom, in postavili so tako jasno ločnico med novimi idejami in razsvetljenjskimi. Nova elita je morala svojo izobrazbo oblikovati v smeri zvestobe družbenopolitičnemu redu. V Avguštiniej se je zrcalil zapleten večnarodni mozaik Avstro-Ogrskega cesarstva: zavod so obiskovali mladi briljantni župniki, ki so se šolali na dunajski univerzi; tile so prihajali iz različnih krajev cesarstva, se pravi, bili so nosilci cerkvenega reda in hkrati lastnega narodnega izročila.

Nova elita je morala zato odražati na novo ustanovljeno ravnotežje v državi tudi v drugi polovici 19. stoletja, ko so se zopet pojavljala narodna vprašanja, sicer v manj tragičnih okoliščinah kot v času revolucije 1848.

cerkvene zgodovine na tržaški univerzi Liliana Ferrari in prof. Tomaž Simčič.

Prof. Ferrarierjeva je pojasnila, da je bila ustanovitev Avguštinieja zadnja etapa dolgega prenovitvenega procesa, ki ga je že Marija

Kulturni večer v tipični tržaški gostilni

Darovi zemlje naj bodo hrana za vse

Gostilna All' antico Spazzacamino je v predmestni četrti in neposredni bližini sejmišča. Tovrstnih gostilni, ki izžarevajo toplino domačega okolja, je v Trstu in okolici kar nekaj, čeprav je težko najti v notranjščini vsake naslikane stene s prizori stariških običajev; še težje pa je dobiti take poslikave, ki bi v večerini oz. večjezikovnem okviru dajale enako dostojanstvo tržaškemu nareku in nemški ter slovenski besedi. V gostilni All' antico Spazzacamino pa je to mogoče. Tudi tako okolje je prispevalo k uspehu več-

ra, ki je bil v prostorih gostilne v ponedeljek, 19. novembra. Srečanje je priredil znani tržaški kulturni delavec Edoardo Kanzian, svoje pokroviteljstvo je v luči promocije Okusov Krasa prinesel Davorin Devetak v imenu SDGZ. Okrog lepo obložene mize, ki je bila polna domačih dobrot in kakovostnih jestvinskih ter krušnih proizvodov, se je v neformalnem vzdušju sestala skupina krajevni proizvajalcev in trgovcev, ki so vsak s svojega zornega kota presodili sedanji položaj tržaškega gospodarstva, s posebnim ozirom na kmetijski sektor. Spregovorili so

predsednik gostinske sekcije Slovenskega deželnega gospodarskega združenja Niko Tence, predsednik sekcije trgovine na drobno SDGZ Ervin Mezgec, Elena Debiassi in Andrea Fontanot (tudi člani SDGZ), podpredsednik tržaškega konzorcija Fabrizio Grimm, pek Davorin Starec, trgovec sadja in zelenjave Claudio Marchesich, vinar Edi Kante in drugi trgovci.

Večer je uvedel tržaški kulturni delavec Edoardo Kanzian, ki je v svojem prijetnem in duhovitem slogu spregovoril o družabni razsežnosti gostinskih navad: te polnijo v enaki meri trehuh in dušo. Opozoril je med drugim na bogastvo, ki nam ga nudi zemlja, žal pa so določene sebične tržne logike privedle do slabega korišćenja sadov. "Gandi je namreč trdil, da darovi zemlje zadostujejo potrebam številnih, ne pa pohlepnosti nekaterih".

Prof. Tomaž Simčič je nato podrobneje spregovoril o gojencih Avguštinieja, ki so izhajali s tržaško-koprsko-istrskega področja. "Med temi niso vsi prevzeli pomembnejših funkcij, nekateri študija sploh niso dokončali zaradi zdravstvenih težav", je dejal predavatelj, ki je sicer poudaril pomen, ki ga je Frintaneum imel tudi za tržaško škofijo. "Kar štirje tržaški škofje so se šolali na Dunaju in obiskovali zavod Avguštiniej: to so bili msgr. Bartolomej Legat, msgr. Juraj Dobrila, msgr. Ivan Glavina, msgr. Franc Nagl." Nekoč je bila tržaška škofija veliko večja kot danes, saj je obsegala tudi območje od Istre do Notranjske. "Avguštiniej je obiskovalo sedemnajst župnikov tržaške škofije, dvanajst je bilo Istranov, dva sta bila iz okolice Trsta, eden pa je bil mešan. Opazna sta torej prevlada podeželja nad mestom, hkrati pa najštevilnejša skupina hrvaških gojencev (6); pet je bilo italijanskih in štirje so bili slovenski; narodnost dveh Avguštiniejcev pa nam ni znana". Od sedemnajstih obiskovalcev dunajskega zavoda so trije postali tržaški škofi: Juraj Dobrila iz Istre, Ivan Glavina iz Boršta in Josip Ujčić, ki je med drugim postal tudi prefekt Frintaneuma. "Gojenci Avguštinieja, ki so izhajali iz tržaške škofije, so bili izredno izobraženi in pobožni možje: nekateri so podpirali narodnostne zahteve svojih narodov, vendar niso nikoli prestopili praga nacionalizma", je sklenil prof. Tomaž Simčič.

IG

Društvo SKK stopilo v novo sezono

Mladi so izvolili nove člane odbora

Društvo Slovenski kulturni klub (SKK), ki ga poznamo predvsem zaradi mladinske gledališke skupine, ki deluje pod njegovim okriljem, je začel delovati s polno paro. Poleg gledališke skupine, ki je v letošnjem šolskem letu že velikokrat nastopila z igro Kdor išče, najde, končnim produktom minulega Festivala mladinske ustvarjalnosti, deluje v okviru kluba tudi številna skupina likovnih navdušencev, ki že drugo leto redno obiskujejo likovni krožek, skupina je na jesenskem Festivalu dobila še nekaj novih članov. Gledališki krožek vodi Lučka Susič, likovnega pa Matej Susič. Mladi gledališčniki in likovni umetniki imajo tudi odbor, ki so ga v minulih dveh letih sestavljali predsednica Helena Pertot, podpredsednik Jure Kopusar, taj-

nik Verena Žerjul in blagajnik Danijel Simonettig. Mladi so se v četrtek, 29. novembra, zbrali v Peterlinovi dvorani, da bi izvolili svoje nove predstavnike, se pogovorili o minuli se-

nica Helena Pertot. Prisotnim je v glavnih obrisih predstavila funkcijo, ki jo je izvrševala v odboru in poskrbela tudi za oris delovanja gledališkega krožka v minuli sezoni. O dejavnostih in projektih, ki so se vrstili v likovnem krožku, pa je govorila Valentina Oblak. Obe sta poudarili, da je delovanje krožkov potekalo v imenu ravnosti in kakovosti, kar seveda potrjuje vsesplošno navdušenje mladih, ki se krožkov udeležujejo v velikem številu. Le-

morala razcepiti na dve skupini. Sledilo je poročilo blagajnika Danijela Simonettiga, nato pa so prisotni morali sestaviti nov odbor in izvoliti njegove predstavnike. Klub je za svojo novo predsednico izbral Julijo Berdon, vlogo podpredsednika je prevzela Tina Kralj, za tajnika je bila izbrana Kim Furlan, blagajnik pa je ostal Danijel Simonettig. Govor je bil tudi o pobudah, ki jih Slovenski kulturni klub načrtuje za gledališki krožek (skupina bo namreč sooblikovala letošnjo osrednjo Prešernovo proslavo), za likovni krožek, pa tudi o literarnem, likovnem in fotografskem natečaju, pri katerem tudi mladi društva SKK redno sodelujejo z branjem literarnih prispevkov in postavljanjem razstave slik in fotografij. Srečanje članov Slovenskega kulturnega kluba je ena izmed redkih priložnosti, ko se sestane likovni in gledališki krožek, ki med letom delujeta posebej.

Prav vsi so bili s srečanjem zadovoljni, predvsem pa s številno skupino novih članov, ki so pristopili v klub.

Patrizia Jurincic

zoni in predstavili načrte in projekte obeh krožkov. Udeležence sestanka je v imenu člana odbora pozdravila predsed-

tos je namreč likovni krožek dobil nekaj novih navdušencev, gledališka skupina pa se je zaradi prevelikega števila udeležencev

GLASBENA MATICA

koncertna in abonmajnska sezona 2007 / 2008

GLASBENI SPLETI

Aleksander Rojc

klavir

POKLON
PRIMOŽU LORENZUV četrtek, 13. decembra
ob 20.30

v Kulturnem domu v Trstu

KONCERT SO

OMOGOCILI

Urad RS za Slovence
v zamejstvu in po svetu
Deželni sedež RAI v Trstu
Zadružna kraška bankaGLASBENA MATICA TRST
Ulica Montarsino 2
tel. 040-418605 fax 040-44182
www.glasbenamatica.com
e-mail:trst@glasbenamatica.com

DRUŠTVO SLOVENSkih IZOBRAŽENCEV Gost prof. Bojan Pavletič

O kulturnem eksodusu primorskih intelektualcev

Med leti 1923-28 je 355 primorskih učiteljev, "prvih antifašistov v Evropi", zaradi pritiska fašističnih oblasti zapustilo naše kraje in odšlo v Jugoslavijo; 188 vzgojiteljev je bilo odpuščenih iz služ-

goslaviji. Ta eksodus primorske inteligence je bil za naš narod prava tragedija", je dejal prof. Bojan Pavletič občinstvu Peterlinove dvorane na večeru Društva slovenskih izobražencev, ki je potekal v ponedeljek, 26. novem-

reč takoj po rojstvu sina Bojana morala oditi v takratno Jugoslavijo, kjer se je preživljala v hudih okoliščinah v Ljubljani, Mariboru, na Ptuj in drugod.

Prof. Pavletič je spomine na tista leta preliel na papir, tako da je založba Mladika lahko izdala njegovo knjigo z naslovom Devet jokov. Prof. Marija Cenda je na večeru DSI o publikaciji dejala, da se v njej vrstijo zapisi, ki rekonstruirajo avtorjevo otroštvo, hkrati pa je ta memoarska snov, speljana skozi prizmo otroških oči. "V knjigi pride do izraza opis staršev, predvsem markanten lik očeta, ki ni nikoli podvomil o ponovni vrnitvi družine v Trst". Mali Bojan in njegova sestra sta zalivsko mesto spoznavala preko domotožnega staršev. Trst je tako na podlagi besed mame in očeta pridobil povsem sanjsko podobo, ki se je razblinila tedaj, ko so Pavletičevi prišli prvič na obisk k sorodnikom na Tržaško: pravljici mesta, ki se je zrcalila v pripove-

dovanih staršev, mali Bojan ni prepoznal. Prof. Pavletič je že takrat občutil bolečino dvojne zdomskosti, ki jo je ublažilo le odkritje Krasa in stik z mamino družino v Svetem. "Avtor je spoznal usodo kraškega človeka pod fašizmom in ljubezen, s katero so Kraševci gojili domači jezik: spoznal pa je predvsem lik skromnega, a pokončnega kraškega kmeta - deda."

Dokončna povojna vrnitev Pavletičevih v Trst je Bojanovo otroško nelagodje stopnjevala do pravega občutka odtujenosti. "V Trst sem se vrnil kot popolni tujec. Kdor je v Trstu ostal, je lahko kljub vsem hudim izkušnjam fašizma neko domovinskost vendarle ohranil: mi pa smo kot otroci doživljali za lasten dom vse številne kraje, kamor smo se vsa tista begunska leta selili. Začutil sem, kako mi je bil del življenja ukraden. Ko sem po vojni živel v Trstu, sem svojo domovinskost sicer dopolnjeval, vendar nisem dokončno dojel, kaj sploh sem, kakšno je moje obličje", je povedal gost. Prof. Pavletič je trdno prepričan, da je odnos osrednje Slovenije in slovenskega naroda sploh do teh dogodkov žalosten: "Ta kulturni eksodus je treba uvrstiti med velike tragedije našega naroda, opažam pa, da se v nas žal ni uzavestil: stotine tedanjih slovenskih izobražencev so postali tako le gola številka, brez nikakršne človeške razsežnosti. Ni je spominske table, ki bi pričala o tem našem kulturnem pomoru!"

Igor Gregori

Foto IG

be, 498 pa so jih tedanje italijanske oblasti premestile v notranjost Italije. "Od teh je 64 po koncu fašizma ostalo v Italiji, mnogi so se tudi dokončno nastanili v Ju-

bra. Podobna usoda je doletela tudi očeta prof. Pavletiča, učitelja na Ciril-Methodovi šoli pri sv. Ivanu v Trstu. Družina Pavletič je nam-

Razmišljanje Jesenskega dne

Ko se pripravlja narava na zimski počitek, se njena umirjena lepota razbohota v živopisnimi odtenki barv, ki krasijo rastlinje, grmovje in listnato drevje. Na obronku kraške planote je ta pogled stvarstva toliko bolj izrazit, ko se bliža sonce k zatonu po razgibani vremenski motnji in južnim vetrovi, ki podi oblake po nebu. Trga jih in spet spaja v čudne groteskne podobe, ki jih obdaja spekter žarkov zahajajočega sonca s konture obzorja na morsk gladini. Tu pa tam še padajo debele kaplje dežja, ki z vetrom bičajo lice; obenem odnaša veter listje z dreves, ga vrtinči in odlaga na sivo kamnito travnato površino. Neka nepopisna melodija se oglašva v vejevju ob sunkovitem zagobjanju vetra v krošnje dreves, ki šumijo, škripljejo in se pripogibajo v tej čudoviti sliki narave. Kako majhen in nebogljjen je človek v tej veličastni sliki stvarstva, ki ga obdaja!

Čeravno bi znanstveni svet vse rad razčlenil, razložil in dokazal

tudi osnovne elemente, ki se tavlajo vidno in nevidno materijo, ostaja stvarstvo nekaj skrivnostnega, ki vznemirja domišljivo raziskovalca. A odgovora vsemu temu človeški razum ne more dati. Dovolj je pogled v jasno večerno nebo, posuto z zvezdami, v te neizmerne daljave, da se vprašamo, kaj smo pravzaprav

mi v tem prostranem vesolju. Pascal pravi, "da se mu zdi ta neizmerna praznina vesoljstva grozljiva, zastrašujoča" (Misli 1670). Res je grozljiva in zastrašujoča, če človek nima vere in ne vidi dlje od tega, kar ga obdaja, in ne

priluhne glasu lastnega duha in razuma, ki ga nagovarjata k drugičnemu pogledu in umevanju stvarstva. Da je nad vsem neskončno popolnejši, "Večni duh, čigar moč ustvarja zemljo, nebo in zvezde in hkrati osvetljuje naše zavesti z lučjo razuma" Tako razmišlja Rabindranath Tagore (Spevi Sadhana str. 93). Vsak zase, tudi neverujoč človek, si mora priznati, da ni gospodar ne svojega prihoda ne odhoda s tega sveta. Vse je v skrivnostnem, nam nepoznanem načrtu Njega,

ki ustvarja - nas pokliče v življenje, kot tudi na prehod v onstranstvo po tej življenjski preizkušnji, ki je za vsakega posameznika enkratna - neponovljiva. Descartes v svojih Meditacijah pravi (str. 79), "ali imam

kako silo, po kateri bi mogel doseči, da bom jaz, ki zdajle bivam, bival tudi nekoliko kasneje"..... "Toda izkušnja me uči, da take sile ni in iz tega, kar se da, različno spoznam, da sem odvisen od nekega bitja, drugačnega od mene"..... "od Boga. Nisem je namreč zajel iz čutov in nisem je dobil proti pričakovanju, Tudi izmislil si je nisem, saj ji ne morem ničesar odvzeti in ničesar dodati. Preostane tedaj samo to, da mi je prirojeno, kakor mi je prirojena tudi ideja mene samega. Nikakor tudi ni čudno, da je Bog, ko me je ustvaril, vsadil vame to idejo, da bi bila nekakšen pečat, ki ga umetnik vtisne svojemu delu" (str. 81).

Zadnji žarki ožarjajo vrhove gora v daljavi; mrak se tiho spušča na zemljo. Tudi veter se počasi umirja. Na nebu se prikažejo posamezne lesketajoče - druge utripajoče oddaljene zvezde, ki jih občasno še prekrijejo gmote potujočih oblakov. Gozdni obronek Krasa nad zalivom zajema nočna tišina, ki jo prekinja plaha divjad, ki išče hrano, in negotovi koraki človeka po razdrapani kamniti stezi, ki vodi proti vasi.

Pavel Vidau

Darovi

Za cerkev v Gropadi: namesto cvetja na grob pokojni Zorki Kaplanovi daruje Delka 20 evrov.

Za cerkev v Bazovici: v spomin na pok. Andreja Križmančiča in Tončka Razma daruje Marija Zelcova 15 evrov; namesto cvetja na grob pokojnim Andreju Križmančiču, Antonu Pecarju in Antonu Razmu daruje Zdenka Marc 50

evrov.

Misijonski krožek Rojan se iskreno zahvaljuje za 50 evrov, ki so jih darovali udeleženci Festivala Drage mladih.

Za misijonarja Lojzeta Letonjo, ki deluje v Ruski federaciji, daruje NN 10 evrov.

Zinka in Darko Cerkvenc darujeta 100 evrov za Marijin dom pri Sv. Ivanu in 100 evrov za Sklad narodnih noš.

Slovar in priročnik za vsakdanjo rabo Obogatitev pri športnem izrazoslovju

V prostorih Zadružne kraške banke na Opčinah je pred kratkim Združenje slovenskih športnih društev v Italiji predstavilo javnosti tri nove knjižne izdaje na športno tematiko. Poleg enajstega Zbornika slovenskega športa v Italiji, ki ga iz leta v leto urejuje neutrudni novinar Branko Lakovič, sta zagledala založniško luč še Mali slovar športnih izrazov in Nogometni priročnik. Ko govorimo o športu, je naše izrazoslovje zelo pomankljivo in hudo pod vplivom italijanskih medijev, tako da je vsa

Italija - Slovenija v namišljenem finalu svetovnega prvenstva. Lakovičev Zbornik (tudi v založbi ZSSDI) je v bistvu rutinski, vsebuje pa tudi letos ogromno podatkov, statistik in zlasti fotografij. Tudi avtor almanaha razpolaga z utečeno ekipo sodelavcev, ki mu - skupaj s spletno stranjo, ki je nepogrešljivi vir - pomagajo pri sestavi tega obsežnega vsakoletnega dokumenta o našem športu. V Zborniku so tudi letos objavljene najboljše prispevke za literarni in likovni natečaj Drobci iz športnega sveta, ki ga je spet razpisalo

Foto Kroma

naša narodna skupnost, ne samo športniki, preprosto potrebovala tovrstni publikaciji. Mali slovar (italijansko - slovenski in slovensko - italijanski) je uredil Vili Prinčič, pri projektu pa mu je pomagalo kakih dvajset izvedencev iz posameznih športov. Knjiga je namreč strukturirana po panogah (ilustracije je prispevala skupina Vile&Vampi) in predstavlja res titansko in silno dragoceno delo. Slovar je izdalo ZSSDI v okviru čezmejnega projekta Interreg pod geslom Šport podira meje. Nogometni priročnik - ki je ravno tako dvojezičen - je uredil Andrej Furlan v sodelovanju z Iztokom Furlaničem, izdalo pa ga je Založništvo tržaškega tiska. V njem so ob ličnih ilustracijah grafičarja Jana Sedmaka prevedeni posamezni nogometni izrazi, najbolj razširjeno športno panogo pri nas pa lahko v priročniku (ki ga bodo delili po vseh slovenskih Solah) spoznavamo tudi preko virtualne tekme

ZSSDI. Najuspešnejše izdelke so nagradili prav na petkovem večeru na Opčinah, kjer so mladi ustvarjalci in ljubitelji zamejskega športa dodobra napolnili sejno dvorano ZKB. Zanimiva je zlasti množičnost sodelovanja na natečaju: letos so namreč prejeli kar 331 likovnih izdelkov in 38 literarnih prispevkov. Za uvodni pozdrav na prireditvi sta poskrbela predsednik ZSSDI Jure Kufersin in član upravnega odbora banke Adriano Kovačič, občinstvo pa sta s spodbudnimi besedami nagovorila tudi Drago Štoka za SSO in Igor Gabrovca za ZSSDI. Predstavitev knjig so poverili pesniku in hkrati ljubitelju športa (zlasti nogometa) ter slovenskega jezika Miroslavu Košuti. V svojem posegu je orisal zgodovinski prerez športa in športne terminologije pri nas ter tri sveže publikacije predstavil celovito in mestoma tudi kritično.

HC

TREBČE Župnija sv. Andreja apostola

Svečano praznovanje farnega zavetnika

Na god sv. Andreja ap. so trebrenski zvonovi veselo klicali v božji hram na praznovanje farnega zavetnika. Svečano bogoslužje je v petek, 30. novembra, daroval openski dekan g. Anton Bedenčič, sooblikoval pa ga je CPZ Sv. Jernej z Opčin pod vodstvom Janka Bana. Sicer so obhajanje vaškega patrona v Trebčah začeli že devet dni pred tem. Trebrenski župnik g. Ivo Miklavc je povabil k sodelovanju sobrate iz bližnjih vasi ter

gospoda škofa msgr. Evgena Ravignanija, ki je vodil začetek devetdnevne v četrtek, 22. novembra, in blagoslovil prenovljeni Marijin oltar. V župnišču se je nato zadržal z trebenskimi farani. Bil je navdušen nad njihovim delom ter poslušal in podprl njihove načrte. Naslednji večer je sv. mašo daroval domači dušni pastir, sobotno bogoslužje g. Aleksander Osojnik, ki skrbi za kriško skupnost, nedeljsko, ki so jo sooblikovali mali pevci

OPZ Kraški cvet s. Karmen Koren na čelu, pa openski župnik g. Franc Pohajač. Torkovo pobožnost je vodil bazovski župnik g. Žarko Škerlj, sredino p. Rafko Ropret iz Ricmanj, na predvečer sv. Andreja pa škofov vikar za Slovence msgr. Franc Vončina. Da bi bilo slavlje še bolj doživeto, so k pripravi devetdnevne, kulturnega programa in družabnih trenutkov pristopili tudi številni vaščani: prijazne gospe so vsak večer poskrbele za toplo pijačo in prigrizek; pod taktirko domačina Luke Carlija je v petek, 23. novembra, zaigrala domača godba na pihala Viktor Parma,

ki je svoj nastop sklenila z instrumentalno verzijo priljubljene

ne Marija skozi življenje; pravo predbožično presenečenje je

pripravila gospa Bruna Carli, ki si je zamislila lesene jaslice pred cerkvijo, izdelalo pa jih je več parov pridnih trebenskih rok. V cerkvi sv. Andreja so v sredo, 28. novembra, prisluhnili koncertu gostujočega Mešanega mladinskega pevskega zbora Trst, ki ga vodi Aleksandra Perrot. V okviru devetdnevne so si g. Miklavc in predstavniki župnijskega pastoralnega sveta vzeli čas, da so obiskali starejše župljane v družinskih hišah ter v domovih za ostarele na Padričah in na Opčinah.

AL

NOVA GORICA Delovanje društva Ozara

Pomoč težje zaposljivim

Novogoriška enota društva Ozara, ki osebam s težavami na področju duševnega zdravja nudi programe psihosocialne in zaposlitvene rehabilitacije, je v sklopu projekta Stopimo skupaj v sredo, 21. novembra, v novogoriškem obrtnem domu predstavila svoje delovanje. Gre za projekt, ki ga izvaja Regijsko razvojna agencija severne Primorske, vanj pa so poleg društva Ozara vključene še tri druge organizacije, ki delajo s težje zaposljivo populacijo, in sicer Šent, Varstveno delovni center Solkan in Želva. Glavni namen projekta Stopimo skupaj je navezava stikov z delodajalci in lokalno skupnostjo. S predstavitvijo dejavnosti društva in ljudi, ki potrebujejo posebne programe, zaščiten delovna mesta in posebne pogoje dela, naj bi slednji spoznali, da so tudi ti ljudje sposobni dobro opraviti določena dela, pa čeprav pod posebnimi pogoji. Sredine predstavitve, na kateri je bil prikazan tudi krajši film o shizofreniji z naslovom Treba je spregovoriti, so se udeležili predstavniki podjetij in občin z goriškega konca, pa tudi tisti, ki jim je program namenjen skupaj s svojci, predstavniki psihiatrične

bolnišnice Idrija in patronažne službe ter Šent-a, Varstveno delovnega centra iz Solkana in Želve, ki so se v projektu Stopimo skupaj že predstavili. Vodja novogoriške enote Ozara Stanka Končič je ob tej priložnosti povedala, da so ljudje s težavami v duševnem zdravju sicer prijavljeni na zavodu za zaposlovanje, konkretnih ponudb za njihovo zaposlitev pa ni. Odvisni so predvsem od pisanja individualnih prošelj, ki pa običajno ne obrodijo uspeha. "Zdaj jih angažiramo v zaposlitveni rehabilitaciji, ki deluje v Šent-u. Tam jih vpeljejo v proces dela, saj so nekateri zaradi dolgoletne brezposelnosti že nekoliko izgubili delovne sposobnosti. V nevladnih organizacijah jim skušamo pri tem pomagati," je še povedala Končičeva. Projekciji filma, ki je prisotnim predstavil, kaj doživljajo osebe s težavami v duševnem zdravju, je sledila še krajša predstavitev društva Ozara, ki je v Sloveniji aktivno že od leta 1996, v Novi Gorici pa od leta 2001. Na seznamu novogoriške enote je 180 ljudi. Vsak mesec jih redno prihaja na različne aktivnosti okrog dvajset, vrata pa so seveda odprta za vse.

Nace Novak

Celovec / Pedagoški inštitut

Simpozij o sedanjosti s pogledom v prihodnost

V prostorih Pedagoškega inštituta v Celovcu se je v petek, 30.11., in v soboto, 1.12., odvijal simpozij o trenutnem družbenopolitičnem položaju koroških Slovencev. Pod geslom "Tukaj smo, takšni smo" so se zvrstila predavanja, ki so z različnih zornih kotov skušala izpostaviti nekatera pereča vprašanja manjšinskega vsakdana. Prvi del simpozija je po uvodnih besedah direktorja dunajskega Slovenskega znanstvenega inštituta Vincenca Rajšpa vodila etnologinja Martina Piko-Rustia. Mirjam Polzer-Srienz je v svojem prispevku na temo družbenopolitična participacija manjšine in večinski narod nakazala nekatera vprašanja sodelovanja manjšine v političnem življenju. Zanimiva je bila zlasti paralelna ponazoritev zakonodaje glede manjšinske zaščite oziroma prisotnosti v izvoljenih organih v Avstriji in Sloveniji. Manjšinska zaščita slovenske narodne skupnosti v Avstriji temelji le na društvenem pravu, kar pomeni, da ima manjšina pravico ustanavljati lastna društva, kot narodna skupnost pa nima nobenih ugodnosti ali olajšav pri zastopstvu v izvoljenih telesih.

Vladimir Wakounig je prisotnim nakazal nekatere značilnosti novega pedagoškega pristopa pri pouku na dvojezičnih šolah v Celovcu. Kot primer uspešnega dela

na tem področju je izpostavil zlasti model pouka slovenščine in nemščine, ki poteka v javni dvojezični šoli v Celovcu. Jezikovni pouk na tej šoli temelji na tedenski menjavi učnega jezika. Jezikovni pouk poteka po načelu ena oseba en jezik, kar pomeni, da v istem razredu posredujejo slovenščino in nemščino

David Taljat (foto JMP)

dve učiteljici. Če učiteljica poučuje v nekem razredu slovenščino, bo poučevala nemščino v drugem razredu in obratno. Pred kratkim se je na novi Peda-

goški visoki šoli začel tudi nov način pouka pedagogov, ki bodo v prihodnje skrbeli za dvojezični pouk na Koroškem. Izkušnje iz zamejstva in zdomstva pa je prisotnim na simpoziju posredoval primorski rojak, in sicer duhovnik David Taljat, ki skrbi za Slovence v Švici. Delo med Slovenci v tujini je naporno zlasti zaradi velikih razdalj med skupnostmi, ki sicer živijo v eni sami državi. Val izseljevanja iz Slovenije se še vedno nadaljuje, in sicer ne le po Evropi, temveč tudi v oddaljene kraje, kot je Avstralija. Gospod Taljat je poudaril, da se žal zamejski izseljenci zelo poredko družijo z "osrednjimi". V večernem delu prvega dne simpozija je potekala okrogla miza, ki jo je moderiral zgodovinar Feliks Bister. O sedanjosti in prihodnosti manjšine so diskutirali predstavniki slovenskih študentskih klubov iz Gradca in Celovca ter predstavniki Zveze slovenskih organizacij, Narodnega sveta koroških Slovencev in Skupnosti koroških Slovencev in Slovenk. Bolj kot razlika v mnenjih "seniorskih" organizacij je na okrogli mizi prišla do izraza razlika in gledanje in presoji med starejšo in mlajšo generacijo, in sicer prav zaradi sedanjega razkola med vodstvi manjšinskih organizacij. Pod vodstvom ravnatelja Slovenskega znanstvenega inštituta v Celovcu Avgušlina Malleja so se

zvrstila še predavanja o nacionalni istovetnosti, o slovenski istovetnosti v povezavi z mediji ter o sociokulturnih vidikih slovenskih medijev na Koroškem. Glavni urednik Revije 2000 Peter Kovačič Peršin je izpostavil, da nacionalno istovetnost določajo drugi dejavniki kot narodno identiteto, pri čemer je "nacionalno istovetnost" pojmoval kot večnacionalno identiteto, ki danes npr. ustvarja "evropsko nacijo". Narodna zavest pa naj bi temeljila predvsem na zavesti, da je jezik kulturna vrednota, ki ga je treba razvijati, da (p)ostane prepoznaten. Problem narodne istovetnosti je zanj bolj kot politični predvsem kulturni projekt naroda in posameznika. Karmen Erjavec, izredna profesorica na Stolicy za medijske in komunikacijske študije na FDV v Ljubljani je poudarila, da je ključna moč medijev konstrukcija realnosti. Predstavila je realnost, ki jo ustvarjajo časopisi v Sloveniji o Avstriji (vključno z manjšinskim vprašanjem) in obratno. Avstrijski časopisi pozitivno omenjajo "lepote Slovenije", v zvezi z manjšinskim vprašanjem Slovencev na Koroškem pa paralelno vzpostavljajo problem "nemške manjšine" v Sloveniji. Podobno kot Karmen Erjavec je tudi Roman Roblek v svoji analizi slovenskih in dvojezičnih medijev na Koroškem ugotovil, da naj bi manjšinski mediji imeli enako vlogo kot ostali mediji, to se pravi, da naj bi pokrivali vse segmente družbenega, političnega, gospodarskega, kulturnega in športnega življenja. Manjšina se prav preko vključitve medijev v širše dogajanje znebi folklorizma.

Peter Rustja

SDGZ / Avditorij Area Science Park

Utrinki in Okusi Krasa brez meja

Na delovnem srečanju, ki je bilo v četrtek, 15. novembra, v avditoriju Znanstvenoraziskovalnega središča (Area Science Park) na Padričah, je Slovensko deželno gospodarsko združenje v sodelovanju s čezmejnimi partnerji obravnavalo možne smernice

ma Romite je tajnik gostincev SDGZ Davorin Devetak orisal vsebino in rezultate projekta z naslovom Utrinki in Okusi Krasa brez meja. Turistični del o možnostih in prednostih enotnega blagovnega znaka, ki ga ponuja projekt Kraški okraj, s pou-

Alpe Jadran. Predsednik tržaških hotelirjev Guerrino Lanci je turističnim in enogastronomskim delavcem pokazal nujo po dolgoročnem načrtovanju za promocijo in izdelavo celovitega turističnega produkta. Razpravo o kraški enogastronomiji sta uvedli misli odsotnih izvedencev: etnolog Janez Bogataj o Krasu kot pestri in slikoviti evropski gastronomski regiji, upravitelj in animator tržaškega Malabara, Walter Cusmich, pa o sodobni uspešni podobi Krasa, ki pa ne more mimo

kvalitete, tako glede vina in sira kot tudi glede turističnih vodičev ali izletniških poti. Predsednik tržaške Accademie della cucina italiana Giuliano Relja je govoril o valorizaciji proizvodov in kulinarike, vodja tržaškega SlowFooda Sergio Nesich pa je, poleg lastne pobude Slovenija Golosa, poudaril izobraževanje mladih. Arhitekt Danilo Anton je predstavil kraško arhitekturo, obrtne delavnice in kamnolome kot

svojske prvine turistične ponudbe Krasa. Kot upravitelja in operaterja sta spregovorila repentabrski župan Aleksij Krizman in že omenjeni Romita. Posveta se je udeležil tudi predsednik gostincev OZS Matjaž Mate. Po informaciji Kristine Valenčič (Euroservis Trst) o novem razpisnem obdobju za evroprojekte 2007-2013 so posvet sklenili deželni ravnatelj turistične službe FJK Roberto Paris in predsednik gostincev OZS Sežana Matjaž Lindič in SDGZ Tenze.

Foto IG

za razvoj Krasa v luči prihodnjega enotnega prostora. Na dan so prišli predlogi in izkušnje, vrzeli in težave, nove ideje in povpraševanja uglednega in številnega občinstva. Po pozdravi predsednika gostincev SDGZ Nika Tenzeja, podpredsednika Območne obrtne zbornice Sežana Boštjana Kluna, generalnega konzula RS Jožeta Šušmelja, predsednika rajonskega sveta Vzhodni Kras (Občina Trst) Marka Milkoviča in devinsko-nabrežinskega podžupana Massi-

darkom na mladinskem in "nišnem" turizmu, je osvetlila Tanja Godnič. Marjeta Marinčič (Kras Turizem Postojna) in Boštjan Skok (HIT Nova Gorica) sta ponudila sodelovanje velikih "turističnih destinacij" vsem operaterjem, tudi na italijanski strani. Predstavnici tržaških agencij Divna Čuk (Aurora Viaggi) in Serena Giorgini (Mittelnet Viaggi) sta naglasili konkretne potrebe in predloge; prva ob izkušnji sorodnega projekta Interreg V okolici Trsta, druga z idejo o "incomingu" celega področja

Šempeter pri Gorici

Na razstavi 850 pasjih lepotcev

Organizaciji Športno kinološkega kluba Vrtojba je v soboto in nedeljo, 10. in 11. novembra, v Šempetru pri Gorici potekala že 7. mednarodna razstava psov. V dveh dneh si je razstavo ogledalo več kot 3000 ljudi, ki so lahko občudovali preko 850 pasjih lepotcev 176 različnih pasem. Razstavljalci so v Šempeter prišli iz 17 različnih držav, največ, skoraj polovica, pa je bilo Italijanov. Kot je povedal Hari Arčon iz Športno kinološkega kluba Vrtojba, je mednarodna razstava psov v Šempetru zelo zanimiva za ljubitelje in rejce psov iz Furlanije Julijske krajine, kjer razen razstave v Vidmu ni primerljivega dogodka. Poudaril je tudi, da načrtujejo prihodnje leto

tem, ko bi v Šempetru podvojili število razstavljenih psov, bi postali primerljivi z večjimi razstavami v slovenskem

razstavo še povečati oziroma pripraviti dve razstavi v dveh dneh, na kateri bodo iste pse ocenjevali različni sodniki. S

prostoru in širše. Pasjo razstavo v Hit Sport centru je poveljal tudi delegat Kinološke zveze Slovenije Sašo Novak. Poudaril je, da gre za najmanjšo od štirih mednarodnih razstav psov v Sloveniji, katere značilnost je velika podpora lokalne skupnosti, zaradi česar je vzdušje na razstavi nekaj posebnega. Izrazil je tudi prepričanje, da bo s stalnim

terminom v novembru, čemur do zdaj ni bilo tako, in z dokončnim padcem meje razstava psov v Hit Sport centru še veliko pridobila. V soboto je v okviru razstave potekala tudi specialna razstava za bernske planšarske pse, kjer se je v konkurenci pomerilo 40 tribarvnih švicarskih kosmatincev, nedelja pa je minila v znamenju predstavitve

agilityja, ki velja za najhitreje rastočo športno kinološko disciplino in dveh novih kinoloških disciplin, ki izvirata iz ZDA, in sicer Freesby Freestyle dog Dancinga ter Freestyle Dog Dancinga. Pri obeh gre za kombinacijo poslušnosti, glasbe in gibanja. Dvodnevna mednarodna razstava psov se je zaključila z defilejem prvakov v posameznih pasemskih skupinah in izborom najlepšega psa razstave. Častitljivo lovoriko je domov v Italijo odnesel pes pasme Samojed z za psa aristokratskim imenom Royal Star White del Baffin.

Nace Novak

Ob predsedovanju Slovenije Evropski uniji

Opozicija ne bo pomagala vladi

V Sloveniji narašča pričakovanje dveh dogodkov, ki bosta imela velik državni pomen in tudi mednarodne razsežnosti. Najprej bo 21. decembra vstopila v schengenski prostor evropske povezave, prvi dan novega leta 2008 pa bo Slovenija začela predsedovati EU, to je območju z okoli 500 milijoni prebivalcev. V vladi so zatrdili, da so priprave na predsedovanje končane, program in podrobnosti pa bodo sredi decembra predstavili najprej v državnem zboru, nato slovenski javnosti. V zadnjem času pa so se odnosi med političnimi strankami, tistimi v vladi in strankami opozicije, tako zaostri, da opozicija ne bo pomagala izvršilni oblasti pri izvajanju tako velikega, odgovornega in zahtevnega projekta, kot bo predsedovanje evropski povezavi.

Poslanci iz opozicijskih strank so na nedavni seji parlamenta glasovali zoper zaupnico vladi, s čimer so se odločili za nadaljevanje soočanja z njo, a tudi zavrnili morebitno sodelovanje celotne slovenske politike pri pripravah in izvajanju predsedovanja. Pred-

sednik stranke Socialnih demokratov Borut Pahor, ki je najprej in največ govoril o potrebnosti političnih sil pri omenjenem vprašanju, zdaj predsednika vlade obtožuje, da je začel politično krizo v Sloveniji in s tem kampanjo za državnozborske volitve jeseni prihodnjega leta. Na-

Janez Janša

sproh se Borut Pahor v javnosti že razglasa za vodjo celotne slovenske opozicije, zatrjuje, da bo slednja na parlamentarnih volitvah zagotovo zmagala, in pogosto izjavlja, da bo on predsednik prihodnje vlade.

Politična prihodnost posameznih strank in koalicij pa seveda ni tako gotova in predvidljiva. Slovenci so s presenečenjem, toda zelo zadovoljni, sprejeli napoved premiera Janeza Janše, da bo vlada sprejela odločne ukrepe zoper novodobne bogataše in preprečila, da bi t.i. tajkuni na cenen način prevzemali velika nekdanja družbena podjetja in postajali njihovi lastniki. Tisti podjetniki, ki so v obdobju politične in pravne praznine po osamosvojitvi že obogateli in postali veliki kapitalisti, Janeza Janšo zdaj obtožujejo, da z ukrepi poskuša odpraviti tržno gospodarstvo, v državi vzpostaviti nekaj sistem političnih komisarjev, pomembna podjetja, banke in morda celotne industrije pa prodati tujcem.

Igor Štemberger, predsednik borznoposredniške družbe Ilirika, je napovedane ukrepe zoper neupravičeno bogatenje komentiral takole: "Po osamosvojitvi so se vodilni v slovenskem gospodarstvu med seboj dobro poznali in razumeli. Z LDS in vlado je bil povezan tudi vodilni kader in prav ta je uspešno lobiral pri oblikovanju lastninske zakonodaje, ki je dopuščala anomalije v lastninjenju gospodarskih družb. Ker smo živeli in živimo blizu razvite Evrope, so imeli ugledni pravni strokovnjaki vse možnosti narediti zakonodajo zelo učinkovito, zgodilo pa se je nasprotno. Če je pet ali šest različnih tolmačenj iste zakonodaje, kot smo lahko videli ob Emoni, Merkurju, Pivovarni Union in še v kakšni gospodarski družbi, to zagotovo ni učinkovita zakonodaja. Pa tudi politika ni bila "imuna" na vplivne posamez-

nike. Poglejte: direktor, ki je imel milijon tolarjev plače, je bil leta 1994 že "veliki" direktor. Kako je mogoče, da je s takšno plačo in brez premožnega družinskega ozadja kupil tovarno, ki je bila vredna 200, 300, 400 ali celo 500 milijonov nekdanjih mark. Brez podpore politike gotovo ne. Nekateri so dobili od takratne politike namig, da lahko začnejo menedžerske odkupe, seveda v zameno za takšno ali drugačno plačilo. To je bila napaka, saj je kapital postal in postaja vse močnejši in je politiko že skoraj prerasel."

Skladno s politiko omejevanja neupravičenega bogatenja posameznih tajkunov je vlada sprejela tudi predlog zakona o udeležbi delavcev pri dobičku v gospodarskih družbah. V LDS in stranki Socialnih demokratov so obisk premiera pri papežu Benediktu XVI. izkoristili za napad in žalitve Cerkev, češ "da Janša ne gre v Vatikan odprtih rok." Dr. Brane Senegačnik, novi glavni urednik Nove revije, je ob zlobnih kritikah in namigovanjih proti katoliški cerkvi zapisal, "da so nekatere stvari prejšnjega sistema v Sloveniji res šle v pozabo, besno sovraštvo do katolištva pa ne, nasprotno - danes doživlja nov razcvet."

Novo grobišče povojnih žrtev, tokrat na Koroskem

V Žančanah pri Slovenj Gradcu so pri sondiranju kakšnih sto metrov dolgega gozdnega jarka odkrili novo grobišče žrtev povojnih pobojev. V njem so posmrtni ostanki od tisoč petsto do sedem tisoč ljudi. Menda gre pretežno za Hrvatje. Pričevanje o tem grobišču sta dala tudi nekdanji partizan Ivan Knap iz Ljubljane in domačinka Vida Vrhnjak-Duler.

Marijan Drobež

V pričakovanju vstopa Slovenije v schengenski prostor Odpravljenih bo 664 km meja z Avstrijo, Italijo in Madžarsko

V Sloveniji vlada nestrpno pričakovanje za vstop slovenske države v schengenski prostor, to je na območje brez notranjih meja. Vendar javna občila temu dogodku zagotovo niso namenile toliko prostora in pozornosti, kolikor bi ju zaslužil. Priprave na Schengen so najbolj obsežne in intenzivne na notranjem ministrstvu, kjer poteka reorganizacija policije, ki bo sicer še zmeraj zagotavljala mir in varnost občanov in varnost premoženja. Znatno število policistov pa je odšlo na mejo s Hrvaško, kjer bodo nadzorovali državno mejo v imenu in pooblastilu EU. V občinah ob mejah z Avstrijo, Italijo in Madžarsko, državami, ki bodo tudi vstopile v schengenski prostor, pa pripravljajo najrazličnejše slovesnosti in druge dogodke, s katerimi bodo zaznamovali ukinitve oz. odpravo državnih meja. Pomembnost vstopa Slovenije v

schengenski prostor ponazarjamo s podatki, da je meja slovenske države z Avstrijo dolga 330 km, Italijo 232 km in z Madžarsko 102 kilometra. Meja kmalu ne bo več, ker bodo vse štiri omenjene države vstopile v schengenski prostor, ostala pa bo 102 km dolga meja s Hrvaško, ki bo postala zunanja meja evropske povezave. Na meji z Avstrijo je bilo doslej skupaj 37 mejnih prehodov različnih kategorij. Na meji z Italijo je na kopnem in na morju delovalo 36 mejnih prehodov. Na kopni in delno tudi vodni meji z Madžarsko je delovalo osem mejnih prehodov za mednarodni

promet.

Promet na večini prehodov med Slovenijo in omenjenimi tremi državami, ki bodo vstopile v Schengen, je bil tudi doslej velik in sproščen, tako glede potnikov kot tudi tovorov blaga. Na slovenski strani na nekaterih prehodih ni več policistov, carinsko nadzorstvo pa je bilo odpravljeno že pred leti ob vstopu Slovenije v EU. Zelo poenostavljeno so tudi prehodi za kmetovalce dvolastnike. Sicer pa se je število prehodov potnikov med Slovenijo ter zlasti Avstrijo in Italijo v zadnjih letih zelo povečalo, zdaj jih naštejejo okoli 30 milijonov na leto. Dodajamo, da bo z vključitvijo Slovenije v schengenski prostor prenehala veljavnost prepustnic, dokumentov, ki so jih izdajali pristojni organi Slovenije, Avstrije in Italije za maloobmejni potniški promet med temi državami.

M.

V šestdesetih letih jo je končalo okoli 6 tisoč dijakov Jubilej gimnazije v Novi Gorici

V Novi Gorici so 30. novembra zvečer slovesno zaznamovali 60-letnico ustanovitve gimnazije, ki je bila za tedanje obdobje zelo pomembna izobraževalna ustanova. Polagala je temelje slovenskega izobraževanja na območju, ki se je leta 1947 združilo z matično državo Jugoslavijo oz. Slovenijo. Ravnatelj šole prof. Bojan Bratina je ob jubileju zapisal, da je gimnazija začela delovati v Šempetru pri Gorici,

prvi maturanti pa so jo zapustili leta 1948. Ta srednja šola se je postopno uveljavljala in se preselila najprej na Grčno v Novi Gorici (v kasnejši dijaški dom) in v šestdesetih letih prejšnjega stoletja v stavbo ob Delpinovi ulici, kjer še sedaj deluje. Prof. Bojan Bratina je v sporočilu ob obletnici ustanovitve zapisal še naslednje: "Šola je doživljala vzpone in se je skoraj izgubila v obdobju usmerjenega izobraževanja. Volja mladih,

njihovih staršev in ambiciozne kolektive so dali Gimnaziji moč, da se je spopadla s političnimi hotenji razvrednotiti elito znanja in razvoja sposobnosti. Ob kakovostnem delu pri naravoslovnih in matematičnih vsebinah je gimnazija uveljavljala tudi znanje iz družboslova in se ob skrbi za večjezikovni pouk usmerila k barvitosti ponudbi izobraževanja tujih jezikov. Rezultate njenega dela je občutiti povsod na Goriškem, drugod v Slo-

veniji, pa tudi na najbolj prestižnih univerzah v svetu. Od delkom splošne gimnazije so se nazadnje pridružili še oddelki umetniških gimnazij likovne in dramske gledališke smeri, športne gimnazije in evropski oddelki. S tem dokazujemo, da se Gimnazija v Novi Gorici odziva na potrebe in želje po izobraženih v ožjem in tudi v širšem slovenskem prostoru." Gimnazijo v Novi Gorici je v preteklih šestdesetih letih obiskovalo in na njej maturiralo okoli 6 tisoč dijakov, pretežno z območja Goriške. V tem šolskem letu pa jo obiskuje okoli 200 dijakov.

Kratke

Izjava Andreja Vizjaka: proti inflaciji je bil doslej boj, zdaj bo vojna

V Sloveniji je visoka stopnja inflacije postala velika politična in gospodarska tema. Vlada poudarja, da je inflacija nastala predvsem zaradi naraščanja cen energije in hrane, vendar tudi prevelikih dobičkov v celotni proizvodnji in trgovski verigi, kjer se gospodarske družbe združujejo v karte. Ti po svoje, zlasti po merilih pridobivanja dobičkov, dvigajo maloprodajne cene. Glede inflacije potekajo soočanja in polemike med strankami vladne koalicije in opozicije. Pri kruhu, našem osnovnem živilu, nastaja inflacija tudi zaradi negospodarnega ravnanja z njim. Izračunali so, da v Sloveniji vsako leto med odpadki konča od 12 tisoč do 13 tisoč ton kruha, kar pomeni, da ga trgovci ali potrošniki vsak dan zavržejo dobrih 34 ton. Inflacija v Sloveniji odmeva tudi v Evropski uniji, kjer opozarjajo, da so za njeno znižanje potrebni hitri in ostri ukrepi vlade. Odzvala sta se premier Janez Janša in minister za gospodarstvo Andrej Vizjak. Ta je poudaril, da so v Sloveniji zoper inflacijo doslej vodili boj, zdaj oz. odslej pa bo vojna. Zamenjali so direktorja vladnega urada za varstvo konkurence, ker naj bi se premalo ukvarjal z omejevanjem inflacije.

Andrej Vizjak

Knjiga risb kmečkih hiš iz krajev ob reki Idrijci

Akademski slikar Rafael Terpin iz Idrije je napisal in v tolminskem muzeju predstavil svoje novo delo, knjigo, v kateri je zbranih 262 črno-belih risb kmečkih hiš iz krajev ob reki Idrijci. Risbe, nastale med leti 1997 in 2003, spremljajo krajša besedila, ki obravnavajo zgodbe sedaj večinoma zapuščenih in propadajočih domačij na Cerkljanskem, na področju Trebuše ter na Šentvidski in Banjski planoti. Knjiga zelo dejavnega in ustvarjalnega slikarja, ki deluje tudi v idrijski kulturi, pomeni izvirne, aktualne in zanimive prikaz procesov, ki se dogajajo v naravi, zgradbah oz. arhitekturi, pa tudi v ljudeh v krajih ob reki Idrijci.

Novo leto na poštni znamki

Pošta Slovenije je pred nekaj dnevi izdala štiri nove priložnostne znamke, dve redni in štiri osebne poštne znamke in razglednično dopisnico. Znamka iz serije z Žlizo po Sloveniji predstavlja gastronomsko območje Maribora z Dravsko dolino, Kozjakom in Pohorjem. Simbolično so prikazani štajerska kisla juha, enolončnica, imenovana pohorski pisker, in pohorska omleta. Posebna znamka prikazuje nekaj zelo pomembnih najdb v Sloveniji. V jami Divje babe I nad zaselkom Reka v občini Cerkljevo so arheologi Znanstvenoraziskovalnega centra pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti leta 1995 izkopali preluknjano stegnenico medveda, za katero so kasneje ugotovili, da gre lahko za najstarejšo znano piščal na svetu. Koščena piščal, katere starost ocenjujejo na 55 tisoč let, je zanimiva za ves svet. Na novih božičnih znamkah je kot običajno predstavljena ena od oblik jaslice, ki simbolizirajo krščanski praznik. Jaslice, ki so upodobljene na znamki, so delo Janeza Košnika in so izdelane v naravni velikosti. Vsako leto jih postavijo na Šmarni gori pri Ljubljani. Na novih novoletnih znamkah so prikazani simboli, dimnikar, podkev, štiriperesna detelja in prašiček, ki po starem ljudskem verovanju prinašajo srečo, ki si jo ob prehodu v novo leto tudi največkrat zaželimo.

V medijski prostor prihaja brezplačni Blogorola

Časopis Večer želi slovenski medijski prostor obogatiti z novim brezplačnim tedenskim časopisom Blogorola. Blogorola spletne vsebine, v glavnem bloga, objavlja v tiskani obliki. "Gre za resnično medijsko revolucijo, novo medijsko paradigmo," so sporočili z Večera. Dodali so, da "skladno s svetovnimi trendi tako tudi v Sloveniji udeležujemo koncept državljskega novinarstva, kar pomeni, da Blogorole ne ustvarjajo poklicni novinarji, temveč bralci sami, torej pisci blogov in drugih internetnih vsebin".

50. ponovitev komedije Duohtar pod mus!

V petek, 7. decembra, ob 17.30 bo na odru Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica odigrana 50. ponovitev komedije Duohtar pod mus! avtorja Iztoka Mlakarja, člana SNG Nova Gorica, ki v igri z duhovito hudomušnostjo posebej lik protagonist. Predstava je nastala v koprodukciji Gledališča Koper in Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica v režiji Vita Tauferja in je obredla že 25 slovenskih krajev. Oglevalo si jo je že več kot 15.000 gledalcev.

DRAGI SREČKO...

Neobjavljena pisma Srečku Kosovelu
Zbrala in uredila Tatjana Rojc

Predstavitve bo v sredo, 12. decembra 2007, ob 11. uri
v prostorih Slovenske matice, Kongresni trg 8, Ljubljana

Delo bo predstavil prof. dr. Janez Vrečko

Goriška Mohorjeva družba

VILFANOVA DVORANA V TRSTU Zgodovinski seminar Krožka za družbena vprašanja Virgil Šček

60-letnica slovenskega samostojnega političnega nastopanja v sedanjih mejah republike Italije

Zgodovinski seminar ob 60-letnici obnove samostojnega političnega nastopanja v sedanjih mejah republike Italije, ki je bil v Vilfanovi dvorani na sedežu stranke Slovenska skupnost v Trstu v petek, 23. novembra, bi moral potekati v luči pozitivnega razglabljanja preteklega političnega in družbenega udejstvovanja zamejcev: vest o smrti deželnega svetnika Mirka Špacapana pa je privedla in občinstvo močno pretresla, tako da je nad snidenjem legla občutna ganjenost. Slednja se je spajala s spominom na moža, ki je bil "prijatelj, sposoben kolega, talentiran človek, ki je svoje sposobnosti udeleževal na številnih področjih. Težko ga bomo nadomestili", je dejal predsednik SSK Rafko Dolhar, ki je obudil spomin tudi na zadnji Špacapanov nastop v Prosvetnem domu na Opčinah v sklopu primarnih volitev za vodstvo Demokratične stranke: "Ohranimo v spominu njegov vedri in radostni značaj, njegovo optimistično držo bomo vsi pogrešali", je dejal Rafko Dolhar. V imenu tržaškega pokrajinskega vodstva SSK je o pokojnem Špacapanu spregovoril tudi Sergij Mahnič, ki je politika označil za "dalekovidnega človeka"; v imenu SSO pa se je spominu na deželnega svetnika poklonil predsednik Drago Štoka.

Dolgo popoldansko dvodelno srečanje je priredil Krožek za družbena vprašanja Virgil Šček. Prvo omizje so sestavljali Nevenka Troha z Inštituta za novejšo zgodovino iz Ljubljane, Paoul Pupo s tržaške univerze in Mariborčanka Nina Lončar.

Nevenka Troha
Nevenka Troha je v svojem referatu z naslovom V novih razmerah, Julijska krajina po koncu druge svetovne vojne obnovila zapletene politične in ideološke spore v projugoslovanskem taboru, ki je bil ob koncu vojne narodnostno in ideološko heterogen. Med slovenskimi Primorci je večina zahtevala priključitev Julijske krajine Jugoslaviji (to izbiro so zaradi proletarskega internacionalizma podpirali tudi italijanski delavci v Trstu, Miljah in Tržiču in nekateri predstavniki italijanske levo usmerjene inteligence). Jugoslovanska stran pa je zaradi napak v preteklih letih izgubljala podporo sicer levo usmerjenih Slovencev, "ki niso bili komunisti in so nasprotovali temu, da je bila Slovensko-italijanska antifašistična unija - se pravi naslednica OF - podrejena partiji. Motilo jih je tudi dejstvo, da je bilo narodnostno vprašanje vse bolj v ozadju, v ospredje pa je prihajalo le razred-

no." Slovenci, ki niso sodili v SIAU, so dogajanja glede nove razmejitve spremljali v okviru neformalnih skupin: januarja leta 1947 so v Gorici, za katero se je vedelo, da bo ostala v Italiji, ustanovili Slovensko demokratično zvezo, ki je združevala liberalno in katoliško smer. Liberalci in katoličani so na Tržaškem začeli skupno delovati tudi leta 1947: "Pred ponovno vrnitvijo v okvir italijanske države leta 1954 pa je bil katoliško-liberalni tabor v Trstu razdeljen med Slovensko demokratično zvezo, Slovensko krščansko-socialno zvezo in 20. junija 1954 od nje odcepljeno Slovensko katoliško skupnost. Ob njih je delovala še Skupina neodvisnih Slovencev", je obrazložila Nevenka Troha, ki je nato opozorila na hude posledice, ki jih je v tržaški slovenski levici imel razkol med Stalinom in Titom: slednji je dobil svojo dokončno razrešitev komaj ob koncu 60. let.

Raoul Pupo

Fra nazione e democrazia, I partiti filo-italiani nella Zona A della Venezia Giulia je bil naslov referata Raoula Puppa. V njem se je zgodovinar poglobil v obdobje 1945-49, se pravi v čas, ko je tudi italijanska komponenta v Trstu skušala ustvariti v mestu proitalijansko združevalno in kulturno mrežo, ki je izhajala iz nazora nekdanjih komponent Narodnega osvobodilnega komiteja (CLN), iz katerega so že med vojno izstopili italijanski komunisti. Tovrstni poskusi so lahko računali na zaščito zavezniške vojaške uprave, ki je skušala zaustaviti pritisk komunistov in je bila hkrati tudi podlaga za prihodnji demokratični sistem. Povojna politika oz. propaganda italijanskih krogov se je udeleževala preko ustanavljanja nacionalističnih društev in sku-

vornike na italijanski strani predstavnike prostozidarskih gibanj: težnje so se spremenile po zmagi Krščanske demokracije v Italiji, saj je tudi v Trstu po letu 1948 in predvsem po občinskih volitvah naslednjega leta zmagala krščanska opcija, ki je med drugim

Foto IG

lahko računala na močno oporo tržaške Cerkve s škofom Santinom na čelu: nov tržaški politični sistem je skratka odražal vseitalijanskega, čeprav niso vse politične skupine italijanskega kova sprejemale vodilnega položaja Krščanske demokracije, saj je bil vpliv skrajno desničarskih oz. celo novih fašističnih sil pred volitvami leta 1949 in po njih nadvse močan.

Nina Lončar

Lončarjeva se je v referatu z naslovom "Od velike enotnosti do bolečih razkolov. Politična orga-

gali tudi nivo odkritega sovražstva. Slovensko-italijanskega bratstva je bilo s tem konec, kar je ustrezalo italijanskim meščanskim strankam in zavezniški vojaški upravi. "V takih okoliščinah je ZVU 1949 razpisala volitve za občinski svet in za pet okoliških občin. Volitve so bile upravne narave, predstavljale pa so plebiscit o usodi Trsta", je dejala predavateljica. Slovenci so šli na volitve razbiti v tri skupine: "Na tiste, ki so se tradicionalno vezali na Titovo Jugoslavijo in so jih za volitve financirali iz Jugoslavije, na tiste v Komunistični partiji STO, ki je bila financirana iz Italije, ter na sredince - združene v Slovenski demokratični zvezi." Volilni izid je Krščanski demokraciji odšel 40% glasov, komunisti so dobili veliko manj glasov od pričakovanega, ti-tovci pa so bili poraženi.

SDZ: v njem so sedeli dr. Anton Kacin, Polde Kemperle, Ivan Krpan, dr. Teofil Simčič, Anica Kralj in dr. Alfonz Čuk. Avgust Sfiligoj pa je k stranki pristopil kasneje in jo vodil naslednjih 20 let.

SDZ: v njem so sedeli dr. Anton Kacin, Polde Kemperle, Ivan Krpan, dr. Teofil Simčič, Anica Kralj in dr. Alfonz Čuk. Avgust Sfiligoj pa je k stranki pristopil kasneje in jo vodil naslednjih 20 let.

SDZ: v njem so sedeli dr. Anton Kacin, Polde Kemperle, Ivan Krpan, dr. Teofil Simčič, Anica Kralj in dr. Alfonz Čuk. Avgust Sfiligoj pa je k stranki pristopil kasneje in jo vodil naslednjih 20 let.

SDZ: v njem so sedeli dr. Anton Kacin, Polde Kemperle, Ivan Krpan, dr. Teofil Simčič, Anica Kralj in dr. Alfonz Čuk. Avgust Sfiligoj pa je k stranki pristopil kasneje in jo vodil naslednjih 20 let.

Ivo Jevnikar

SDZ: v njem so sedeli dr. Anton Kacin, Polde Kemperle, Ivan Krpan, dr. Teofil Simčič, Anica Kralj in dr. Alfonz Čuk. Avgust Sfiligoj pa je k stranki pristopil kasneje in jo vodil naslednjih 20 let.

SDZ: v njem so sedeli dr. Anton Kacin, Polde Kemperle, Ivan Krpan, dr. Teofil Simčič, Anica Kralj in dr. Alfonz Čuk. Avgust Sfiligoj pa je k stranki pristopil kasneje in jo vodil naslednjih 20 let.

SDZ: v njem so sedeli dr. Anton Kacin, Polde Kemperle, Ivan Krpan, dr. Teofil Simčič, Anica Kralj in dr. Alfonz Čuk. Avgust Sfiligoj pa je k stranki pristopil kasneje in jo vodil naslednjih 20 let.

SDZ: v njem so sedeli dr. Anton Kacin, Polde Kemperle, Ivan Krpan, dr. Teofil Simčič, Anica Kralj in dr. Alfonz Čuk. Avgust Sfiligoj pa je k stranki pristopil kasneje in jo vodil naslednjih 20 let.

Viljem Černo

SDZ: v njem so sedeli dr. Anton Kacin, Polde Kemperle, Ivan Krpan, dr. Teofil Simčič, Anica Kralj in dr. Alfonz Čuk. Avgust Sfiligoj pa je k stranki pristopil kasneje in jo vodil naslednjih 20 let.

SDZ: v njem so sedeli dr. Anton Kacin, Polde Kemperle, Ivan Krpan, dr. Teofil Simčič, Anica Kralj in dr. Alfonz Čuk. Avgust Sfiligoj pa je k stranki pristopil kasneje in jo vodil naslednjih 20 let.

Raoul Pupo in Ivo Jevnikar (foto IG)

SDZ: v njem so sedeli dr. Anton Kacin, Polde Kemperle, Ivan Krpan, dr. Teofil Simčič, Anica Kralj in dr. Alfonz Čuk. Avgust Sfiligoj pa je k stranki pristopil kasneje in jo vodil naslednjih 20 let.

SDZ: v njem so sedeli dr. Anton Kacin, Polde Kemperle, Ivan Krpan, dr. Teofil Simčič, Anica Kralj in dr. Alfonz Čuk. Avgust Sfiligoj pa je k stranki pristopil kasneje in jo vodil naslednjih 20 let.

Nina Lončar in Nevenka Troha (foto IG)

SDZ: v njem so sedeli dr. Anton Kacin, Polde Kemperle, Ivan Krpan, dr. Teofil Simčič, Anica Kralj in dr. Alfonz Čuk. Avgust Sfiligoj pa je k stranki pristopil kasneje in jo vodil naslednjih 20 let.

SDZ: v njem so sedeli dr. Anton Kacin, Polde Kemperle, Ivan Krpan, dr. Teofil Simčič, Anica Kralj in dr. Alfonz Čuk. Avgust Sfiligoj pa je k stranki pristopil kasneje in jo vodil naslednjih 20 let.

SDZ: v njem so sedeli dr. Anton Kacin, Polde Kemperle, Ivan Krpan, dr. Teofil Simčič, Anica Kralj in dr. Alfonz Čuk. Avgust Sfiligoj pa je k stranki pristopil kasneje in jo vodil naslednjih 20 let.

NOVI
GLAS

GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi letih.

Novi glas je član Zdrženja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 4. decembra, ob 14. uri.

Zamejski šport v Sloveniji

Želja po večjem prilivu sredstev in večji medijski pozornosti

Sredi prejšnjega tedna je bila v dvorani Vrtnica Grand Hotela Union v Ljubljani vsakoletna tiskovna konferenca o zamejskem športu. Priredila jo je Komisija za zamejski šport pri Olimpijskem komiteju Slovenije - Združenju športnih zvez; delegacije športnikov iz treh zamejstev (Avstrija, Italija, Madžarska) sta sprejela predsednica Komisije Sonja Poljšak in predsednik Slovenske olimpijske akademije, legenda slovenskega športa in olimpijonek Miro Cerar.

Slovenski šport v Italiji se je letos v Ljubljani predstavil s svojimi knjigami. Radi Pečar je seznanil slovensko javnost iz matice s publikacijo o tridesletnici lonjerske kolesarske dirke, Branko Lakovič je predstavil enajsti Zbornik slovenskega športa v Italiji, Vili Prinčič Mali slovar športnih izrazov, Martina Kafol, odgovorna za stike z javnostjo pri Založništvu

tržaškega tiska, pa Nogometni priročnik. Utrip našega športnega gibanja in najvidnejše rezultate slovenskih športnikov iz Furlanije Julijske krajine pa je prisotnim prikazal predsednik Zdru-

Branko Lakovič, Radi Pečar in Vili Prinčič

ženja slovenskih športnih društev v Italiji Jure Kufersin, ki sta ga na srečanju z novinarji spremljala

organizacijska tajnika za Tržaško Martin Maver in za Goriško Igor Tomasetig. Kufersin je ob pregledu dosežkov posameznikov (Loris Mania', Matej Černic, Sandra Vitez, Tanja Romano, David in

venskem jeziku. Letos za spremembo na novinarski konferenci ni bilo naših vrhunskih športnikov, ker so - tako Kufersin - profesionalci in zato po večini živijo daleč od doma.

Mateja Bogatec, Jaš Farneti in Simon Sivitz Košuta) in ekip (novo društvo Pomlad) poudaril zlasti

Zanimiv je bil tudi prikaz dejavnosti Slovencev iz avstrijske Koroške, v imenu katerih je spregov-

voril predsednik Slovenske športne zveze Marijan Velik. Poleg nje so bili navzoči obetavni namizno-teniški igralec Milan Sima in še nekateri odborniki najvidnejših društev. Ponos slovenskega športa na Koroškem je ta čas svetovni prvak ekipno med mladinci v nordijski kombinaciji Tomaž Druml, med načrte SSZ pa sodi gradnja nove športne dvorane ob slovenski gimnaziji v Celovcu.

Bolj skromen je športni delež pri manjši narodni skupnosti porabskih Slovencev na Madžarskem, katere je v Ljubljani zastopal predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem Jože Hirnoek. Skupščino so pozdravili vodja Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu Rudi Merljak in Zoran Verovnik v predstavnstvu Ministrstva za šolstvo in šport Republike Slovenije. Iz posegov je prišla do izraza želja po povečanju prispevkov športu v zamejstvu glede na vitalnost in uspehe naših tekmovalcev ter kolegov iz Koroške. Poleg tega so se na konferenci enotno zavzeli za to, da bi od prihodnjega leta med zamejske športnike polnopravno sprejeli tudi Slovence na Hrvaškem. Kar se pa tiče pozornosti Slovenije in medijev iz matice do zamejskih športnikov, ostaja kritje zelo površno. Kot smo spet razu-

meli v pogovoru s kolegi iz osrednje Slovenije, njihove bralce zanimajo le vrhunski športniki (kot sta lahko Matej Černic ali Peter Paco Wrolich), ostalo pa ne dobi prostora v časopisih in televizijskih dnevnikih. Prisotnost na tiskovki je bila sicer tudi tokrat spodbudna, vendar po tem oklepaju bodo šli zamejski športniki najverjetneje kmalu spet v za-

HC

NOGOMET

Elitna liga: Tolmezzo - Juventina 1:1, Muggia - Vesna 2:2.

Promocijska liga: Kras - Sangiorgina 1:0.

1. amaterska liga: Primorje - Primorec 1:1.

2. amaterska liga: Chiarbola - Breg 0:2,

Zarja/Gaja - Damio 1:0.

3. amaterska liga: Mladost - Montebello 1:1.

KOŠARKA

C liga: Roncode - Bor Radenska 89:80.

C2 liga: Tricesimo - Jadran Mark 64:93.

D liga: Breg - Drago 78:71, Kontovel/Sokol -

Romans 77:70.

ODBOJKA

Ženska C liga: Sloga List - Virtus 3:1.

Moška C liga: Basiliano - Val Imsa 0:3, Buia -

Soča ZBDS 3:0, Prato - Sloga Tabor Televita

3:1.

Ženska D liga: Bor/Breg Kmečka banka - Buia

3:2, Pasiano - Gavalley Kmečka banka 3:1,

Kontovel - Paluzza 1:3.

Moška D liga: Olympia Tmedia - Sloga 3:0.

BRDA Mednarodno srečanje

Uspešno čezmejno sodelovanje in širjenje evropskega prostora

V Brdih je 23. novembra potekalo srečanje akterjev mednarodnega in čezmejnega sodelovanja iz Slovenije, Italije, Hrvaške in Avstrije, ki so se ob proslavljanju skupnih uspehov v letošnjem letu pogovarjali o prihodnjem sodelovanju in skupnih projektih. V jesenskem popoldnevu, v pričakovanju širitve skupnega evropskega prostora, ki bo iz Brd naredil enoten "terroir" na obeh straneh meje, so podjetje Euroservis iz Trsta in B.R.I.L. iz Izole s svojimi partnerji in s pomočjo vinogradnika in pomembnega ustvarjalca slovenske panorame Markota Skočaja - Dolfota pripravili prijeten in enkratni dogodek.

V edinstveni pokrajini - Brdih, kjer zgodovinska in kulturna pestrost pomagata doživeti globoko in pristno "čezmejnost", območju, kjer vinogradništvo že iz davnih časov predstavlja kulturni in ekonomski potencial primeren za praznovanje doseženih rezulta-

tov in snovanje novih idej, v prijetnem vzdušju značilne kulinarike in ob spremljavi Dolfotovih vrhunskih vin so slovenski, italijanski, hrvaški in avstrijski gospodarstveniki in civilna družba, ob spremljavi institucionalnih in političnih predstavnikov, postavili temelje za novo sodelovanje v širšem evropskem prostoru. Na programu je bil ogled posestva in kleti Dolfo, degustacija značilnih jedi ob spremljavi vrhunskih vin in prijeten večer, ki je utrdil stare naveze in pomagal ustvariti nove.

Srečanje sta organizirala Erik Švab v imenu podjetja Euroservis in Ivo Krebelj v imenu podjetja B.R.I.L.. Udeležili so se ga akterji čezmejnega sodelovanja v tem prostoru, ustvarjalci utripa območja, med njimi predsednika krovnih organizacij slovenske manjšine v Italiji in italijanske narodnostne skupnosti v Sloveniji in na Hrvaškem SKGZ in Italijanska unija, Rudi Pavšič in Maurizio Tremul, ki sta izrek-

la vsebinski uvod v srečanje, in osrednji govornik Bojan Brezigar, ki je orisal zgodovinsko pot,

ki nas je danes pripeljala, da bomo v kratkem živeli v enem samem prostoru, ki pa se bo moral razširiti tudi na države zahodne-

ga Balkana, kot naravno in že tradicionalno zaledje naših regij. Iz Italije so se srečanja udeležili med drugimi še Boris Siega, predsednik SDGZ, Livio Semolič, predstavnik Ministrstva za zunanjo trgovino, Mara Černic, odbornica Pokrajine Gorica, Giorgio Tassarolo, vodja Direkcije za mednarodne odnose na deželi FJK, in Nicola Pangher,

mi Dorjan Marušič, do nedavne državnega sekretarja na Ministrstvu za zdravje, Mirjam Božič, direktorica GZS Nova Gorica, Lara Černetič, direktorica JAPTI v Italiji, predstavniki pomembnih, predvsem primorskih podjetij in institucij, kot so Primorski skladi, Luka Koper in zavarovalnica Triglav.

Pisana družčina iz raznih am-

močje, ampak so bili prisotni tudi predstavniki avstrijskega gospodarstva, med njimi Benjamin Wakounig, predsednik Slovenske gospodarske zveze iz Celovca, na drugi strani pa v luči prihodnjega širjenja EU tudi kolegi iz Hrvaške, Mauro Jurman, predsednik AINI, združenje italijanskih podjetnikov v Hrvaški, in podjetniki na področju turizma, import-exporta in investicijskih ter nepremičninskih dejavnosti.

Srečanje sodi v niz informativnih in promocijskih pobud v sklopu projekta MIN-TOUR, ki je financiran iz programa Interreg IIIA Slovenija-Italija 2000-2006 in s katerim obe manjšini promovirata turistične posebnosti obmejnega območja, med katerimi so seveda tudi Brda.

Ob koncu je bilo poleg praznovanja doseženih uspehov najbolj pomembno spoznavanje novih potencialnih partnerjev na projektih in v gospodarskem poslovanju in vizija boljšega sodelovanja na širšem schengenskem prostoru ob pomembnosti povezovala in sodelovanja tudi z državami zahodnega Balkana in v prvi vrsti Hrvaške, kjer prisotnost in dejavnost tako slovenske kot italijanske narodnostne skupnosti omogoča bolj enostavno in učinkovito povezovanje.

S 14. strani

60-letnica slovenskega...

Erik Dolhar

V referatu z naslovom Kanalska dolina med Italijo, Jugoslavijo in Avstrijo. Boj za meje in za narodne pravice je Erik Dolhar poudaril, da se je samostojno politično nastopanje Slovencev v Kanalski dolini začelo takoj po osvoboditvi z imenovanjem dr. Alojzija Dolharja v občinski odbor, v katerem so sedeli predstavniki vseh treh etničnih skupin, Slovencev, Nemcev in Italijanov. Italija pa je naenkrat iz Vidma poslala komisarja, razpustila občinsko upravo in sklicala prve demokratične občinske volitve na Trbižu leta 1946. Dolhar je v svojem poročilu navedel, da je bilo projugoslovansko gibanje v Kanalski dolini dokaj močno: zbranih je bilo 350 podpisov, s katerimi so se krajanje, pretežno slovenskega porekla, izrekli za priključitev Jugoslaviji, čemur

so zavezniške oblasti in Narodnoosvobodilni komitej (CLN) nasprotovali: tudi komunisti so z nezaupanjem gledali na Italijansko-slovensko antifašistično unijo, ker so menili, da je konspirativnega značaja. Aktivnost Slovencev v Kanalski dolini se je povečala šele ob prihodu zavezniške komisije za Primorsko spomladi 1946. Jugoslovanska misija se je marca 1946 na Trbižu sestala z dr. Dolharjem kot glavnim slovenskim zastopnikom. Slovenci s Trbiža, iz Bele peči, Rablja in Rateč-Mangarja so podpisali in odposlali resolucije za priključitev območja Jugoslaviji ministru Kardelju v London. Na volitvah za trbiški občinski svet, 10.11.1946, je kandidiral tudi lista, ki je združevala socialiste, komuniste in domačine in na kateri so bili tudi Franc Kravina iz Žabnic, dr. Aloj-

zija Dolhar, Jure Žerjal s Trbiža in Ivan Zupan iz Bele peči. Dr. Alojzija Dolhar za peščico glasov ni bil izvoljen v trbiški občinski svet.

Izsledki Medzavezniške razmejitelne komisije pa niso privedli do nikakršne spremembe meje v Kanalski dolini: meja z Avstrijo je ostala na Kokovem in meja z Jugoslavijo v Ratečah.

Gorazd Bajc

"In proti taki agenturi anglo-ameriških imperialistov je naperjen ves naš boj". Povojne oblasti in OZNA/UDBA ter ustanovitev SDZ. V referatu, ki nosi ta naslov, se je Bajc osredotočil na negativen odnos, ki ga je matična imela do začetkov avtonomnega političnega nastopanja tržaških Slovencev. Ustanovitev tržaške Slovenske demokratske zveze in predhodnih političnih demokratskih gibanj na Goriškem je jugoslovanske oblasti prepričala v premisi, da se za

tem skriva anglo-ameriška 'agentura', ki naj bi škodovala slovenskim nacionalnim interesom in bi lahko tudi ogrožala si-

Kontrola političnih premikov je bila brezhubna, obveščevalne službe so namreč sproti spremljale dogajanja v vrstah

lokalne projugoslovanske ustanove v coni A in OZNA/UDBA posluževale predvsem infiltriranih informatorjev, ni pa

Foto IG

stem v Jugoslaviji: sum je padel na vsakogar, ki ni bil totalno predan uradni partijski liniji.

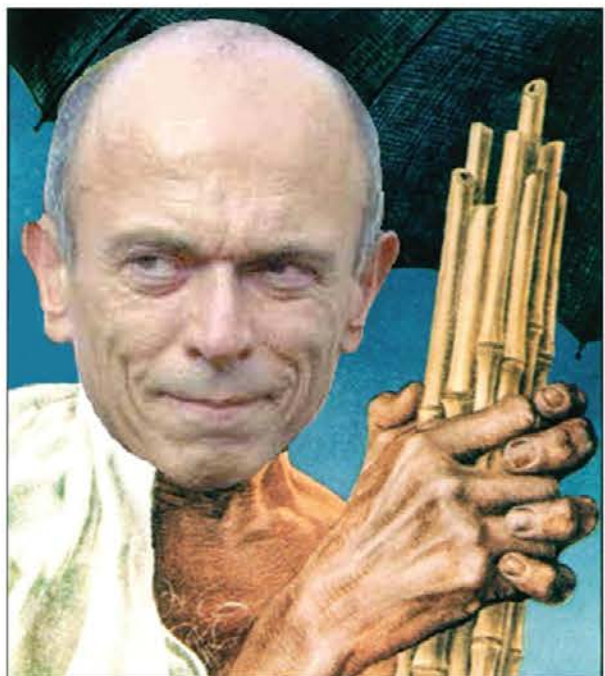
slovenske opozicije. Pri nadzoru delovanja in otežitvi politične opozicije so se Ljubljana,

manjkalo niti ostrejših ukrepov, z najskrajnejšo varianto, ugrabitvijo nekaterih vidnih oseb.

Pred koncem mandata predsednika države Drnovšek o svoji preobrazbi v slovenskega Gandhija

Predsednik Slovenije dr. Janez Drnovšek, ki mu bo prav kmalu prenehal mandat, je imel zanimiv, predvsem pa nenavaden pogovor s časnikarjem londonskega Timesa. V njem je iskreno razložil svoje fizično in duhovno stanje, potem ko je dosegel "višjo raven zavedanja" in "notranje ravnovesje". Časnikar Timesa Martin Fletcher je ob tem zapisal, "da se ne zgodi pogosto - če sploh kdaj -, da si predsednika evropske države drzneš vprašati, ali se mu je zmešalo. V pogovoru s samotarskim slovenskim predsednikom, pa se omenjeno vprašanje zdi skoraj neizogibno. Dr. Drnovšek bojkotira državne proslave in včasih za nekaj tednov ponikne. Ob izteku funkcije ne načrtuje nikakršnega veličastnega slovesa. Ni mu za zapuščino, ki jo bo zapustil, požvižga se na svojo podobo. Zaveda se, da je določen posmeh cena za njegov izstop iz političnega koleksija, anonimnost pa mu nikakor

ni v nadlego." Omenjeni tuji časnikar meni, "da je spreminjanje slovenskega predsednika sprožila grožnja skorajšnje smrti - najprej v obliki raka na ledvicah, potem pa so

zdravniki ugotovili, da je rakavo obolenje zajelo še jetra in pljuča." Dr. Drnovšek naj bi časnikarju dejal: "Ko se zaveš, da si morda na koncu svoje poti, je priložnost, da pogledaš na stvari z drugega zornega kota, da spremeniš razvrstitev na prednostnem seznamu in se oddaljiš od vsakodnevnega obstoja in materialnega dogajanja, ki si mu včasih

sih pripisoval tolikšno pozornost. Zaveda se, da nekateri mislijo, da se mu je zmešalo, a ga to ne moti. Ne razumejo. Nič me ne skrbi, ničesar se ne bojim, ničesar si ne želim. Zelo miren sem."

Še aktualni slovenski predsednik pravi, da je bila njegova preobrazba v slovenskega Gandhija postopna. Zatekel se je k tradicionalnim metodam zdravljenja, ki so vključevale postenje in naravno prehrano. Da bi si nahranil tudi dušo, se je iz prestolničnega vrveža preselil v hribovski zaselek, v hišo, obdano z bukvami, kjer mu, odkar mu je poginil pes, družbo dela samo televizor. Zatrjuje, da se lahko samo v stiku z naravo očistimo vseh negativnosti, ki so strnjene v mestih in urbanih središčih, kjer sta nakopičena aktivnost in stres. Predsednika vlade Janeza Janšo je opisal kot "princa teme". "Ko doseže neko stopnjo zavedanja, tudi spoznaš minljivost vsega, in če veš, da tvoja dejanja nimajo pravega učinka, postaneš izbirčnejši. Še vedno opravljam nekaj svojih dolžnosti, opustil pa sem vse tiste, ki so politične narave, predvsem srečanja z drugimi politikami." Od konca junija do srede septembra predsednika malone ni bilo na spregled, poleti je obiskal nekaj samostanov v Franciji in "vsrkaval pozitivno energijo, ki se je tamkaj nabrala v stoletjih

molitve." Časnikar meni, da je dr. Janez Drnovšek s svojim ravnanjem raztogotil vlado, Slovenci pa so mu zaradi očitne človeškosti vse bolj naklonjeni. Zaradi tega bo mandat prihodnji mesec sklenil kot ena najbolj priljubljenih osebnosti. Vendar aktualni predsednik še zmeraj ostaja skrivnostni in dvoumen. Kljub drugačnim mnenjem o svoji boleznini je namreč londonskemu časnikarju dejal: "Med opravljanjem predsedniške funkcije, kljub vsem zdravniškim napovedim, nisem umrl. V bitki z rakom sem zmagal. Popolnoma ozdravljen sem. Ozdravljen vsega. Drugače kot tako, da sem še vedno živ, tega ne morem dokazati. Ne potrebujem zdravniškega potrdila. To kratko malo vem."

M.

ZADRUŽNA KRAŠKA BANKA
vabi cenjene člane in stranke

v petek, 7. decembra 2007, ob 17. uri
v razstavno dvorano
na srečanje s sledečim programom:

- predstavitev pobud v letu 2008 ob 100-letnici ustanovitve
- predstavitev koledarja za leto 2008: prisoten bo avtor slik Bogdan Grom
- slavnostna podelitev štipendij članom in otrokom članov

Vljudno vabljeni!!

S 1. strani

Ali se bomo...

V obmejnem pasu je uvedla t.i. prepustnico, majhno, sivo knjižico, ki je prebivalcem omogočila prehod v sosednjo državo. "Na jugoslovanski strani je za prepustnico zaprosilo 230 tisoč oseb, na italijanski strani pa 490 tisoč. Prepustnico so dobili prebivalci obmejnih občin in občine Buje." V prvem letu uvedbe maloobmejnega prometa je mejo prešlo 800.000 tisoč ljudi, v 80. letih prejšnjega stoletja pa je bilo prehodov 9. milijonov letno. "Postopno večanje prepustnosti meje je omogočilo tudi boljše življenjske pogoje manjšinam in olajšalo njune stike z

matičnima narodoma", je dejal Matjaž Šinkovec. "S sklepom delovanja komisije pa se nikakor ne bo zaključilo naše sodelovanje", je dejal podtajnik pri italijanski vladi Ettore Rosato, ki je opomnil, da se z vstopom Slovenije v schengensko območje končno začne novo obdobje, kar se zrcali tudi v dejstvu, "da je bila v uradnem listu italijanske republike objavljena uredba o izvajanju zaščitnega zakona za slovensko manjšino, hkrati pa bo v naslednjih mesecih izvajana tudi uredba o dvojezičnih napisih v elektronski in papirnati obliki". "Naši manjšini živita danes končno v dinamičnih

časih, ki dajejo veliko upanja za našo prihodnost", je dejal predsednik SSO Drago Štoka, ki je na zasedanju sedel ob Rudiju Pavšiču, predsedniku SKGZ, in Generalnem konzulu RS v Trstu, Jožetu Šušmelju, in drugih častnih gostih, med katerimi je spregovoril tudi italijanski veleposlanik v Ljubljani Daniele Verga: slednji je dejal, da so bili Osimski sporazumi celo prvi korak, ki ga je pognalo seme za sodelovanje v Evropi: to je bil le prvi korak na poti ustanovitve Evropske unije in posledično schengenskega režima. Meja Evrope se bo torej konec decembra premaknila nekoliko bolj na jug, na Dragonijo: "Upati je, da bo ta meja čim manj boleča za vse nas", je dejal gostitelj zasedanja, župan mestne občine Koper Boris Popovič.

Deželna kmečka zveza
Comunità Autogestita Costiera
della Nazionalità Italiana

AGRO
kmetijstvo
manjšin

sejem

v Dolini
07. in 08. 12. 2007

vstop prost
degustacija
vina, olja in
tipičnih
pridelkov

od 11. do 18. ure
v centru za promocijo
tipičnih pridelkov
Dolga Krona Dolina

v petek, 7. decembra 2007

11.00 - Svečano odprtje sejma in nastop Moškega pevskega zbora Valentin Vodnik iz Doline
11.30 - Predstavitev tipičnih pridelkov in izdelkov pod vodstvom novinarja Stefana Cosme v sodelovanju z dr. Mariom Gregorijem
14.00 - Vodena degustacija ekstradeviškega oljčnega olja pod vodstvom dr. Giovannija Degenharta v sodelovanju z g. Milošem Čotarjem
15.00 - "Vittorio in Zmaga" v kabaretni točki
16.00 - Vodena degustacija vin pod vodstvom dipl. ing. Iztoka Klenarja v sodelovanju z dr. Mariom Gregorijem

v soboto, 8. decembra 2007

11.00 - Odprtje sejma
13.00 - Nastop Trobilne skupine Pihalnega orkestra Ricmanje
14.00 - Nastop Etno-gledališke mladinske skupine in Folk pevske skupine Skupnosti Italijanov Dante Alighieri iz Izole
15.00 - Nastop Tamburaške skupine SKD France Prešeren iz Boljunca
16.00 - Nastop skupine Kantadori

Izvedba v sklopu projekta "AGROMIN - KMETIJSTVO MANJŠIN - ANALIZA IN OVREDNOTENJE TIPIČNIH PRIDELKOV IN IZDELKOV NA ČEZMEJNEM PODROČJU" v okviru Programa pobude skupnosti Interreg IIIA Italija-Slovenija 2000-2006.

REGIONE AUTONOMA
FRIULI VENEZIA GIULIA